hainele depe tine, dacă nu vrei să devii leoarcă de sudoare. Lumina puternică ne determină să ne punem ochelarii negri.

La orele 14,20 decolăm dela Gaza și sburăm dealungul coastei spre Cairo.

Se observă aci organizația engleză care a amenajat din loc în loc aerodromuri bune și perfect marcate, în mijlocul pustiului. Existența lor ne este precis indicată de hărți și însemnătatea lor e considerabilă în mijlocul dunelor de nisip.

La orele 16.03 trecem canalul de Suez. Suntem în acest moment cu aparatele noastre călare pe două continente. După un minut am trecut în Africa...

Cu douăzeci de minute înainte de a ajunge la Cairo, observăm două vârfuri ascuțite și înalte. Credeam la început că sunt turnurile vreunei clădiri. Când ne apropiem, observ că sunt piramidele.

In drum spre Albara în plin deșert

La orele 17 (5 după amiază) aterisăm la Cairo pe aerodromul dela Almaza. Un aerodrom imens și închis complect cu un zid de doi metri înălțime. Pe dânsul tot felul de indicii, giruete, balisade de zi și de noapte, hangare metalice și instalațiuni moderne. Jos ne întâmpină domnul ministru Cuțarida, câțiva prieteni și ziariști. Din nou povestea formalităților și englezii sunt foarte exigenți în control, fiindu-le teamă de contrabanda de cocaină. Ne iau armele spre a le reține până la plecare. Când totul e gata plecăm în oraș la hotel.

Nu intră în cadrul jurnalului meu să descriu orașele și viața pe care o întâlnim după aterisare. Dar nu pot trece prin Cairo fără să menționez impresia pe care mi-au produs-o abundența de flori, exuberanța vegetației și forfoteala nenumăraților negustori ambulanți, cari se îmbie și te silesc aproape că cumperi tot ce mintea își poate imagina. Cum te-ai oprit o clipă ești înconjurat de acești negustori și dacă ai avut nenorocul să spui o singură vorbă, să acorzi o clipă de atenție mărfii lor, e imposibil să mai scapi. Pe stradele înguste forfotesc arabi prost îmbrăcați și de abia te poți strecura printre ei. Intâlnești și aci toate rassele, bărbați și femei: berberi, arabi, sirieni, cafrii, oameni albi și oameni negri. Centrul e însă de metropolă mare.

28 Octombrie 1933. Am rămas două zile la Cairo. Am făcut ultimele cumpărături de care aveam nevoe: burdufe de apă, costume subțiri, cămăși, bluze și pantaloni scurți, caschete coloniale, hrana de rezervă și alte lucruri pe care știam că nu le vom găsi dincolo de Cairo. Aci ne-am refăcut și bagajele, am lăsat hainele groase și toate lucrurile de care nu aveam nevoe, spre a ușura greutatea avionului pe de o parte, și a lua în locul lor obiectele cumpărate aci.

Seara am fost invitați la Legația română și am mers cinci dintre noi, căci Ivanovici, care a făcut imprudența de a sbura la Gaza, transpirat și subțire îmbrăcat, a răcit.

ALEGERILE de altădată

Câte-va amintiri şi anecdote

„Eu mă duc, mă prăpădesc,
Ca un cântec bătrânesc".

SPUNEA „Barbu Lăutaru" cu melancolie.

Poate că la fel ar putea cânta şi purtătorii de bâte electorale, pe cari i-a cam desfiinţat votul universal. *Bătăuşul propriu zis* a mai fiinţat în primele zile ale votului universal, dar acum a trebuit să-şi pue cu tristeţe bâta în pod, pentru a face loc propagandiştilor moderni, cari dispreţuind tradiţionala şi necivilizata bâtă, mânuesc cu abilitate revolverul, petardele, bombele lacrimogene şi alte asemenea noi şi ştiinţifice procedee electorale.

Dintre personalităţile de mâna întâi, cari au mâncat odinioară bătae la alegeri, se citează cazul fostului ministru de domenii, Iancu Lahovary. Acest om civilizat, de o mare cultură, tatăl excelentei scriitoare, doamna Marta Bibescu, a fost bătut, la localul de vot Clemenţa, de către onorabilul căteţean, d. *Cârpă'n-nas.*

Lahovari, care era un om pacinic şi bun, surprins de gestul agentului electoral, l'a întrebat:

— Ce faci, *onorabile?"*

Intrebare la care d. Cârpă'n-nas i-a răspuns scurt:

— Iaca asta fac!!"

Şi i-a mai tras vre-o două.

VECHILE COLEGII ELECTORALE

Nu sunt de cât opt ani, de când suntem sub imperiul actualei legi electorale şi totuşi lumea aproape că a şi uitat de vechile colegii

Dacă nu s'ar da din când în când la teatru „Scrisoarea pierdută" a lui Caragеale, generaţia tânără, care se ridică sub regimul votului universal poate că nici n'ar bănui că am avut în vigoare până mai dăunăzi o lege (cea din 9 Iunie 1884), care prevedea trei colegii electorale, — şi că în anul sosirei principelui Carol de Hohenzollern în România s'a pus în aplicare (la 30 Iulie 1866) legea celor *patru colegii electorale.*

Din primele colegii cenzitare — adică plătind o anumită dare — făceau parte latifundiarii şi în genere bogătaşii, cari — în virtutea legii — erau obligaţi să primească în rândul lor şi pe cei cu studii academice, având diplome de doctori, licenţiaţi etc. Colegiile aceste erau foarte restrânse de oarece era mic numărul bogătaşilor; dar şi mai mic era acela al diplomaţilor universitari.

Uneori se întâmpla — cum a fost o dată la Huşi, dacă nu ne înşală memoria— că numai 37 alegători să fie deajuns ca să trimită un senator în parlament.

Sub imperiul legii din 1866, la colegiul I-iu Bârlad, Gheorgheş Emandi, tatăl actualului nostru ministru la Praga, se alegea uneori cu 7—8 voturi, dintr'un colegiu electoral de 15—16 alegători.

Azi deputaţii — de pildă cei din Bihor — sunt aleşi de câte 80.000 de alegători!

COLEGIUL AL III-LEA

Primele două colegii alegeau pe toţi senatorii şi aproape pe toţi deputaţii din parlament. Colegiul al treilea — adică aproape întreaga ţară — abea avea dreptul la a şasea parte din numărul total al deputaţilor, venind cam un deputat de judeţ.

Locuitorii cu ştiinţă de carte, din col. III, preoţii şi învăţătorii votau direct. Iar ceilalţi adică ţărani, analfabeţii, alegeau 50 inşi câte-un delegat. Abea acest delegat avea dreptul să voteze direct.

Marea majoritate a locuitorilor ţării nici nu vedea pe candidatul la deputăţie.

Aşa zişii „delegaţi" erau aduşi „pe cărpării" la oraş şi după ce erau găzduiţi pe la diferite cârciumi şi hanuri, unde li se dădea „mâncărică şi băuturică", votau după ordin.

Deşi numărul deputaţilor de colegiul al III-lea era neînsemnat, abea a şasea parte din numărul total, totuşi nici măcar aceştia nu exprimau adevărata voinţă a naţiunii.

Colegiul al III-lea se chema „zestrea guvernului", deoarece se ştia dinainte că toţi deputaţii, ce vor eşi la col. III-lea, vor fi guvernamentali.

OPOZIŢIA

La col. al II-lea sau la col. I-iu se mai strecura uneori câte un deputat

Mulţimea în faţa palatului la schimbarea guvernului

sau senator de opoziție. Dar asta era foarte rar!

Aci se dădea toată lupta.

Partidul dela putere, avea aproape *unanimitate în parlament*. Nici odată nu s'a întâmplat să cadă vre-un guvern prin alegeri. Țara devenea dintr'o dată, din liberală, conservatoare, sau viceversa, în mod subit și cu o preciziune matematică, după culoarea guvernului, care la un moment dat avea încrederea suveranului.

Oamenii tineri de azi se vor fi mirând:

— Cum se poate ca alegătorii de colegiul I-iu și chiar al II-lea, oameni cu avere, la adăpost de greutățile vieții să nu-și fi putut păstra, măcar cât decât, independența electorală?

„Presiunile electorale" și „alegerile sălbatece" — cum se scria atunci la gazetă — erau atât de introduse în moravuri, că se credea că aceasta este viața politică normală a țării, și că nici n'ar putea fi altfel.

TRIAREA ALEGĂTORILOR

Pentru alegătorii de colegiul întâi și al doilea politicianii țineau anumite fișe: unul avea rate întârziate pentru o moșie la credit, altul ar fi dorit o bursă pentru un băiat al său, altul o slujbă la stat...

Găsim în primele numere ale ziarului „Adeverul", apărut în 1888, sub direcția lui Alex. V. Beldiman, următoarea caracterizare viguroasă a situației:

„*Corpul electoral, astfel cum e împărțit dă totdeauna o majoritate guvernamentală, cu condiția însă ca guvernul sub forme diverse, ca pensiuni, creare de funcțiuni nefolositoare, arendări de moșii cu preț ridicol, ascunderea tuturor tâlhăriilor, să întreție pe socoteala statului întreaga tagmă privilegiată*".

Atunci când alegătorii se numărau pe degete, de multe ori un vot, două era decisiv.

Lupta era uneori foarte mare spre a se câștiga pe acești votanți destul de abili, arbitri ai situației, și care știau să-și precupețească serviciul.

Și astfel se forma un fel de clientelă, cu diverse ramificații: rude, legături de afaceri, prietenii, etc., cari susțineau un anumit regim sau așteptau căderea lui spre a se pricopsi.

De altfel politica de pricopseală personală a mai rămas și azi, nefiind încă demodată.

Alegerile din Japonia

Introducerea votului în urnă

O scenă din timpul alegerilor din Anglia

CUM A CAZUT P. P. CARP?

P. P. Carp, care a voit să ardă cu „fierul roşu" anumite cangrene ale societăţii româneşti a căzut cu 56 voturi la Vaslui; fiind trântit de un modest avocat din localitate. Pe cât de obscur ca nume, pe atât de nalt, impunător şi simpatic era adversarul lui Carp.

Ne pare rău că nu ne amintim de numele acestui bărbat— avea un fel de terminaţie tătară — singurul care are gloria de a fi putut trânti pe marele om de stat în propriul său fief, în judeţul unde-şi avea moşia şi unde era atât de iubit.

P. P. Carp întrunise mai puţin cu opt voturi de cât avocatul din Vaslui.

SUVEICA

„Suveica" era o minunată invenţie electorală, cu ajutorul căreia o alegere se putea câştiga la sigur.

Ea a fost pusă în practică odată cu buletinele de vot, pe care preşedintele biroului le înmână alegătorilor. Acesta intră în sala de vot şi primea de la preşedinte un buletin, pe care urma să-l complecteze în cabina secretă.

La eşire, punea buletinul în urnă din faţa preşedintelui.

Totul era ca, prin vre-o manoperă oareşicare, să se fure un asemenea buletin alb de vot. Dacă opoziţia reuşia să pue mâna pe un asemenea buletin, lucrurile mergeau strună: buletinul era complectat şi predat unui alegător nesigur, cu obligaţia să-l dea preşedintelui iar pe cel gol, ce-l va primi, să-l dosească şi să-l aducă afară, nescris.

Al doilea buletin era iarăşi complectat de agent şi predat apoi unui nou alegător, care în schimb aducea alt buletin alb, ascuns în buzunarul lui.

Şi tot aşa mai departe, la infinit. Cu sistemul acesta toţi alegătorii suspecţi puteau fi controlaţi, fiind astfel obligaţi să voteze pentru un anumit candidat impus.

Dacă taina suveicei se păstra bine, până la sfârşit, surpriza rezultatului alegerii provoca cele mai hazlii incidente.

La un judeţ de hotar, dintre două provincii, unul dintre cei mai buni şefi de organizaţie liberală, se vede că mânuise atat de bine acest sistem electoral în cursul lungei sale existenţe politice, în cât ca un delicat omagiu din partea electorilor respectivi, cât şi din partea ţării întregi, i s'a aninat de numele său porecla de „suveică" pe care — bineînţeles — timpul a prefăcut-o în renume.

SUVEICA PERFECŢIONATA

Toate invenţiile se perfecţionează. Mai ales, după răsboiu, s'au făcut progrese uimitoare în diferite domenii ale gândirii omeneşti.

Dacă votul universal ne-a scăpat de bătăuşi, în schimb a venit cu alte subtilităţi electorale.

Astfel se povesteşte că într'un rând, un judecător-substitut, — student în drept cu studiile neterminate — era preşedintele unui birou electoral din Secuime.

Candidat era chiar profesorul lui de la facultate, la care trebuea să mai depue examene.

La un moment dat, oamenii profesorului au pus la cale un enorm scandal în localul de vot. Atunci preşedintele a ridicat urna şi s'a retras cu dânsa altă cameră, adăpostită, deoarece datoria preşedintelui este de a păzi urna.

După terminarea scandalului, s'a întors în sală, ţinând într'adevăr în braţe o urnă. Dar gurile rele spun că era alta şi anume una umplută cu buletine de vot de ale profesorului. Acesta a reuşit într'adevăr la alegeri cu mare majoritate, deşi alegătorii susţin că nu-l votase nimeni.

După scurt timp „studentul" venind la examen, profesorul-deputat l-a recunoscut imediat :

— Ce mai faci domnule judecător? — l-a întrebat, strângându-i mâna cu efusiune.

Şi ăsta a fost tot examenul. Altă întrebare nu i-a mai pus, dându-i nota maximă.

Suntem asiguraţi că numele judecătorului nostru va rămâne în istoria moravurilor noastre electorale, ca inventator al *„urnei volante"*.

CHINOROSUL

Prin unele circumscripţii electorale se spune că ar mai fi rămas în vigoare şi alte vechi manopere electorale. Astfel, mai votează şi azi morţii... adecă agenţii electorali, cu cărţi de alegători furate.

Se spune că un magistrat spiritual, preşedinte al unei alegeri ar fi observat pe unul care venise de câteva ori la vot, mereu cu altă carte de alegător.

— Mai schimbă căciula nene, că mă bagi în bocluc!" — ar fi spus magistratul zelosului agent.

Pentru reuşita unei alegeri mijloacele erau multiple de multe ori vre-un alegător recalcitrant trebuia intimidat sau ridiculizat:

— Bună ziua, cucoane!" — întâmpina vre-un vlăjgan cu căciula mare pe unul bănuit că vine să voteze cu partidul advers.

Şi ridicând respectuos căciula, plină cu chinoros negru o atingea ca din greşală, de faţa „boerului".

Alegătorul, de multe ori fără a bănui farsa, intra în localul de vot, unde stârnia o ilaritate generală, trebuind să plece fără să mai voteze.

Altă dată era mai grav:

Alegătorul, fiind spionat în cabină, se descoperea că ar fi votat cu adversarii, deşi „promisese" votul lui şi primise poate chiar plata cuvenită. Atunci, vre-un agent electoral, care era în localul de vot, îi făcea, pe furiş, o cruce cu creta pe spinare.

„Trădătorul" eşit în stradă mânca — pe neaşteptate — o bătae sau chiar mai multe, de la diferiţii bătăuşi, ce aşteptau pe la colţurile de stradă.

— De unde ştiţi bre, cu cine am votat?" — întreba el, uimit mai mult de darul de ghicire al bătăuşilor, de cât de loviturile ce primea.

MALAIUL

Altă dată era imposibil de a se face spionagiul în cabină: preşedintele era prea vigilent.

Totuşi abilii electori nu se dădeau învinşi:

— Bagă de seamă, bă!" — spuneau ei câte unui ţăran „sus, în pod, e unul de ai noştri... Te

pândeşte printr'o gaură din tavan... Dacă votezi cu ăialalţi îţi presară mălai pe suman..."

Acela, care se ştia că votase cu adversarii, când ieşia pe uşa cabinei, începea să se scuture pe haină cu mâna.

I se făcea şi lui o cruce pe spinare...

NICU FILIPESCU

Nicu Filipescu, curagios, energic şi conştient de sine, nu se lăsa nici o dată intimidat de bătăuşi.

Fiind convins de totala laşitate a bătăuşilor electorali, nu se sfia să intri liniştit în mijlocul lor, înfruntând cu vorba, cu privirea şi cu gestul pe agenţii adversari şi inspirând curaj propriilor săi agenţi.

UN ELECTOR IMPORTANT

Un important elector — adecă organizator de alegeri — era pe vremuri principele Dim. Moruzzi, fostul prefect al Capitalei — *Kneazul*, cum i se zicea pe atunci.

Fusese colonel în armată şi mai purta uniformă, care-i dădea prestanţă.

Bărbat frumos şi simpatic, era în acelaşi timp un om bun. L-am văzut, de multe ori, vizitând familiile hoţilor, arestaţi de oamenii lui, unde împărţea ajutoare copiilor şi femeilor bătrâne.

— Ce vină au aceştia?" — spunea Kneazul.

Totuşi în alegeri era straşnic. A fost prefect de poliţie al Capitalei de două ori: odată în timpul lui I. C. Brătianu, înainte de 1888 şi apoi a doua oară între 1904—1907, în timpul ministeriatului cumnatului său conu Iorgu Cantacuzino.

A mai fost mult timp şi prefect al judeţului Dorohoi. In oraşelul Mihăileni, din acest judeţ, trăia farmacistul F. de origină austriacă. Foarte bine văzut, fusese numit consul al guvernului austriac, dar în acelaş timp alegătorii din Mihăileni îl rugaseră să fie primar.

Şi astfel, câtva timp, farmacistul din Mihăileni a fost consul austriac şi în acelaş timp primar român.

Asta mergea pe vremea aceea!

La un moment dat opoziţia s'a dumerit şi a cerut îndepărtarea primarului F., a austriacului F., pe deasupra şi consul!

Farmacistul din Mihăileni nu ţinea atât de mult să fie primar. Dar cine nu s'a lăsat, a fost Kneazul, care pierdea un important partizan! Kneazul aflase că farmacistul ceruse încă cu 20 ani înainte încetăţenirea, dar nu se ocupase de această chestie. Principele Moruzi a plecat la Bucureşti, s'a făcut luntre şi punte, proectul de lege a trecut prin Cameră şi prin Senat şi peste câteva zile Kneazul s'a întors la Mihăileni cu diploma de cetăţenie română a primarului care între timp renunţase de a mai fi consul austriac.

O RĂSBUNARE

Dar afacerea de mai sus a avut o urmare nostimă, Kneazul căutând să dea o lecţie acelora, cari avuseseră intenţia să-i răpească un important partizan. Intâmplarea merită să fie povestită.

Siguri de succes câţiva fruntaşi opoziţionişti din Dorohoi, având în tovărăşia lor pe un alt farmacist din capitala judeţului, bătrânul Haqué, — un om blând şi paşnic, cu obiceiuri frugale şi care nici măcar *nu fuma* (reţineţi detaliul) — toţi aceştia plecară în câteva trăsuri, la Cernăuţi. Hotărâseră să facă un chef, spre a serbători — prin anticipaţie — succesul scontat la alegerile apropiate.

Pe vremea aceea „a merge la Cernăuţi" însemna a călători în streinătate. Capitala Bucovinei era cel mai apropiat oraş civilizat din Apus.

Dar la întoarcerea în ţară, trăsurile au fost oprite la frontieră. Vameşii făcând percheziţie „au găsit" ţigări şi tutun austriac prin buzunarele călătorilor şi în poclitul trăsurilor. O cantitate mare de ţigări a fost găsită, mai ales, prin buzunarele farmacistului Haqué.

— Dar eu nu fumez!... N'am cumpărat nici o ţigare la Cernăuţi... Nu înţeleg cum de a ajuns tutunul prin toate buzunarile mele..." — se văicărea el, aproape plângând.

Dar vameşii erau implacabili. „Contrabandiştii" — inclusiv Haqué, care, este adevărat, nu era nici fumător, nici alegător — au fost arestaţi. Vina a fost considerată ca fiind foarte gravă şi în acest senz au fost redactate procese verbale.

„Contrabandiştii" au fost ţinuţi arestaţi câteva zile, până după trecerea alegerilor. Apoi li s'a dat drumul.

Haqué, care n'a înţeles nimic din toate cele întâmplate, s'a văitat tot timpul, atât în inchisoare, cât şi după asta, când povestea ciudata aventură:

— Dar un lucru nu înţeleg, frate — spunea el tuturor — cum de s'a găsit tutun prin buzunarele mele! Eu în viaţa mea n'am fumat o ţigare!!

E de prisos să explic că totul a fost o farsă politică, pusă la cale de principele Moruzi.

O FARSĂ A ZIARULUI „ADEVERUL"

Merită să menţionăm cu acest prilej şi o farsă pe care ziarul „Adeverul" a făcut-o pe vremuri unui politician.

Erau nişte alegeri parţiale, într'un oraş de provincie, la cari candida acest politician, în conflict cu ziarul.

Chiar în ziua alegerii, „Adeverul" a scos o ediţie specială, pe care a expediat-o în mare secret numai în acest oraş de provincie. „Adeverul" anunţa căderea guvernului.

Vestea, căzută ca o bombă în ziua alegerii, a derutat complect pe alegători. Până să se lămurească totul prin telegrame schimbate cu centrul, — de oarece telefonul nu era usitat pe atunci — până să se clarifice situaţia, alegătorii trecuseră pe la urne şi votaseră împotriva generalului Algiu (dacă memoria nu ne înşală, acesta era candidatul combătut de ziarul „Adeverul").

Deşi, în cele din urmă, se stabilise că totul a fost numai o farsă a „Adeverului" şi că guvernul nu demisionase, totuşi generalul Algiu a rămas bun căzut la alegeri.

Ziarele adverse au căutat să prezinte farsa ca o manoperă electorală imorală din partea ziarului. „Adeverul" a jubilat însă, arătând că s'a dovedit încă odată absurditatea sistemului electoral şi ce imorală şi ridicolă este situaţia acelor alegători, cari se lasă bătuţi ca o salcie de vânt şi votează totdeauna numai cu guvernul, oricare ar fi el.

CUM ERA IN ALTE ŢARI

Dar ciudăţenii electorale erau în secolul trecut, şi prin alte ţări. Spre a nu obosi pe cititori, vom povesti numai o singură anecdotă adevărată.

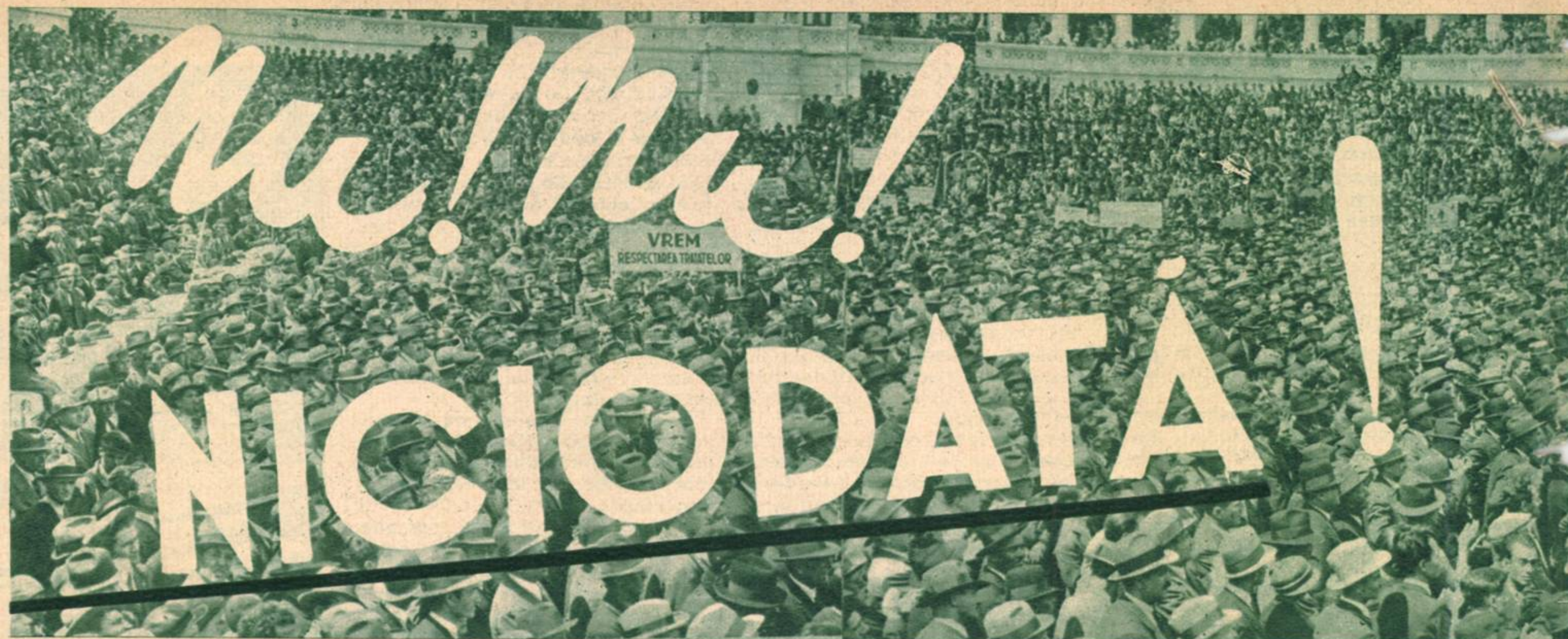
In Anglia, înainte de marea reformă a lui *Disraeli*, de la mijlocul secolului al XIX-lea, mai existau aşa numitele *Burgs pourris*.

Se spune că un nobil, posesor al unei minuscule insule engleze, sosea în ziua alegerii, deschidea scrutinul, fiind președintul biroului de vot, punea singur buletinul, fiind singurul alegător şi se proclama ales, de oarece era singurul candidat la alegere.

ALEX. F. MIHAIL

LA încercările revizioniste ale contelui Bethlen, ale lordului Rothermere, ale lui Hitler şi ale celorlalţi pescuitori în apă turbure, vom răspunde cu vorbele ungurilor: „Nu, nu, niciodată!"

Tratatele au fost scrise cu sângele celor mai buni dintre noi, miile de suflete ale celor morţi în luptă pentru dreptate şi întregire veghiază neclintite la hotare şi nu vor îngădui ca jertfa lor să fi fost vană. Cioturile de oase smulse din trupul celor căzuţi în răsboi au legat strâns ţara, bucată cu bucată, şi nimeni nu mai poate veni să rupă sudura de sânge.

Când morţii vor învia, când pământul va întoarce din el trupurile ce l'au îngrăşat şi sângele de care s'a îmbibat, numai atunci şi nici atunci vom îngădui ca ţara să se ciuntească prin revizuire.

Ungurii au găsit în capitala Angliei un mănunchiu de oameni cari să le asculte teoriile şi părerile. Dar şoaptele acelora cine va putea oare să le audă, când răsună încă în urechile tuturor câţi au fost martori ai răsboiului, legământul lăsat cu limbă de moarte de acei cari şi-au jertfit viaţa pentru întregire.

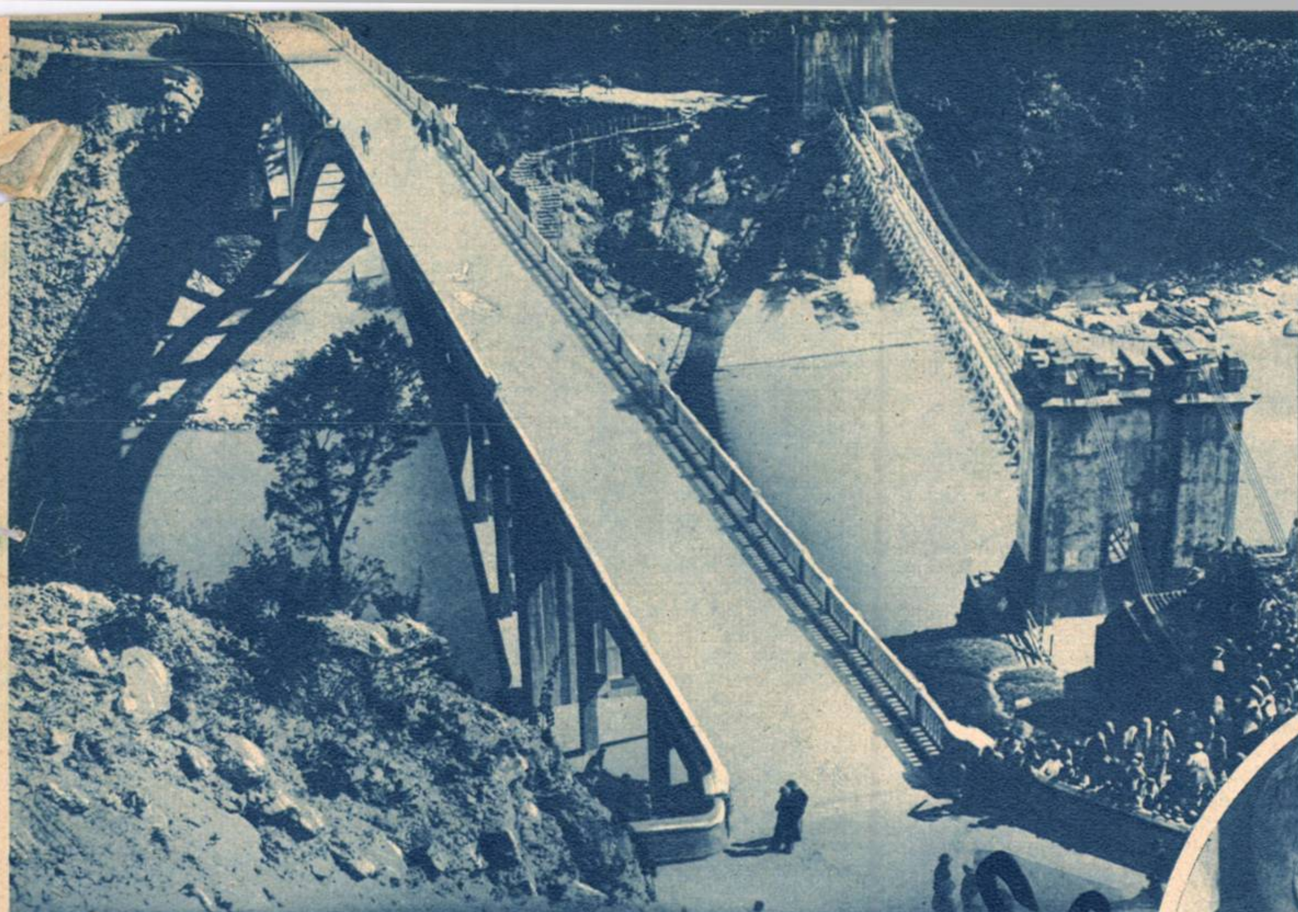
Vor fi dorind ungurii să-şi refacă vechiul imperiu al Sfântului Ştefan, dar românii s'au trezit şi n'a fost încă vremea să uite apăsarea de o mie de ani de care abia au scăpat.

Cifrele şi statisticele mincinoase pălesc în faţa realităţilor vii şi oricine ar străbate România dela un capăt la altul, ori de unde ar porni, ar vedea că pretutindeni bate o singură inimă, stăpâneşte un singur gând, există aceleaşi năzuinţi. Chiar cetăţenii minoritari, răspândiţi în massa românilor, sunt în ţara noastră mai liberi, mai îndestulaţi, mai puţin împovăraţi decât în ţările lor de origine.

Şi atunci cine ar putea gândi altfel ca marele nostru Titulescu:

„Unitatea noastră naţională este rodul unor suferinţe şi nedreptăţi milenare. Acei cari îşi fac iluzia că vor putea schimba graniţele ţării noastre se vor isbi de logica implacabilă a Dreptului şi de rezistenţa nebiruită a Forţei noastre naţionale".

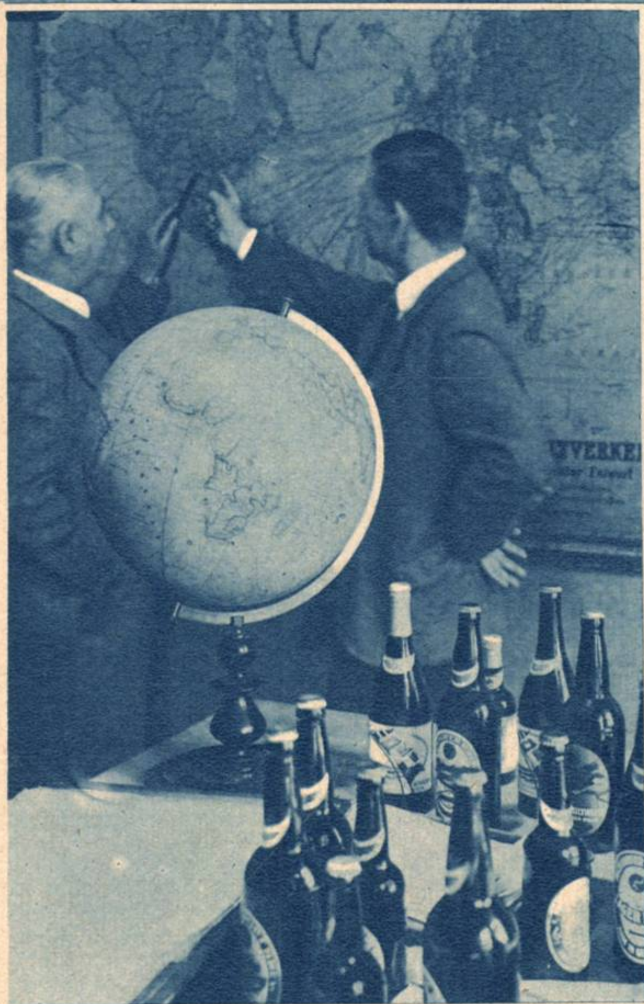

Stânga: In locul vechiului pod suspendat care exista din anul 1880 s'a construit peste valea Teesta în India un pod modern (sus) care leagă India cu Tibetul.

In cerc: *Inginerul german R. Thun a făcut recent o descoperire care permite imprimarea a 6000 de fotografii pe 10 metri de film. Fotografia noastră (jos mijloc) il reprezintă pe inginerul R. Thun în fața aparatului descoperit.*

Se PRIN lume

Sus: Se știe că președintele Roosevelt a ridicat în Aprilie 1933 prohibiția în Statele-Unite. Fabricile de bere din Germania primesc zilnic oferte de la negustori care vor să ia reprezentanțe pentru America. Fotografia noastră (sus mijloc) a fost luată într'o fabrică de bere, unde se studiază posibilitatea aprovizionării rapide a celor 48 de State ale Americii.

Dr.: Lumea a început să se pregătească în vederea sărbătorilor. Intreaga familie ajută la îndoparea curcanului (jos) care este mândru de atenția ce i se acordă.

Scene vesele și triste din viața boemilor noștrii

Mai trăesc și astăzi — ca și odinioară — oameni cari fac artă pentru artă. Aceștia neavând alt mijloc de existență decât arta lor, sunt sortiți să ducă o viață de boemi. Chiar marii noștri maeștri contemporani au dus în tinerețea lor o viață de boemi. Și desigur cu toată situația de invidiat la care au ajuns astăzi, ei privesc cu nostalgie timpurile trecute, când singura lor avere era tinerețea, vlaga, entuziasmul. Căci după cum spunea Henry Murger — „Boema este stagiul vieții". Viața de boem este mărginită de-oparte și de alta de două prăpăstii imense: mizeria și îndoiala. Intre aceste două prăpăstii se întinde drumul care duce spre țelul dorit.

Boemii sunt la curent cu viața de fiecare zi, cu tot ce se întâmplă și nu lipsesc de nicăeri; aceasta indiferent dacă poartă o haină bună sau peticită.

Aci îi întâlnești la Capșa, aci în cea mai mizerabilă lăptărie. Șampania și icrele negre, alternează cu ceaiul fără zahăr, cu ceapa și cu pâinea veche de trei zile. Buna dispoziție nu-i părăsește niciodată pe boemi. Ei cunosc pe toată lumea, sunt cunoscuți la rândul lor și au zeci de creditori pe care-i întâlnesc la tot locul.

Viața de boem este o viață de răbdare și de curaj. Pentru a răzbi trebue să fii dotat cu o mare doză de indiferență. Altminteri te plictisești. Nu trebue să părăsești niciodată mândria personală, care te călăuzește la fiece pas.

*

Artiști săraci poți găsi pretutindeni. Mai mulți trăesc însă în Capitală. Am vorbit în ultima vreme cu câțiva dintre ei, care mi-au făcut destăinuiri interesante.

Coman Ardeleanu. — Pantocratorul dela biserica Sf. Pantelimon-Foișor.

Pictorul I. Arjoca și mutatul cu dricul

Acum zece ani — îmi povestește pictorul Arjoca — locuiam în cartierul Tei, pe o stradă al cărei nume l-am uitat. Proprietăreasa era foarte bătrână, putea să aibă 70—80 de ani — și foarte țâfnoasă. In fiecare zi îmi cerea chiria — și eu niciodată n'aveam bani să-i plătesc. Doar pentru țuică — tare-mi plăcea pe vremea aceia băutura! — făceam rost de gologani. O invitam regulat: pe proprietăreasă și cinsteam alături de ea. Băbușca naibii — Dumnezeu s'o ierte — nu mă slăbia de fel din cântecul ei: „Foaie verde păpădie, ce te faci neică Ilie, c'am venit după chirie?"

Asta până'ntr'o zi când s'a întins cu burta la pământ, a căscat de câteva ori din plin, a dat ochii peste cap, mi-a cerut încă odată chiria, și și-a dat sufletul.

De cum a'nchis băbușca ochii au și venit moștenitorii și fără să aștepte ca mătușa să fie dusă la „Pătrunjel" m'au și luat în primire: chiria, ori mutatul neîntârziat pe maidan.

Eu „câr", ei „mâr" ne-a apucat ziua înmormântării. Mi-au aruncat lucrurile în mijlocul străzii strigând la mine: „Se mută mătușa, mută-te și d-ta".

Tocmai venise dricul. O idee genială îmi trecu prin minte: Imi cărai bagajele lângă dric și începui să le încarc în el. Unul dintre moștenitori, văzând sacrilegiul pe care eram pe cale să-l fac mi-a plătit un camion.

M'am mutat astfel la alt proprietar care a fost tot atât de nenorocos. In schimb eu, am început să mă vâr pe ici pe colo. Am fost admis la salonul oficial și la Ateneu, ba am ocupat câtva timp și câteva catedre ca profesor de desen.

Azi am ajuns în situația fericită de a nu mă mai muta cu dricul...

Florile și compozițiile mele m'au ajutat

Pictorul Coman și coroana de flori pictate

— O scenă veselă din viața mea!.... Hm!... Mă pui în încurcătură. Așa ceva se găsește foarte greu în arhivele trecutului meu. Deaceia mulțumește-te cu ceva trist, trist ca însăși expresia vieții, trist ca toamna ce'și scutură frunzișul îngălbenit...

Cele ce-ți voi povesti, își vor explica *dece* și *de când* reușesc așa de bine florile și jerbele de flori.

E o poveste veche din tinerețe. Abia isprăvisem Bele-Artele și eram îndrăgostit lulea de cea mai fermecătoare blondă din câte am văzut în viața mea. N'avea decâ' șaptesprezece ani și se numea Florica, — „Fleurette" cum îi spuneam eu. De cum am văzut-o m'am îndrăgostit de ea. Nu concepeam viața fără Florica. Și ea împărtășea în totul dragostea mea. Nenorocirea însă... Știi povestea Musetei lui Murger? Ceva asemănător s'a întâmplat și cu Fleurette a mea: într'o seară, când m'am întors acasă, îmbătat de bucuria unui prim succes marcant (picturile mele fuseseră foarte elogios apreciate — toate afară de flori — de criticii de artă) am găsit cuibul gol. Florica fugise, luând cu ea toată bucuria vieții mele. Pe colțul ferestrei un bilețel: *„M'am săturat de sărăcie... Un domn bătrân dar bogat...*

Richard Mayol. — Portretul unei copile dela Sâmbata de sus (Transilvania)

Am scrâșnit din dinți, am mototolit biletul în timp ce inima îmi plângea cu hohote. Luni de zile după aceia n'am putut lucra nimic.

Am revăzut-o peste un an, pe moarte, în spitalul Colentina. Și n'aveam un ban ca să-i cumpăr o zaharica, sau o portocală cum se obicinuește la bolnavi. Moartă — în timp ce zorile tinereței mele vesele au murit odată cu ea — am condus-o doar eu până la cimitir și în loc de coroană i-am pus în coșciug cea mai frumoasă jerbă de flori *pictată* de mine vreodată. O făcusem noaptea înfrigurat și îndurerat; deaceia și astăzi încă, lucrez florile cu amintirea ei în gând și în suflet. Spiritul ei recunoscător îmi conduce mâna, iar privirile ei azurii reconstitue fondul compozițiilor mele.

Amintirile pictorului Richard Mayol

— Să-ți spun una nostimă — îmi zise pictorul și compozitorul R. Mayol. Ședeam acum vreo zece ani, într'o cămăruță de pe Banu Manta; eram acolo cu soția și cu un cumnat al meu, poet de mare viitor. și student la litere și filosofie. Era însurat și el; nevestele noastre urmau conservatorul. Ele, ocupau și câte un mic serviciu, așa că noi bărbații trebuia să facem menajul. Camera o împărțisem în două printr'o linie cu creta. Fiecare ne sileam să ne facem apartamentul mai vesel: când găsia unul o floare, o punea într'un pahar. Celălalt ca să nu se lase mai prejos, făcea pe dracul în patru și-și procura și el o floare... Pe urmă, cu toaleta: la o fereastră — singura dealtfel — pusesem un lighean cu perii, piepteni și să

pun. Asta era cabinetul de toaletă şi o placardă: *„Nimeni să nu-şi mai facă toaleta într'altă parte decât aici".*

D'apoi cu rivalitatea nevestelor! Noi şedeam acasă şi făceam mâncare: eu curăţam cartofi, cumnatu-meu îmi ajuta — iar la înapoierea soţiilor era halima mare: fiecarea căuta să pună mai multă ciorbă în farfuria bărbatului său. De aci, ceartă, apoi chihote nesfârşite de râs.

Intr'o zi însă, când m'am înapoiat acasă, am găsit „apartamentul celorlalţi" plin de fulgi şi de obiecte stricate: se certaseră în glumă, se bătuseră în serios şi-şi serviseră unul altuia câte-o porţie de oale sparte în cap. Atunci am pus capăt tovărăşiei.

ichard Mayol. — Biserica dela Sâmbăta de sus (Transilvania)

Sculptorul Cristea Minea şi Vagabondul său

— Ai văzut „Vagabondul" meu? — mă întreba acum câtva timp sculptorul Cristea Minea. Eu sunt foarte mulţumit de felul cum l-am executat. Il iubesc mult, şi dacă vrei să ştii dece, apoi află, că lucrarea aceasta a mea are şi ea povestea ei.

Era într'o seară de iarnă. Viscolul urla amarnic, îndesând zăpada până şi pe coşurile caselor. Tocmai ieşisem dela şcoală — şi asta, în primul an când am fost numit profesor de modelaj şi desen la şcoala de Arte şi Meserii din C. de Argeş. In drum spre casă, mi-a ieşit înainte un vagabond: rupt şi jerpelit. Era cocoşat şi avea o înfăţişare oribilă.

„Banii, ori viaţa!" mi-a strigat el pe un ton răguşit, punându-mi în piept... jumătate dintr'o potcoavă de cal.

M'am uitat lung la el... şi ideia *„Vagabondului"* mi-a venit deodată în minte. Deaceia, fără să mă sinchisesc de şansele lui şi fără să stau mult pe gânduri, i-am propus să-mi pozeze — iar eu să-l întreţin cu tot ce-i trebue pe timpul iernii. El, de bine de rău, a primit; dar, de îndată ce s'a văzut la căldură, mai că nu vroia să se execute. Cu mare greutate l-am hotărît să-mi pozeze. Acest lucru m'a costat însă foarte scump, căci terminând târziu noaptea, am adormit buştean şi nu m'am deşteptat decât dimineaţa când... n'am mai dat cu ochii de vagabond, care dispăruse cu banii ce avusesem în sertarul mesei.

DETESTE

FIUL SAU CUMNATUL MEU

O întâmplare curioasă, care iese din cadrul faptelor diverse s'a petrecut zilele acestea, într'un orășel din Spania, când simultaneitatea bizară a două evenimente fericite și lipsa de atenție — de altfel explicabilă — a unei moașe, au adus pentru toată viața neliniștea și îndoiala în sânul a două familii strâns înrudite între ele.

Din Chile, unde plecase abia adolescent în căutarea norocului, d-l Anacleto Carballo s'a repatriat anul trecut, în vârstă de vreo patruzeci de ani și cu o avere de trei sau patru sute mii de pesetas, stabilindu-se la Coruna, orașul său natal. Singur pe lume, își manifestă dorința de-a găsi un suflet gemen cu care să împărtășească prosperitatea averei, dar mai cu seamă să dea viață unui viitor moștenitor al capitalului ce-l agonisise cu destulă trudă. Și prilejul nu întârzie să se prezinte. Candidatul la căsătorie se împrietenește, după câteva săptămâni, cu o familie modestă, băștinașă din orașul Vigo, o familie pe cât de simpatică pe atât de numeroasă: d-l Ramon Quiroga, soția lui Rosita — o femee frumoasă în vârstă de patruzeci de ani, încă plăcută — și cei unsprezece copii ai lor. Dintre cari, primei născute, Mercedes, o prea drăgălașe brunetă de douăzeci de ani, îi e deajuns să-l vadă o singură dată pe Anacleto pentru a se îndrăgosti de el. De acelaș sentiment fu cuprins în scurtă vreme, și Anacleto astfel că, primind învoirea și binecuvântarea părinților fetei, ambii se căsătoresc spre bucuria generală.

Soții Quiroga se înapoiază la ei acasă, în Vigo, iar nouii căsătoriți își statornicesc cuibul de dragoste într'o grațioasă vilă situată în împrejurimile orașului La Coruna.

Realizată, astfel, cu ajutorul zeiței Fortuna, prima parte a programului lui, Anacleto Carballo, fericit din cale-afară, visează să-și vadă înfăptuită de-acum a doua dorință pentru el cea de căpetenie: moștenitorul. In acest câmp al activității sale personale, are nevoie de sprijinul capricioasei zeițe numai până la un anumit punct — judecă el, dar vai! logica lui dă greș, cum se întâmplă de multe ori tocmai atunci când ne așteptam mai puțin.

După câteva luni de îngrijorată dar zadarnică așteptare, prin Februarie, anul acesta, Mercedes îi aduce, în sfârșit! — vestea fericită că va fi mamă în Noembrie viitor.

Primele simptome ale apropierii nașterii, manifestate acum câteva zile — nu-i neliniștește pe soți și mai puțin încă pe moașă. Numai că, la cele dintâi dureri, Mercedes, fricoasă ca orice femee la prima naștere, se sperie, țipă, jură că va muri și vrea să vie, neapărat lângă ea mama. In fața unei cereri atât de impresionante, ce altceva avea de făcut bravul don Anacleto decât să telegrafieze — precum a și telegrafiat — de urgență la Vigo, cerând venirea imediată a soacrei. La urma urmei, prezența d-nei Rosita nu putea să fie decât folositoare... fusese doar atât de fecundă!... — își zice el ca să se mângâe.

Intr'adevăr, a doua zi dimineața, cu cel dintâi tren, sosește și scumpa d-nă Rosita. Dar în ce stare? La fel ca și fiica sa! Și tot în a noua lună și dânsa! N'a îndrăznit să le scrie nimic, deoarece la vârsta ei, când era pe punctul să devie bunică, nu se prea lăuda cu isprava.

Fiica, surprinsă, o îmbrățișează; ginerele, nu mai puțin mișcat, îi zâmbește, dar nu prea are aerul să fie convins de oportunitatea acelei coincidențe. Intre timp, d-na Rosita, sărmana, fie din pricina oboselei călătoriei, fie de îngrijorare că o vede pe Mercedes svârcolindu-se în dureri, e cuprinsă și dânsa de aceleași dureri. La un semn al moașei, d-l Anacleto, cu mâinile în păr, iese din odaie. Aproape năucit de îndoita emoție, omul s'a trântit pe un fotoliu din camera învecinată când pe patul lui conjugal, la un interval de câteva secunde una de alta, nevastă-sa aduce pe lume un băiețaș robust, iar soacra... la fel. Ceia ce face ca moașa să nu mai știe la care din lehuze să se întoarcă; și, ca să înceapă, așează, cu multă luare aminte, pe amândoi noi-născuții în leagănul pregătit pentru unul singur dintre cei doi așteptați. Și, după ce a dat îngrijirile cuvenite ambelor lehuze, îl chemă pe fericitul părinte ca să-și admire odrasla. Acesta, se repede într'un suflet, gâfâind, în cameră. Se apropie de leagăn, și aruncă o privire lacomă în spre micile făpturi, apoi tot cu privirea o întrebă pe moașă. Femeia încrețește fruntea, făcând parcă o sforțare ca să se gândească, îngălbenește, bâlbâe câteva vorbe neînțelese. De geaba: moașa nu poate să-i precizeze... nu-și aduce aminte! In urgența cazului, aproape că nici nu i-a privit pe cei doi copii. Ca culme, aceștia seamănă, întrucâtva, unul cu altul, ca majoritatea nouilor născuți, ba poate și fiindcă sunt unchiu și nepot.

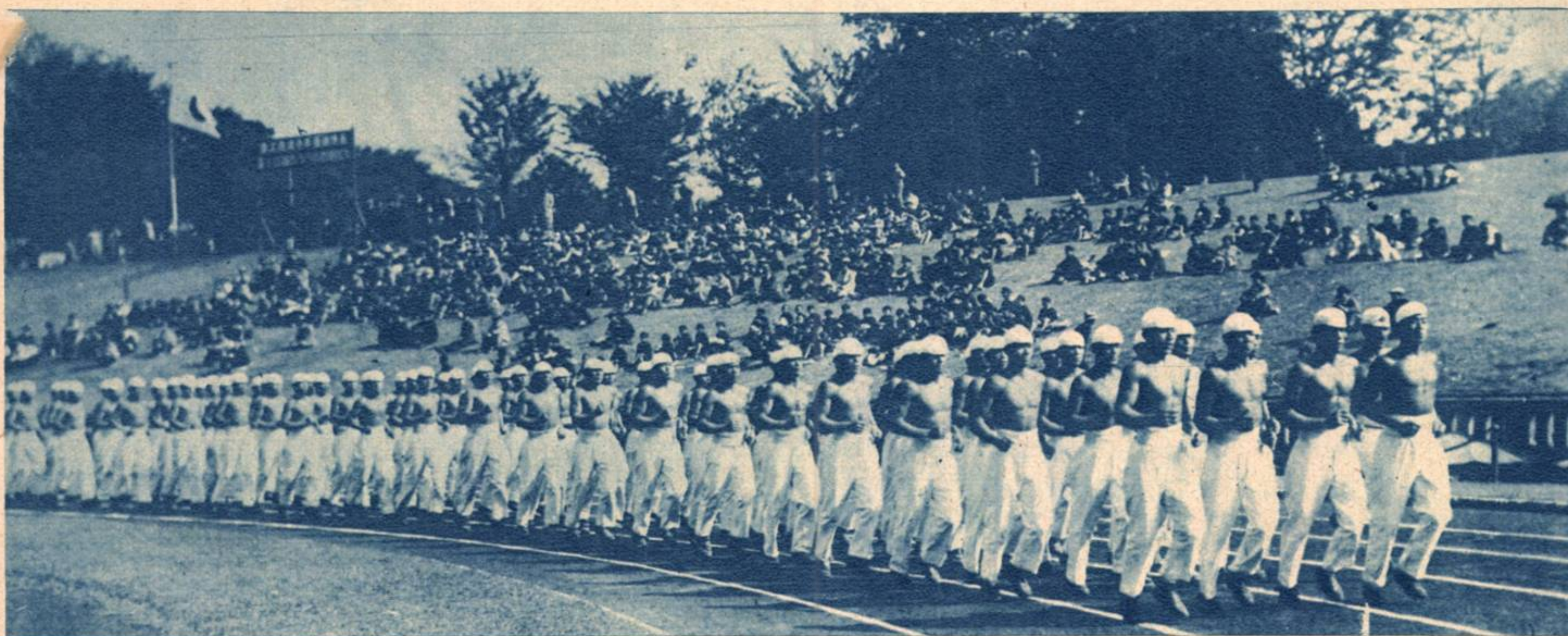
Cât despre lehuze, nici nu era de gândit să le întrebe pe ele dacă știau pe care din cele două creaturi a adus-o, fiecare, la lumina zilei.

De unde se născu și îndoiala cumplită — veșnică de acum încolo — ce-i va chinui pe soții Quiroga, cari nu vor fi siguri nicioadată dacă cel de al doisprezecelea copil al lor nu le este, dimpotrivă, nepot, iar Mercedes și Anacleto Carballo, se vor teme la orice pas — și cu drept cuvânt — că primul lor născut să nu fie în realitate fratele femeei și cumnatul bărbatului. Și toate acestea, bine'nțeles, cu tot cortegiul lor de consecințe morale și materiale, greu de închipuit...

E. T.

Elevele d-nei Paule Sybille au dat o serbare reușită la „Maison de Français". In fotografia noastră elevele fotografiate pe scenă, în timpul producției. Foto I. Berman

JAPONIA IN ILUSTRAŢIUNI

In marele stadion din Tokio s'a organizat a săptămână a sportului. In fotografia noastră (sus) se vede o masă a elevilor dela şcoala militară.

Cu toată civilizaţia inaintată a Japoniei, mai sunt obiceiuri străvechi care sunt ţinute cu mare stricteţă de locutorii credincioşi. In fotografia noastră (stânga) se văd patru geishe îmbrăcate cu tradiţionalele kimonouri, la spălatul sfânt.

La Osaka s'a sărbătorit recent dezvoltarea rapidă a industriei şi comerţului. In fotografia noastră (stânga jos) se vede ctitorul oraşului Osaka (pe cal în portul timpului său) în mijlocul credincioşilor săi.

Vechiul ceremonial mai se obicinueşte în Japonia. In fotografia noastră prinţesa Ayako Takeda (jos) eşind din palatul ei pentru a se duce la Mikado.

din HAREM...

Dintre toate reformele Turciei moderne, emanciparea femeei s'a făcut cu cea mai mare uşurinţă.

Spiritele erau pregătite. In sânul elitei sociale, în haremuri, fetele au avut timpul să se cultive; ele citeau Bergson şi Anatole France. Rochiile lor veneau dela Paquin. In aceste haremuri nu mai exista nici bazin, nici divan ci pur şi simplu apartamente rezervate femeilor, mobilate adesea în stil Ludovic XV.

Era epoca dinnainte de război: pe apele dulci ale Asiei, în Bosfor, musulmanele voalate se plimbau în caic; de acolo, vedeau ele în alte bărci europencele, cu faţa descoperită care vorbeau liber cu bărbaţii. Acest contact — depărtat chiar — cu femeile din Occident le-a trezit în suflet dorul de libertate.

In Bosnia am întâlnit acum câteva săptămâni, musulmance în tailleur, cu părul coafat, purtând pe cap o tocă mică. Când şi-au întors capul însă, toată faţa lor mi-a apărut ca o pată neagră; aceasta deoarece ele continuă încă şi astăzi să poarte voaleta. Ele sunt într'o perioadă de tranziţie asemănătoare celei în care se găsea Turcia la 1924.

Unele fete musulmane în Bosnia fac propagandă feministă. Aşi fi vrut să stau de vorbă cu ele. Interpelându-le pe neaşteptate, ele au început să strige:

— Un bărbat! Un bărbat!

Şi alergând s'au ascuns după un paravan. Reflexul subconştient al educaţiei primite era mai tare decât dorinţa lor de libertate.

Din fericire situaţia economică a Turciei a fost favorabilă reformei. Astfel era prea costisitor să se mai construiască palate vaste, tradiţionale, despărţite în două părţi distincte, pentru bărbaţi şi femei; apartamentul modern, restrâns, a omorât haremul. In timpul ocupaţiei la Constantinopol, şi cu prilejul sosirii ruşilor albi emigraţi, familiile musulmane modeste au închiriat camere în casele lor, chiar bărbaţilor. Apoi, prelungindu-se războiul în Turcia, timp de 15 ani mizeria a devenit din ce în ce mai mare şi tinerele fete au fost silite să-şi câştige viaţa, devenind dactilografe, taxatoare la tramvai, funcţionare; unele au fost infirmiere, chiar soldaţi şi ofiţeri. La început purtau voaleta, apoi au abandonat-o.

MUSTAPHA KEMAL EMANCIPATORUL FEMEILOR

Acela care a făcut să reuşească emanciparea femeilor este fără îndoială în primul şi ultimul rând Mustapha Kemal.

El a fost acela care a dat exemplul prin propria lui căsătorie. In timpul războiului independenţii, mergând de la Ankara la Smyrna, el întâlneşte întâmplător la Latifa o tânără turcoaică de care se îndrăgosteşte.

— Ne căsătorim imediat! strigă el pe un ton poruncitor.

Apoi cuprinzând-o în braţe:

— Ne căsătorim imediat, fără ceremonie, fără invitaţie.

Pentru prima oară în Turcia o fată va apărea la braţul bărbatului pentru a răspunde „da"-ul tradiţional.

Câtva timp după aceia, un mare bal avu loc la Ankara. Era seara definitivei biruinţi a lui Mustapha în politica internă, victoria care l-a făcut dictator absolut al Turciei.

Bărbaţii poartă fracuri impecabile; femeile, rochi decoltate. Dansul va fi simbolul reconcilierii sexelor.

— Nu suntem aci la un bal oficial, declară Kemal; trebue să fim veseli, bine dispuşi, să ne amuzăm.

Intr'un colţ mese de poker şi bridge. In alt colţ, un bufet copios cu şampanie şi tot soiul de bunătăţi.

La 2 ore din noapte, observând că unii ofiţeri au încetat să fox-trotteze din pricină că au fost refuzaţi de doamne:

— Camarazi, strigă Mustapha, nu-mi pot imagina în lumea întreagă o femee capabilă să refuze a dansa cu un turc care poartă uniforma de ofiţer. Şi acum, poruncesc: dansaţi! Inainte marş!

Nimeni nu a mai putut rămâne pe scaun. Văzând pe ministrul afacerilor străine, Tevfik Rushdy bey singur, Kemal îi spuse:

— Dansează excelenţă! In noaptea aceasta toată lumea trebue să danseze.

Noaptea aceia a marcat intrarea femeei în viaţa socială a Turciei.

Balurile s'au înmulţit: bal pentru fondarea republicii, bal pentru aviaţie, apoi serbările Bosforului, la palatul Dolma Bagtche, mari serate de binefacere la Stambul. Şi cursuri de dans au fost deschise peste tot. Şi astfel turcii au trecut de la tebekul lor naţional, salturi executate în jurul focului pe câmp cu cuţitul în gură, la valsurile vieneze şi jazzurile moderne.

JOS VOALUL!...

Urma să se legalizeze noile moravuri. In 1926 adunarea naţională a votat abolirea Şeiratului, legea musulmană care dădea încă Turciei teocraţiei şi a decis întocmirea lui cu codul civil elveţian, adoptat în întregime de la un cap la cellalt.

Intr'o bună dimineaţă întreaga ţară s'a trezit găsind totul schimbat, chiar instituţia familiei şi a proprietăţii, în ale cărei obiceiuri trăiau de cinci secole. Schimbările — este adevărat — erau freevente de la începutul domniei lui Mustapha Kemal. Sistemul lui era mereu acelaşi: pacienţă, tenacitate şi persuasiune; dacă prin aceste mijloace nu reuşea, întrebuinţa forţa.

S'a constatat aceasta în chestiunea desfiinţării fesului. Intr'o zi Kemal se prezentă la Adunarea Naţională cu o pălărie de panama. Dacă primul nostru ministru ar fi venit la Cameră în cămaşă de noapte, consternarea deputaţilor nu ar fi mai mare decât a fost la Ankara.

Desfiinţarea voalului a provocat deasemeni scene neaşteptate. La Trebizonda, femeile încercând să reziste ordinului consiliului general se serveau de umbrele pentru a-şi ascunde faţa. In 1917, poliţia sultanului mai afişa încă:

„Mode noi, ruşinoase, au apărut, musulmanele sunt obligate să poarte cearceaful, să-şi lungească mantilele etc... un răstimp de două zile... etc.".

Dar, din 1925 Mustapha Kemal declară:

— Am observat pe stradă femei care-şi ascund figura în dosul unor batiste. Am văzut apoi femei care întorc capul de câte ori se apropie de ele un bărbat. Ce înseamnă aceste maniere ridicule? Acestea sunt semne de ignoranţă şi de necivilizaţie. A venit timpul ca aceste absurdităţi să înceteze. Turcia nu va putea renaşte decât prin libertatea femeei, prin egalitatea ei cu bărbatul, prin uniunea celor două sexe!... Astfel, sub protectoratul naţionalismului, prin prestigiul şi puterea lui Kemal, noua lege civilă este aplicată peste tot. Separaţiunea moscheei şi a statului este un fapt îndeplinit: jumătate din populaţie — altădată în inactivitate s'a pus pe lucru; femeia, pe care religia o ţinea în sclavie şi-a câştigat o personalitate. Poligamia a fost suprimată în chip legal.

CUM SE FĂCEA O CĂSĂTORIE CU 10 ANI IN URMĂ

Ştii cum se făcea o căsătorie la noi acum zece ani? — mă întrebă un scriitor turc din vechea generaţie. Familia vroia să-şi căpătuiască prin însurătoare un tânăr bey. Mama şi celelalte personalităţi ale familiei, plecau în căutare. Tânărul a fost întrebat de sigur despre preferinţele sale. Cum o vrei? Blondă sau brună? Mare sau mică? Slabă sau grasă? Orice spunea beyul, mama şi cu prietenele ei nu ţineau seamă de cât de gustul lor personal. Ele vizitau harem după harem foarte aferate. Aceste femei se numeau „observatoarele". Fără scrupule şi fără jenă, ele examinau pe toate părţile tânara copilă, se învârteau în jurul ei, plictisind-o cu tot felul de întrebări. De dimineaţă şi-a îmbrăcat copila, cea mai frumoasă rochie, aşteptând imobilă, de teamă să nu-şi deranjeze toaleta, sosirea „observatoarelor". Ea stătea liniştită în faţa lor, lăsa ochii în jos, tremurând; de multe ori izbucnea în plâns sau — dimpotrivă — era cuprinsă de un râs nervos. Insfârşit cumpărarea a avut loc; vreau să spun, că „observatoarele" au ales. Urma numai să fie convins beyul. De multe ori, beyul vedea de departe silueta celei alese. Ea deasemeni nu era mai documentată. — Am cunoscut personal, îmi povesteşte interlocutorul meu, o fată care a trăit una din cele mai dureroase aventuri. Când bărbatul ei a văzut-o pentru prima oară, a găsit-o atât de urâtă, atât de respingătoare, încât a lăsat-o pur şi simplu acolo şi a fugit. Inchipuiţi-vă soarta acestei nenorocite care aştepta de săptămâni de zile soţul. A înebunit sărmana. Generaţiile care se ridică, pun acum probleme noi. Divorţul nu este el mai totdeauna un rău, atunci când sunt copii? Nu este mult mai frumos să învingi gelozia decât pasiunea?

L. P. Q.

la FOX-TROTT

Trei tipuri caract... tice ale poporului ... Trăscău. Fecioara, ... meia şi moşneagul: feţele tuturor se c... mulţumirea şi s... tea.

Iată două vederi c... înfăţişează dintr'od... frumuseţea neînchip... tă a locului în care t... eşte poporul din Tr... cău. Natura este ... prinsă de o linişte ... adevărat patriarhal

POPORUL din TRĂSCĂU

UN drum greu, pe o şosea plină de gropi, intr'un autobuz care face cursa de la Cluj la Turda; şi totuşi un drum pe care niciodată nu-l poţi regreta; dacă n'ar fi decât minunata vale a Arieşului şi încă plimbarea nu ar fi fost făcută de prisos; ajungând însă apoi la Trăscău, simţi adevărata plăcere: melodiile vesele ale poporului care locueşte acolo, se prelungesc din munte în munte, contribuind la pitorescul fermecator al tabloului.

Este Duminecă. Clopotele bisericelor sună toate, în vreme ce poporul merge gătit la rugăciune. Căruţa de ţărani, care înlocueşte în momentul de faţă autobuzul, merge lin, deastădată pe un drum admirabil. Cerul este albastru, fiind pătat ici-colo de un norişor alb. La fiecare cotitură ai o surpriză nouă; totuşi la un moment dat, atenţia se concentrează asupra unei stânci de o formă bizară care-ţi face în primul moment impresia unui monstru marin. Stânca datează din timpuri străvechi, fiind utilizată chiar de Romani ca punct de observaţie. La fiecare pas, forma pietrei se schimbă. Despicăturile încep să iasă la iveală şi întregul complex se desluşeşte abia acum. Primele case apar alături de plopi tremurători. Un stil de clădiri cu totul aparte, dând impresia peste tot, de mulţumire şi înţelegere generală.

In mijlocul satului se găseşte biserica al cărei turn uriaş în patru colţuri săpat în el anul 1829. Poporul ese tocmai din biserică. Se remarcă la tot

Casele satului sunt perfect aliniate.

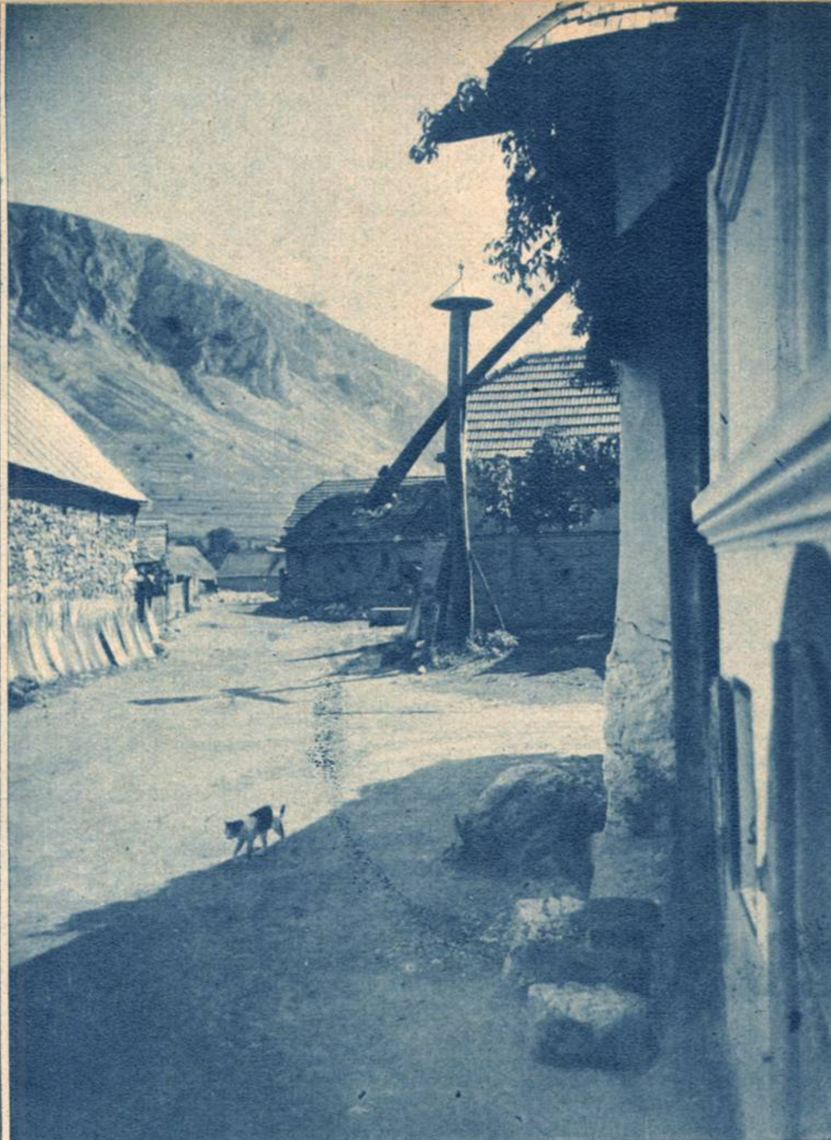
impozite şi nu erau obligaţi la serviciul m... siderat „Libera villa”.

Partea germanică a strămoşilor a lăsa... familie ca Ekhardt, Gendel, Anger, Faber, ...

Locuitorii Trăscăului nu se mai ocu... de fier. In case domneşte totuşi belşugu... „Szekelyko” ei exploatează pământul şi ... foarte bine. Nimeni nu vorbeşte nemţeşte ... de multe ori, figuri blonde adevărate ti... bindu-se decât româneşte şi ungureşte. E... vechi din mătase grea colorată, cu toat... scump.

Text şi foto...

ire
ală
ui-
ră-
ăs-
ca-
cu

Fântâna satului

locul o veselie exuberantă. Are oare curcubeul atâtea culori? Bărbaţii poartă aruncată numai pe un umăr, o haină scurtă numită „Karzagany", călcând mândru şi siguri de ei. Femeile, fetele şi copiii, râd mereu, fiind investmântate cu porturi de toate culorile. Cu toţii dispar apoi în casele albe şi frumoase.

Acesta este poporul din Trăscău. Origina lui trebue căutată prin anii 1141—1161 când Geysa II s'a stabilit acolo cu poporul lui; deasemeni minerii bavarezi s'au stbilit în acele regiuni cu contele de Stiria. Din această amestecătură de Bavarezi şi Stirieni a chemat regele maghiarilor Geysa II minerii la Trăscău, dându-le privilegii speciale.

Satul şi documentele au fost arse cu prilejul invaziilor, pentru a fi apoi pus la loc sub domnia lui Endre III în anul 1291 cu aceleaşi privilegii. Ei nu plăteau

Biserica satului, situată într'un cadru minunat.

...ilitar. Trăscăul era con-

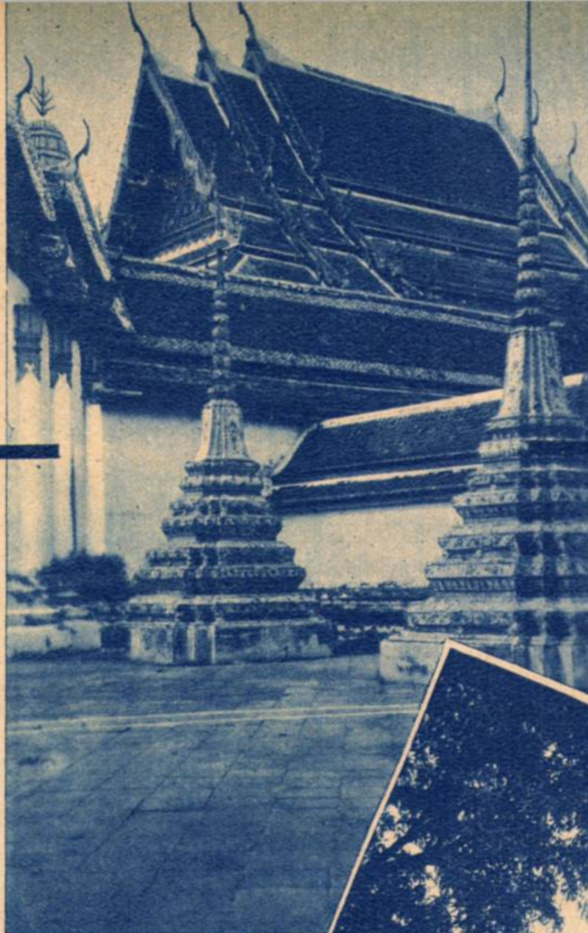
...t încă şi astăzi nume de
... Griwald şi Göbel.
...ă azi cu lucrul minelor
...l. La picioarele stâncii
... acest lucru le rentează
...ci. Cu toate că întâlneşti
...i germane, nu auzi vor-
... ţin totuşi la portul lor
... că aceste costă foarte

...fii de L. v. MOLNAR

O NOUA RELIGIE

CADOISMUL

Un amalgan al tuturor religiilor din omenire

RELIGIE sau sectă? Un iluminat sau simplu profitor?

Aceste întrebări s'au pus de multe ori, fără să capete vreun răspuns, chiar când „cadoismul", apărut în Indochina franceză de aproape şapte ani, s'a propagat şi continuă să se propage cu o repeziciune uluitoare. Pe de altă parte, pare-se că însuşi guvernul francez nu-i dă o atenţie deosebită, totuşi sigur este că până în prezent autorităţile coloniale n'au pus nici o îngrădire şi nici un fel de piedică în calea noului cult care se bucură acum de temple deschise în cea mai mare parte a centrelor importante din Conchinchina şi din Cambodge.

Făuritor al verbului cel nou este un anamit, Levan-Trung, care a fost vreme îndelungată, dela 1912 încoace, în slujba administraţiei coloniale franceze care l-a făcut şi cavaler al Legiunei de onoare. Îndeletnicirea lui Levan-Trung, înainte de a deveni funcţionar şi cavaler, n'a fost tocmai legală şi lăudabilă, după cum el însuşi admite. Dar n'ajungem oare la adevăr prin păcat? Şi adevărul i se arată noului profet în anul 1925 când avu norocul să pue mâna şi atenţia-i concentrată pe volumul lui Simoniu: *„Entretiens de grands esprits avec un vivant"*.

Citirea acestei cărţi, şi întrezărirea existenţei omeneşti sub o altă lumină, a fost acelaş lucru pentru el; anamitul nu mai visă altceva de cât să găsească legături directe cu lumea de dincolo de nefiinţă.

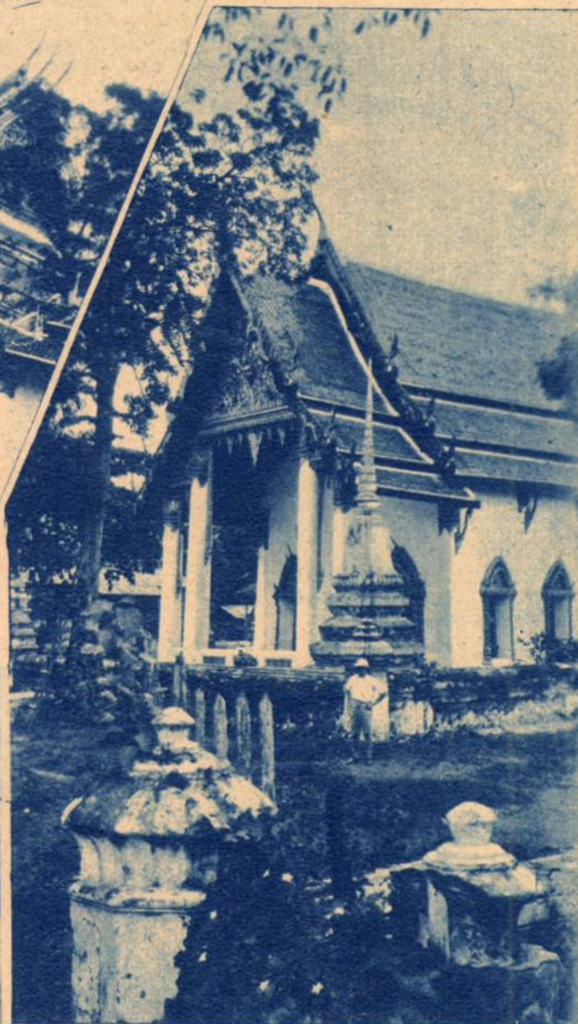
Şi Levan-Trung afirmă că a reuşit în străduinţele sale, adăugând că într'o zi, marele Dumnezeu—Cao-Dai — i-a poruncit să adune într'o singură credinţă toate religiunile din lume.

Din momentul acela, legăturile lui continue cu Dumnezeu şi cu spiritele i-au ajutat din partea celor neiniţiaţi şi, după cinci ani, iată-l în fruntea unei comunităţi religoase cu circa două milioane de aderenţi.

Principiile esenţiale ale nouei religii dacă nu strălucesc printr'o originalitate mai de seama, sunt însă, fără îndoială, de-o „puritate" filosofică formidabilă: iubirea aproapelui, adevărul, conştiinţa, armonia între feluritele clase sociale ale omenirei...

Evident, „cadoismul" şi-a pescuit ideile fundamentale în marea mistică şi fără ţărmuri a tuturor religiilor din lume şi ca să le insufle cu mai multă uşurinţă credincioşilor a ridicat în templele sale statui lui Budha, lui Confucius, lui Lao-Tsen, Isus Christos... Precum se vede, n'a voit să nedreptăţească aproape pe nimeni, totuşi, a ţinut să pue de-asupra tuturor acestor Mesia, supremaţia lui Cao-Dai, invizibil şi atot-puternic. Cine e acest Cao-Dai dela care şi-a căpătat numele „Cadoismul" şi care, în definitiv, este singura descoperire a profetului? Simbolul care-l înfăţişează e şi el derivat dintr'un alt cult; un ochiu mare, deschis, zugrăvit pe un glob enorm care învălue cu o privire

Fotografiile noastre reprezintă diverse tipuri de adepte ale nouei religii. Deasemeni câteva feţe interesante de temple.

atot-stăpânitoare pe toţi aceşti predicatori de religii.

De ochiul acesta divin, cadoiştii fac un uz din cale-afară de destrăbălat: îl vezi peste tot locul; pe reclamele de propagandă, pe stofele ţesute de cadoişti, înăuntrul şi în afara locuinţelor lor, ba chiar şi pe uneltele de lucru ale muncitorilor cari aşteaptă mereu construirea templului cel mare.

Fireşte, Levan-Trung s'a făcut supremul pontefice al cultului celui nou, înconjurându-se cu un cler numeros: şase cardinali, treizeci şi şase arhiepiscopi, şaptezeci doi episcopi şi trei mii de preoţi. Toţi aceştia, sunt numiţi prin alegere, adică făcându-se apel la părerea spiritelor pentru promovarea lor la gradele superioare. De asemenea, femeile sunt eligibile ca şi bărbaţii şi se numără de pe acum mulţi episcopi şi arhiepiscopi de sex feminin.

Slujbele religioase, sunt un amestec straniu de rugăciuni taoiste cu riturile leturghiei catolice. Preoţii, poartă costumul confraţilor lor chinezi, taoişti, clerici — băeţi şi fete — cântă litanii asemănătoare întru totul cu acele ale bisericei creştine şi ale bisericei ortodoxe. Alături de astfel de slujbe zilnice, se desfăşoară convorbiri dese cu spiritele, deoarece spiritismul şi teosofia au un loc de căpetenie în „cadoism". Numeroasele „medium" cadoiste primesc mesagii dela Victor Hugo, care le dictează poeme întregi, inedite şi adeseori însăşi Joana D'Arc nu se lasă prea mult rugată ca să le dea veşti despre sine.

Neinitiaţii nu sunt admişi la şedinţele spiritiste şi, dacă uneori rezultatele acestui soi de şedinţe nu sunt tocmai satisfăcătoare, toată vina e atribuită atunci fiinţei omeneşti încă inaptă ca să înţeleagă invizibilul. Astfel, de pildă, Islamul nu e reprezintat în Cadoism, din cauză că până acum nu s'a putut cunoaşte care e voinţa spiritelor în această privinţă.

Importanta dată de cadoism elementului spiritual şi spiritist nu exclude, fireşte, la zeloşii lui adepţi, preocupările de ordin material: strângătorii de pomeni la intrarea templelor, şi felul lor de a stărui pe lângă credincioşi — sunt o dovadă. Orice neofit trebue, la admiterea lui în comunitate, să plătească o taxă de intrare, fie în bani, fie în prestare de lucru, ceia ce contribue ca asemenea mijloace prin care individul se face util propriilor coreligionari să fie foarte apreciate de Levan-Trung şi de acoliţii lui.

„Cadoismul" îşi are sediul central la Tay-Ninh, la aproape 200 km., de Saigon. Acolo, Levan-Trung a obţinut dela guvernul francez o concesiune de teren în întindere de 500 ha., în mijlocul căreia a ridicat un fel de colonie religioasă, unde credincioşii pot să se stabilească plătind câte 12 piaştri pe lună (cam vreo 800 lei româneşti) sau angajându-se ca muncitori.

Toate acestea, la urma urmei, nu sunt lucruri noui. E de-ajuns să ne amintim că pe frontispiciul templelor taoiste se află scrisă deviza: *iubiţi religia, nu vă încredeţi în religii*" şi că pentru taoişti, toate religiunile sunt deopotrivă de adevărate, ele fiind numai forme inferioare şi adaptări populare ale unui singur adevăr.

Pentru taoist, religia e legătura între om şi divinitate, legătură directă fără amestecul cuiva strein şi omul e în acelaş timp ponteficele, adică acela care construeşte puntea între umanitate şi Dumnezeu.

Fondul acestui cult nou e o derivaţie a taoismului mistic, abstracţie făcând de chestiunea cu ochiul, Cao-Dai, e pronunţarea anamită a lui Kao-Tao, adică prea înaltul Tao.

Totuşi, Tao, nu trebue să se înţeleagă ca o divinitate antropomorfică; noi, sufletele vremelnice suntem antropomorfişti inconştienţi, dar Tao. Viaţa, trebue să fie înţeleasă ca ceva cum e, de pildă Cerul, şi chiar mai mult decât Cerul.

In aceiaşi ordine de idei, trebue să facem deosebire, precum am spus, între Taoism şi cultul lui Cao-Dai, derivaţia bastardă a celui dintâi.

Oricum, aceste fapte şi aceste manifestări demonstrează că pe lângă criza spirituală în occident, mai este şi o alta în Orient şi că massele cari văd prăbuşindu-se vechile ideologii, şi căzând în neant credinţe cari dăinuesc de veacuri, simt nevoia unui cuvânt nou în care să creadă, cuvânt care în acelaş timp să mângâe şi să salveze de nimicnicie...

a. d. a.

Misterioasa afacere Wiliam Wellington

Sunt vieţi cari trăesc odată cu noi, dar cari întâlnesc lângă cele ale noastre, faze şi catastrofe ce le plasează într'un domeniu de roman senzaţional.

De câte ori gazetele nu ne aduc reportagiile unor întâmplări, de o oroare neimaginată de mintea cumsecade a omului normal?

Cazul Violetei Nozières, a surorilor Smith, ca să nu pomenim decât pe cele mai recente, au întrecut aproape ţăria celor mai diabolice născociri sau fantezii Edgar Walace-iene.

Câte erori judiciare n'au suprimat libertăţi, n'au curmat fericiri şi n'au înfundat pentru totdeauna în închisoare nevinovaţi! Cine sunt aceste victime ale justiţiei, care se înşeală?

Sunt totdeauna biete fiinţe, pe cari împrejurările le pun în preajma adevăratului asasin, şi care nu va avea nici un moment scrupulul să-l arunce la bara tribunalului, împiedicând astfel pe judecători să vadă adevăratul şi odiosul făptaş, rămas să se înfrupte din fructul crimei lui.

Procedeele la care se pretează, maşinaţiile aduse, precum şi toată gama de lucrături şi concentrarea interesului poliţienesc asupra altcuiva, sunt din cele mai ingenioase, din cele mai abjecte.

Iată de ce cazul lui Wiliam Wellington, fiul cunoscutului arhimilionar şi fabricant, a impresionat pe toţi prin cruda lui realitate.

Paricid, asasinul propriului său părinte, a mers până acolo cu lipsa de scrupule, încât a lăsat ca fratele său nevinovat să fie arestat, ca autor al oribilului fapt. Dar odiosul personaj nu se opreşte numai aci. In complicitate cu un faimos spion, falsifică un testament al fostei lui soţii, pe care o ţinea sechestrată în chiar castelul părinţilor ei.

Pentru deslegarea acestei afaceri tenebroase şi isteţe, un poliţist abil şi întreprid, Bob Grey, se pune pe urmele criminalului, ajutat de devotamentul şi curajul unui om simplu, Jim-Boxeurul.

Şi aci intervine latura tragică, partea în care justiţia va trebui să dea pedeapsa cuvenită vinovatului.

Va condamna deci Curtea cu juri la moarte pe adevăratul făptuitor? sau nu. Va cădea victima uneltirilor mizerabile cel atras să scape pe asasin? Va învinge gelozia unei femei care intervine şi ea parcă să complice şi mai mult iţele?

Iată ce formează la un loc palpitantul roman apărut:

TAINA UNEI ORFANE
(Victimele spionajului)

Fiecare fascicolă conduce în adâncul misterului până la deslegarea lui.

Dacă voiţi să aveţi o lectură antrenantă şi după cum v'am spus atât de potrivită de multe ori cu fapte reale, urmăriţi acest roman în fascicole, pe care editura l-a pus în vânzare cu doi lei fiecare, găsindu-se la toţi chioşcarii de ziare.

CE TREBUIE să CREDEM

despre profeţiile ghicitorilor

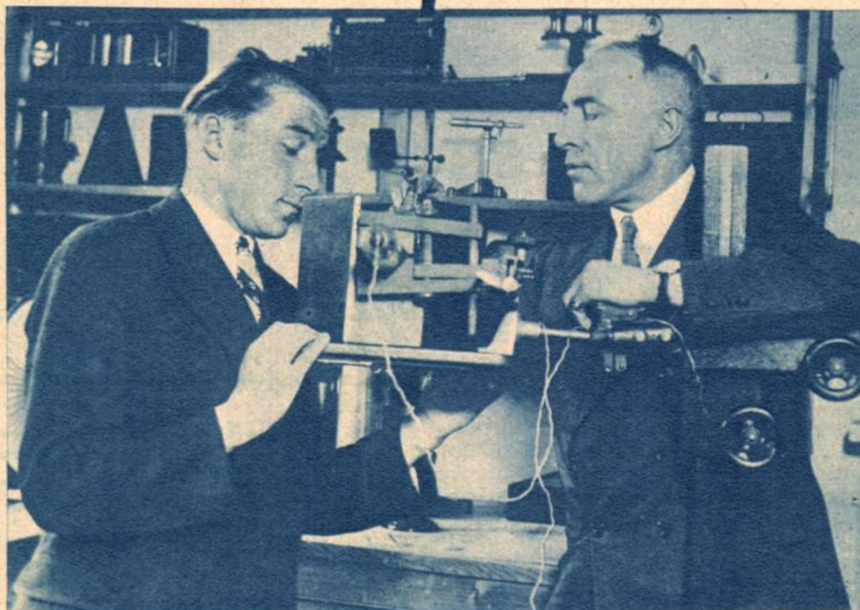
SE poate prevedea viitorul? Iată o întrebare care nu încetează să pasioneze pe toată lumea. Pe profani ca şi pe cercetătorii ştiinţifici, pe oamenii simpli ca şi pe intelectuali. Pe departe, unele fapte precise, prevăzute în amănunte şi cu multă vreme înainte de realizare de anumite persoane în stare de transă sau de veghe, sunt de o exactitate prea isbitoare, pentru a fi atribuite unei simple coincidenţe. Pe de altă parte, oricât am crede în determinismul legilor naturale, nu găsim în stadiul actual al cunoştinţelor noastre nici o explicaţie raţională a previziunei viitorului.

Să încercăm pe baza rezultatelor obţinute până acum, să sistematizăm cunoştinţele ce le posedăm în această materie.

„PROFEŢII" MODERNI

In primul rând, nu trebue să cerem „profeţilor" moderni ceeace nu pot să ne dea. Nu există nicăeri şi n'a existat niciodată persoane capabile, fie în stare de transă, fie în stare de veghe, să povestească într'un mod coherent şi continuu, sub forma unei naraţiuni, un ansamblu de fapte, care să constitue o „viaţă" într'un chip lămurit şi distinct. Pe de altă parte, prevederea unor evenimente colective — cum ar fi de pildă războaiele, crizele, revoluţiile etc., — este excesiv de rară; am putea spune chiar inexistentă, din punct de vedere practic.

E drept că există şi câteva excepţii. Astfel în 1914, în primele zile ale răsboiului mondial, un medium grec a reuşit să descrie fazele viitoare ale conflictului. Singura greşală gravă, pe care a comis'o se referea tocmai la rolul pe care avea să-l joace ţara sa în acest război. In general, profeţiile persoanelor înzestrate cu o cunoştinţă anormală, nu se exercită asupra manifestărilor colective. Poate la mijloc e numai o simplă lipsă de exerciţiu.

In fotografia de mai sus vedem mediumul austriac Rudi Schneider care a dat rezultate extraordinare în timpul când a fost experimentat la „Laboratory of Psychical Research in London".

Istoricii chinezi ne raportează că pe vremuri împăraţii Chinei întreţineau un colegiu de ghicitori, care erau recrutaţi prin concurs. Metoda întrebuinţată era din cele mai înţelepte. Se cerea candidaţilor să indice principalele evenimente, care aveau să se producă într'un anumit interval de timp, şi apoi erau reţinuţi numai aceia care, în zece răspunsuri n'au comis mai mult de două erori.

Cititorii vor fi desigur foarte surprinşi aflând de rolul enorm, uriaş, fabulos, dar ocult, pe care-l ocupă astăzi în cercurile politice şi financiare din occident şi din noul continent, ghicitorii de toate genurile. Cutare „profet" e monopolizat de un agent de schimb, cutare fost ministru îşi are „cărturăreasa" lui. Clientela celor mai remarcabile medium-uri este alcătuită în parte de parlamentari. In această privinţă, oamenii de stat moderni se comportă într'o mare măsură întocmai ca principii din veacul al 15 şi al 16-lea, care întreţineau astrologi bine cunoscuţi în istorie. Cum e d. ex. cazul faimosului Nostradamus. Din păcate însă recrutarea acestor „profeţi" se face astăzi mai mult la voia întâmplării. Alegerea lor nu mai prezintă garanţiile experimentale pe care odinioară împăraţii chinezi aveau grije să le ia.

Când se va scrie istoria adevărată a vremii noastre, va trebui să se menţioneze şi activitatea politică a ghicitorilor. Intr'adevăr, în afară de darul lor, chiar autentic, frecventarea asiduă a miniştrilor şi ministeriabililor le conferă — dacă sunt inteligenţi şi abili — o importanţă deosebită şi o influenţă de netăgăduit. E deajuns să amintim în această privinţă cazul lui Rasputin şi, pe acel al lui Hanussen, astrologul de curând asasinat în Germania de hitlerişti.

ERORI, NEPRECIZIUNI ŞI ADEVĂRURI

Să nu uităm însă, o asemenea practică este extrem de primejdioasă, căci în orice prevestire de genul acesta, eroarea şi nepreciziia se amestecă cu adevărul într'o proporţie foarte greu de discernat. Raportul între adevăr şi eroare variază la întâmplare, dela caz la caz. Să luăm de pildă o ghicitoare anumită. Ea ne profetizează, să zicem, zece fapte. Din aceste zece să presupunem că nouă ar fi false. Se'ntâmplă însă că cel de al zecelea — care este exact — să fie înfăţişat cu un asemenea lux de circumstanţe şi cu atâtea amănunte realiste, adesea foarte desvoltate şi desfăşurându-se în câţiva ani, încât, dacă suntem de bună credinţă, trebue să admitem neapărat că ne găsim în faţa unui fenomen de prevedere exactă şi paranormală. Medicul francez, Dr. Osty, directorul „Institutului de Metapsihică" din Paris, specializat în acest gen de experienţe şi dotat cu o rutină „extraordinară, a avut prilejul să culeagă o serie întreagă de „profeţii" remarcabile.

Se'ntâmplă uneori — destul de rar de-altfel — ca „vizionarii" să confunde trecutul cu viitorul şi chiar dacă sunt capabili în general să întrevadă succesiunea evenimentelor, ei reuşesc însă mult mai rar să le fixeze şi datele potrivite. Ziua de mâine ei o văd pe acelaş plan ca şi anul viitor, iar anul viitor ca deceniul următor. Aceasta e regula generală. Deobicei însă — vorbim bineînţeles de vizionarii serioşi — ei ştiu să recunoască în linii mari, dacă evenimentul de care se ocupă e apropiat sau depărtat. Dar atâta tot. De-altfel, foarte mulţi dintre ei se încurcă şi în această privinţă.

Viziunea viitorului se aplică la fapte individuale, în legătură cu viaţa persoanei care 'ntreabă şi aceia a familiei lui. Alteori răspunsurile se referă la elemente în legătură cu posesorii unor obiecte ce le-au fost remise. Dealtfel, indicaţiunile sunt de multe ori vagi, şi exprimate în simboluri. Din când în când, ca o rachetă, ţâşneşte o previziune detailată şi precisă, previziune care adesea se verifică mai târziu, chiar mult mai târziu.

De aci rezultă că e periculos să recurgem la consultaţia ghicitorilor dacă nu avem puterea de caracter de a ne conduce, nu după indicaţiile lor, — care deşi exacte, pot adesea înşela — ci după raţiunea şi experienţa vieţii. Mulţi vizionari sunt influenţaţi şi de dorinţele sau pasiunile acelua care-i consultă, şi de bună credinţă îi servesc ceeace omul aşteaptă sau doreşte. Pe de altă parte, medium-urile profesioniste evită să desvălue unele perspective prea mohorîte, chiar dacă le întrevăd. Este fireşte o chestiune de omenie. Nu vor să turbure sufletul cuiva prin relevarea unor necazuri sau drame apropiate.

PRECAUŢIUNI NECESARE

Cel mai bun fel de a proceda este de a nu pune întrebări, ci de-a lăsa mediumul să se exprime în voie, printr'o inspiraţie spontană. In chipul acesta, evităm cauzele cele mai obicinute de erori. Foarte multe persoane au fost susţinute în necazurile lor de vizionari care se îndeletniceau să le prezică zile mai bune.

Nu e nevoie să jubilăm dacă ni se profetizează un câştig neprevăzut important, protecţia utilă a unui puternic al zilei. Şi nici nu trebue să ţinem doliu, dacă ni se prezice moartea sau boala unei persoane apropiate. Nu este exclus ca acest să ne supravieţuiască.

CÂTEVA PREVIZIUNI CELEBRE

In tratatul său de metapsihică, profesorul francez Charles Richet a strâns laolaltă un mare număr de previziuni spontane, accidentale şi a căror autenticitate este indiscutabilă.

Astfel, căpitanul francez din veacul al 16-lea, Montluc, povesteşte în cartea sa intitulată „Comentarii", cum a fost avizat printr'un vis de moartea apropiată a regelui Henric al II-lea: „In primul meu somn se făcea că vedeam pe rege, aşezat pe un fotoliu cu faţa acoperită de picături de sânge. Nu puteam descoperi boala, nici să văd altceva decât sângele ce i se prelingea pe obraz. Auziam pe unii zicând: *a murit*, iar pe alţii: *n'a murit încă*. Vedeam pe medicii şi chirurgii intrând şi eşind din odaie. Deşteptându-mă din acest somn eram pe faţă plin de lacrimi".

Toate aceste amănunte s'au dovedit în urmă absolut profetice.

Mărturisirile vechi sau recente ale unor asemenea fapte abundă. Fiul celebrului jurisconsult şi literat francez din veacul al 16-lea

Etienne Pasquier, a „văzut" în vis moartea tatălui său şi a relatat imediat visul său, înaintea evenimentului. Un profesor de la Facultatea de Ştiinţe din Nancy, d. Thoulet, povestea cum găsindu-se în Italia cu un inginer a cărui nevastă locuia la Toulone a intrat deodată în camera acestuia şi i-a spus că „vede" în faţa lui o telegramă imaginară, anunţându-i naşterea unei fetiţe. Puţin după această revelaţie, telegrama sosi într'adevăr, exact aşa cum îi apăruse în viziunea anterioară.

Un alt fapt, garantat de patru martori binecunoscuţi: în ziua de 27 Iunie 1894, într'un moment când candidatura lui Casimir Perrier la preşedinţia republicei franceză era încă problematică, un medic francez, doctorul Gallé, se simţia încontinuu urmărit de un gând atât de obsedant, încât fu nevoit să-l scrie pe hârtie. Tocmai îşi pregătia doctoratul şi se găsia în odaia sa pe la orele 11 jumătate dimineaţa. Iată gândul pe care l-a fixat în scris: „Domnul Casimir Perrier a fost ales preşedinte al Republicii cu 451 de voturi", fapt care a devenit exact după câteva zile.

In auto-biografia sa, celebrul naturalist suedez Linné, povesteşte că o ghicitoare i-ar fi spus într'o zi pe când urma liceul şi trecea drept un elev foarte mediocru: „Băiete vei fi profesor, vei face călătorii îndepărtate şi vei ajunge cel mai celebru om din regat!"

Ilustrul filozof german Schopenhauer povesteşte deasemenea următorul incident: „Intr'o dimineaţă, după ce am scris o scrisoare, am luat, — pentru a usca cerneala — călimara în locul sticluţei cu nisip. Cerneala se răspândi, fireşte, imediat pe duşumea. Chemai servitoarea care începu să spele duşumeaua ca să scoată pata. Pe când executa această treabă, ea îmi povesti că visase cu o noapte înainte tocmai acest lucru. Şi povestise visul ei unei alte servitoare, care confirmă în totul faptul. Această întâmplare, — adaugă Schopenhauer — a cărui autenticitate absolută o garantez, nu mai poate pune la îndoială realitatea unor asemenea vise".

Marele romancier englez Charles Dickens visează într'o zi că o femee cu un şal roşu vine să-l viziteze şi îi spune: „Eu sunt Miss Napier". Dece Miss Napier?, întreabă Dickens. Nu cunosc nici o „Miss Napier". Două ceasuri mai târziu vin într'adevăr să-l viziteze două persoane, care-i prezintă o doamnă cu un şal roşu cu numele Miss Napier şi pe care Dickens n'o cunoştea dinainte.

Charles Richet ne relatează o previziune de ordin colectiv din tre cele mai remarcabile, care se referă la obiectul celor două răsboaie, cel din 1870 şi cel din 1914. Această profeţie a fost făcută unui medic francez din Montdoré într'o seară de Iulie 1868, la orele 5, în grădina Luxembourg din Paris, de către prietenul său Sonrel, matematician strălucit şi elev astronom la observatorul din Paris. Acesta s'a simţit deodată cuprins de acces profetic. Dealtfel, asemenea fapte sunt atât de numeroase, încât ar umple volume întregi. Este incontestabil că marea majoritate a faptelor relatate sunt riguros exacte.

PROCEDEE VARIATE

Viziunile, pe care le-am înşirat, fie că se produc sub formă de vise sau obsesiuni, au apropate toate un caracter comun: sunt spontane. O altă categorie şi cea mai cunoscută de marele public, se referă la prevederile provocate. Aceasta sunt făcute de ghicitori profesionişti pe care-i consultăm. Unii din ei sunt remarcabili, alţii chiar iluştri. Modul lor de a opera este din cele mai variate.

Astfel cea mai celebră dintre prezicătoarele franceze, d-na Fraya e specializată în chiromancie, alţii prezic în albuşul de ou precipitat într'un pahar cu apă, sau, ghicesc în cafea. O prezicătoare germană, citea viitorul în flacăra unei lumânări. O alta umplea cu miere fundul unei farfurii şi în liniile pe care le forma mierea, descifra tainele viitorului. Nu mai vorbim de cărturăresele care sunt din cele mai numeroase.

Cele mai multe văd ansamblul unei vieţi şi caracterele generale ale sănătăţii. Altele sunt specializate în chestiuni de interese materiale, etc., etc.

TEORIA DOCTORULUI OSTY

Doctorul Osty, de care am pomenit mai sus, a făcut în timp de 23 de ani, nu mai puţin de 2800 de experienţe cu 56 de mediumuri prezicători. După părerea sa, procedeele atât de diferite, folosite în această materie, nu purced dintr'o certitudine obiectivă. Aceste procedee nu sunt, în definitiv, decât mijloace de a aţâţa la medium-ul în chestiune, aptitudinea sa misterioasă, prin care reuşeşte să intre în legătură cu psihismul profund al consultantului, o lume specială de unde-şi trage informaţiunile. In diferitele sale lucrări, doctorul Osty şi-a expus în detaliu această teorie îndrăzneaţă.

Orice explicaţie viitoare a acestei stranii facultăţi de profeţie, tot atât de obiectivă ca şi vederea normală, va trebui să pornească de la cercetările sale. Doctorul Osty a observat mai întâiu că un anumit consultant „steriliza" — ca să zicem aşa — facultăţile cutărui ghicitor şi, dimpotrivă, reuşia să stimuleze pe un altul. Cutare vizionar care dădea rezultate, bune ca un anumit consultant, nu reuşia cu un altul. Până aci, nimic anormal. Mai straniu însă apare faptul următor. O anumită persoană, înzestrată cu un dar de luciditate supranormală, prezice cuiva o întâmplare din viaţa sa, care urmează să se realizeze. Acest eveniment, cu totul neprobabil în momentul consultaţiei, se schiţează în urmă şi totuşi nu se înfăptueşte. E drept însă că într'un anumit interval de timp, persoana interesată părea convinsă de această întâmplare. De aci provine eroarea. Facultatea de cunoştinţă supranormală a fost contaminată dela distanţă de această convingere viitoare. Aşa dar, originea informaţiei provine, după cum vedem, din însăş sufletul consultantului. După cum un prezicător este influenţat de pasiunile prezente ale celui care-l consultă, tot astfel el înregistrează, — fără s'o ştie — şi credinţele lui viitoare.

In orice caz, problemele viziunei viitorului rămân din cele mai pasionante şi proectează o perspectivă extrem de importantă în domeniul filozofiei şi al metafizicei. Căci dacă un eveniment *poate fi prevăzute*, înseamnă că există o ordine în univers, o ordine *voită* şi *guvernată*

I. S.

GERMENI · MICROBI · ŞI BACTERII

ca ALIMENTE

Experienţe prin care vedem că aceste creaturi microscopice care se înmulţesc rapid pot fi transformate în mâncăruri gustoase, nutritive şi foarte ieftine.

RECENTELE lucrări ale Profesorului Victor Burke din Washington, ne desvălue o sursă alimentară cu totul nouă în lumea germenilor, microbilor, bacteriilor şi altor creaturi microscopice. Experienţele lui ne arată că bacteriile obicinuite, ca acelea cari se găsesc în apele lacurilor, pot procura toate elementele necesare menţinerii vieţii, iar mâncărurile făcute direct din ele pot fi foarte gustoase.

Bacteriile sunt organisme extrem de mici ce trăiesc aproape peste tot. Cu excepţia acidurilor corosive şi a lavelor fierbinţi, nu credem să existe loc unde aceste infime creaturi să nu se poată bucura de viaţă. Deşi majoritatea lor sunt inofensive, există câteva specii care determină diferite boli şi la acestea se gândeşte lumea când vorbeşte de germeni.

Profesorul Burke a luat trei serii de ouă de broască obişnuită şi le-a lăsat să desvolte mormoloci. A tratat apoi cele trei grupe de mormoloci în trei diferite moduri. O grupă a fost hrănită în mod normal cu hrana pe care ar găsi-o mormolocii dacă ar fi fost lăsaţi liberi. O altă grupă n'a primit nici un fel de hrană ci a fost lăsată să flămânzească, aceasta pentru a se vedea dacă mormolocii erau în stare să extragă substanţele nutrivitive numai din apă şi aer. Iar cel de al treilea grup, a fost hrănit numai cu bacterii.

După cum era şi de aşteptat, grupul de mormoloci hrănit în mod normal, s'a desvoltat normal transformându-se în borscuţe. Grupul lipsit complectamente de hrană a încetat să se mai desvolte şi în cele din urmă a murit epuizat. Cele mai interesante rezultate le-a dat însă cel de-al treilea, care a continuat să trăiască şi să se desvolte laolaltă cu grupul hrănit normal.

Drept e că mormolocii nu sunt fiinţe umane, dar aparţin totuşi marei grupe de creaturi vertebrate care în ce priveşte hrana, au mai toate în principiu, aceleaşi nevoi.

Există o sumedenie de indicii, că trei grupe de fiinţe umane tratate ca mormolocii profesorului Burke ar fi dat aceleaşi rezultate. Grupul lipsit de alimentaţie ar fi pierit iar grupul hrănit cu o cantitate suficientă din bacteriile necesare vieţii ar fi trăit şi s'ar fi desvoltat la fel cu grupul hrănit pe cale obicinuită.

Persoanele care consumă alimente cum e brânza sau varza acră, sunt în situaţia mormolocilor cari fac obiectul experienţei lui Burke, ingerând o mare cantitate de bacterii odată cu acestea. De sigur că mai sunt şi alte substanţe în brânză şi varză pe lângă bacteriile vii sau moarte, iar bacteriile contribue în mare parte la valoarea lor nutritivă.

Deasemeni e foarte probabil că cei cari au mâncat vreodată o salată preparată cu oţet, au consumat milioane de creaturi microscopice în formă de viermi, ce se numesc „nematozi".

Mai toate oţeturile conţin nematozi. Unele varietăţi cuprind mii de aceste creaturi în cantitatea de lichid a unei linguri de supă. Din cele ce s'au constatat până acum, aceşti nematozi sunt cu totul inofensivi chiar dacă îi înghiţim vii. Compoziţia lor chimică e de aşa natură încât trebue să aibă o mare valoare nutritivă.

Aceşti nematozi au un înveliş tare care e probabil nedigerabil întocmai ca pieliţele strugurilor. In interior, nematodul este format din materie vie sau protoplasmă, ca substanţa cărnei. Dacă nematodul ar avea dimensiunile unui peşte ar fi apărut de mult pe mesele noastre de gătit sub diferite forme.

Dar faptul că aceste bacterii sunt atât de infime, nu ne poate împiedeca să le întrebuinţăm ca hrană; ceeace ne interesează este cantitatea totală şi nu există pe pământ creatură care să se poată înmulţi atât de repede ca microbii.

O bacterie adultă plasată într'un mediu de cultură prielnic, produce în câteva minute generaţia următoare prin desfacerea fiecărui individ în două, — operaţie ce se repetă mereu, astfel că după alte câteva minute se produce o a treia generaţie. Atâta vreme cât au un spaţiu şi hrană suficientă, şi atâta vreme cât nu intervine o altă creatură care să le distrugă sau să le împiedice într'un mod oarecare desvoltarea, acest proces se continuă la infinit.

S'a calculat că o singură bacterie prevăzută cu hrană suficietă şi ţinută la temperatura necesară, se va înmulţi atât de repede încât în decurs de şaptezecişidouă de ore progenitura se va transforma într'o masă de materie de volumul pământului. Singurul motiv pentru care — acest fenomen nu se întâmplă, făcând la un moment dat ca oceanul să devie o pastă solidă iar uscatul să fie acoperit cu o pătură

1. Un rotifer, microscopică creatură de apă, mult mărită.

2. Una din caricaturile renumitului Gillray intitulată „Domnul se ospătează cu varză acră".

3. Aceste trei fotografii ne arată cât de repede se pot înmulţi bacteriile dacă sunt puse într'o ambianţă favorabilă.

4. Bacterii, germeni, microbi, nematozi, funguşi, şi alte creaturi microscopice, care ar putea fi transformate în substanţe alimentare.

de câteva mile grosime, constă tocmai în faptul că germenii reprezintă o hrană prea bună pentru multe alte creeaturi. O mare parte din nepoţii şi alte progenituri mai depărtate ale unui germen sunt mâncaţi aproape înainte de a se naşte de către nematozi ca cei din oţet sau de către alţi microbi.

Chimia alimentară este foarte simplă. Atât de simplă încât un vizitator venit dintr'o planetă mai avansată în civilizaţie, s'ar prăpădi de râs la vederea metodelor ocolite şi bâjbâitoare de care ne servim. Cultivatorul pune în pământ o mică sământă care dacă scapă milioanelor de cărăbuşi, viermi şi altor creaturi de acest fel încolţeşte la un moment dat şi, poate creşte chiar. Deci cultivatorul nostru n'a făcut decât să determine o plantă vie să întrebuinţeze întreaga vară, o mare cantitate de materie fertilizantă şi imense eforturi omeneşti pentru ca să transforme o cantitate infimă din gazele aerului din apă şi din mineralele pământului în amidon.

Şi în timp ce cultivatorul se străduieşte astfel, există în pământul de sub picioarele lui bacterii şi diferiţi germeni cari posedă secretul transformării pământului şi aerului în substanţe hrănitoare.

Există bacterii cari pot trăi pe pietrele unei clădiri, în sulf în praf şi chiar în păcură, şi nu sunt întru nimic inferioare plantelor sau animalelor în privinţa capacităţii de producţie a diferitelor feluri de hrană umană. Virtualmente, toate pot fabrica proteine de natura celor care compun carnea. Unele produc zahăr iar altele grăsimi foarte asemănătoare cu cele ale laptelui, smântânii şi untului. Chiar şi o parte din vitamine, dacă nu toate, sunt fabricate de unele creaturi din acest grup de germeni neglijaţi.

Zahărurile şi amidonurile conţin numai trei elemente chimice; carbon, hidrogen şi oxigen. Grăsimea cuprinde aceleaşi elemente dar în alte proporţii. Proteinele cărnii, au toate aceste trei elemente plus un al patrulea, nitrogenul. Alte câteva elemente cum e potasiul, fierul, etc., sunt indispensabile animalelor şi chiar omului.

Toate aceste substanţe abundă în natură. Oxigenul ne e furnizat de apă şi aer, carbonul de către micile cantităţi de bioxid de carbon mereu prezente în aer şi de multe specii de roci, iar mitrogenul, de atmosferă. Stâncile, apa mării şi multe alte surse ne pun la dispoziţie milioane de tone de fier, potasiu, etc.

Problema ce ni se pune, nu constă deci în insuficienţă sau scumpete ci în realizarea combinaţiilor necesare hranei umane. Spre exemplu, chimiştii n'au descoperit încă secretul combinării carbonului cu hidrogen şi oxigen astfel încât să dea zahăr, sau de a face din aceste trei elemente amestecate cu o oarecare proporţie de nitrogen, proteina cărnii. Acesta e secretul plantelor dar şi al multor microbi. Nimeni n'ar putea preciza dacă microbii urmează aceleaşi procedee chimice pentru a face din elementele pomenite un material nutritiv, după cum nimeni nu caută să cerceteze această lume din punct de vedere practic.

Să presupunem că savanţii au selecţionat şi cultivat o serie de microbi în stare să producă o cantitate considerabilă de proteină, asemeni celei dintr'un beefsteak. Avem motive să credem că orice bun bacteriolog ar putea realiza aceasta într'un an su doi de lucrări de laborator. Presupunând mai departe că aceste bacterii ar trăi în praf de stâncă, ca multe din bacteriile solului, o fabrică de proteine ar trebui să fie prevăzută în primul rând cu o carieră de piatră şi o maşină de pulverizare, întocmai ca instalaţiile care prepară astăzi pulberea pentru ciment.

Această pulbere ar fi amestecată cu apă şi poate cu acele gaze ale aerului, care furnizează carbon, hidrogen, oxigen şi nitrogen. In cele din urmă, s'ar inocula bacteriile necesare şi mixtura ar fi făcută să circule lent în nişte tuburi, sau ar fi lăsată în nişte cisterne mari, care să permită desvoltarea a nenumărate milioane de microbi. Când această desvoltare a atins punctul dorit, s'ar îndepărta apa şi praful de stâncă, lăsându-se massa microbilor într'o formă concentrată, semi-solidă. Şi s'ar obţine astfel „beefsteakul de microbi".

Alte fabrici similare, utilizând altă specie de rocă, altă compoziţie de apă şi inoculând alte varietăţi de bacterii, ar fabrica pe această cale toate celelalte substanţe necesare unui regim alimentar complet.

Ceeace s'ar putea realiza, ar fi schimbarea actualelor metode de cultură a pământului — cu excepţia cazurilor când se intenţionează cultivarea florilor sau a fructelor, — introducându-se microbii şi bacteriile cari ar furniza omenirii materiile pime ale hranei. Acest sistem ar fi mai puţin costisitor decât cele utilizate astăzi.

MODĂ

...Pe mantourile de după amiază, vulpi puse în lăţime, cam depărtate de gât şi coborând adânc în spate, dau un efect de amploare în partea superioară a siluetei.

...Pielea de leopard, de un strident exotism apare în completuri formate din trei piese: mantou, vestă şi şal.

...„Agneau-ul rase" blana cu ondulări de moar găseşte frecvente întrebuinţări pentru supleţea cu care se pretează tuturor fanteziilor. Dăm aci un mantou care a făcut senzaţie la vernisajul unei mari case pariziene de modă.

...Rochia de după amiază e anul acesta cât se poate de feminină şi de elegantă; s'a îndepărtat cu totul de acele rochiţe simple de lainage pe care le-am tot purtat până acum. Mimi Jordan, vedeta dela Fox, poartă una din aceste toalete, pretenţioasă prin somptuozitatea ţesăturei şi prin florile ce atenuază impresia de sever pe care e fatal s'o facă prin culoare şi simplicitatea liniilor sale.

DAR ŞTIŢI CUM SĂ UMBLAŢI CU O TRENĂ?

Ce absurdă întrebare! Cum aţi putea şti, când întreaga generaţie a frumoaselor ce vor scânteia de tinereţă şi gingăşie în sălile de bal ale carnavalului ce vine, n'a existat nici măcar în embrion pe la 1900! Mă tem însă că veţi trebui să învăţaţi a nu vă încurca în acest apendice, pentrucă apare la mai toate rochiile de seară. Toaletă pe care o exhibează Lilian Harvey e tot ceeace ingeniozitatea, îndrăsneala şi bunul gust a putut produce mai fericit.

DOROTHEA

FEMEIA Robinson

Milionara din insulă solitară.—Lady Christie nu poate suferi oamenii, dar este îndrăgostită de animale

LA Londra s'a vorbit mult despre „doamna din insula solitară". Dar „Lady of the lonely Isle" rămâne invizibilă. Numeroasele castele ale milionarei în vârstă de 67 de ani, sunt răspândite prin toată Anglia. Ele nu sunt locuite de oameni ci servesc ca adăpost pentru animale.

Mrs. Bonham Christie detestă oamenii. Ea nu iubeşte decât animalele. Castelele ei sunt pline de animale, pereţii sunt ornaţi cu blănuri rare, cu coarne de cerb sau cu penele păsărilor exotice.

Acum câtva timp s'a descoperit din întâmplare Marston House vechea reşedinţă a vicontelui Cork. Acest castel magnific a devenit regatul şoarecilor. Bătrâna femee porunceşte din insula ei deşartă: nimeni nu are voe să intre în castel.

PE INSULA ANIMALELOR

Brownsee Island este o pasiune care o costă foarte mult pe mrs. Bonham Christie. Ea a cumpărat insula cu cinci ani în urmă, pentru un milion de dollari.

Pentru oameni este foarte greu să ajungă la Brownsee Island. Animalele pătrund însă foarte uşor.

Mrs Christie a angajat o mică flotilă de pescari care gonesc sistematic din jurul insulei, pe curioşi.

Sub pretextul că-i aduc un fazan bolnav am reuşit să pătrund în insula împrejmuită de metereze. Ele servesc pentru apărarea animalelor pe care marea le-ar putea ridica.

Suntem la sfârşitul lui Octombrie, este destul de frig, şi totuşi n'am putut admira niciodată atâtea păsări rare ca pe insula Brownsee. Doi pinguini uriaşi s'au precipitat spre debarcader la sosirea mea.

Cu fazanul sub braţ, am mers o jumătate oră până în mijlocul insulei. M'am uitat în zadar în toate direcţiile. N'am văzut pe nimeni. Câmpii, mărăciniş, arbori, urme şterse, — nici măcar drumuri. Iepurii sar foarte numeroşi prin mărăcini, pe câmpie şi chiar aci unde nu-i atacă nimeni se tem de om.

O mulţime de pisici londoneze, — de altădată, duc o viaţă de paradis. Ele sunt mai puternice şi mai mari decât tovarăşele lor din Londra sărind pe pomi ca maimuţele, lucru pe care nu l-am văzut până acum decât în jurnalele cinematografice.

ANIMALELE REINVIATE

Ajung însfârşit la castelul din Brownsee Island care-mi aminteşte de reşedinţele engleze de odinioară, — în epoca Elisabethei. Dar Lady Christie este de negăsit chiar aici. Porţile sunt încuiate, ferestrele au gratii printre care se văd animalele împăiate. (Toate animalele care au locuit pe insulă sunt reînviate prin acest sistem după moarte). N'am văzut în viaţa mea porci atât de slabi. Pe semne că sunt singurele animale cărora paradisul nu le prieşte. Ei aleargă disperaţi. Nu li se dă niciodată de mâncare şi sunt siliţi să-şi caute singuri hrana. Găinile, canarii, gâştele sunt animale mult mai fericite. Ele fac zgomot mare şi nu se tem de nimic şi de nimeni. Nici chiar de oameni. (O gâscă mănâncă o bucăţică de prăjitură din mâna mea).

CASTELANA ŞI PAZITOAREA EI

Stop-Stop!... strigă o voce de femee în spatele meu. Domnişoara Ola Olaffson, o gimnastă suedeză, secretara particulară a Lady-ei Christie nu crede în povestea fazanului. Ea îmi ordonă să las fazanul pe insulă şi să plec imediat. Este cu desăvârşire imposibil să fiu primit de stăpâna insulei. Ea nu vrea să vadă pe nimeni. D-ra Ola la fel. Insfârşit suedeza îmi promise că o voi vedea pe Mrs. Christie, dar numai din depărtare. Este ora 7 seara. 150 metri mă despart de castel. Un hambar este locuinţa bătrânei femei. In curând ea îşi va face plimbarea de seară. Ea cunoaşte animalele de pe insulă, după cum fiecare dintre ele îşi cunoaşte stăpâna de 5 ani de zile. Am obţinut permisiunea să o văd pe Lady Christie la 100 metri. Ea nu ese decât cu câinele ei. Mă servesc de binoclu. Mrs. Bonham Christie poartă părul lung. Ea ţine un baston cu lanternă în mână. Are un mers straniu şi demn. Dă impresia unei regine. Merge în fiecare seară să vadă locurile unde animalele ei se vor odihni în timpul nopţii. Câinele ei „Lord Winchester" le cunoaşte pe toate. Mrs. Christie îşi îndreptă pasii spre noi. „Lord Winchester" începe să latre.

Miss Ola mă conduse repede la vasul meu.

După mine ar fi nedrept să o critici pe Mrs. Christie pentru purtarea ei ciudată. Are bani mulţi.

De ce să nu-şi consacre viaţa unei idei care este în acelaş timp şi umană şi costisitoare?

E. L.

În vizită la o vrăjitoare

— Colo la casa cu pridvor.
Am bătut în poartă. O bătrână cu o lampă în mână a răsărit în grabă.
— E moaşa?
— Nu îngrijitoarea ei... îmi şopti femeia care mă întovărăşea. Axintia e paralizată de şapte ani încheiaţi. Abia se mai poate mişca din pat.
Zăvorul porţii a fost tras şi poftiţi cu toţii înăuntru.
Intr'o mică încăpere pe un pat de lemn, o făptură mică, boţ de oase îmbrăcat cu piele se frământa în aşternutul acoperit cu o pătură cenuşie.
— Bună seara.
— Bine aţi venit... şopti ea printre buzele uscate.
Dela intrare un miros de carne arsă îmi isbise puternic nările. Lângă un picior al patului stătea rezemată o frigare. Alături într'un blid de fier câteva cepe cu coaja arsă.
— Chiar acuma plecă dela noi o doamnă... ne lămuri îngrijitoarea. O părăsise soţul cam de multă vreme, aşa că coana moaşa a trebuit să-i descânte în seara asta a treia oară ca să-i poată întoarce bărbatul acasă. D-voastră ce doriţi?
— Tot vechea poveste... dragostea, care când e prea puternică dintr'o parte scade din cealaltă.
Şi întruchipai o întâmplare banală şi tristă, aşa cum întâlneşti la fiece pas. Bolnava îşi deslegă limba.
— Şi'n cât timp vrei să ţi-l aduc acasă?
— Cât poţi de repede.
— Aici e şi după preţul care-i dai. La plată bună pun şi eu trudă mai mare. Reuşita e si-

Vrăjitoarea bătrână, făcătoare de minuni şi casa în care locueşte

FEMEIA cunoscută casei mele mi-a atins uşor umerii. Am tresărit.
— Ce este drăguţă?
— Cunosc o bătrână care ştie să „vrăjească". Ducându-vă la ea firul sorţei s'ar schimba cu totul.
— Dar eu nu cred în fleacuri.
Ar trebui totuş să încercaţi...
Dacă n'aş cunoaşte-o bine nu v'aş târî tocmai la coliba în care locueşte. Pe bărbatul fugar al unei tinere i l'a adus în miez de noapte cu părul vâlvoi şi ochii sticloşi. Şi-a mărturisit omul îmbrăţişând picioarele soţiei, cum inima a început deodată să i se sbată ca o pasăre în colivie, umplându-i întreaga fiinţă de nelinişte şi dor de casă.
Cu ce puteri o fi lucrând D-zeu o ştie, atât că peste tot presară numai bine. Vin la ea femei din sate depărtate şi cucoane din provincie. Se abat câte odată şi bărbaţi, dar nu numai pentru dragoste ci şi când vor să se răsbune... Infige atunci bătrâna cuţitul în pământ, boscorodind un descântec cu ochii îndreptaţi spre lună şi când a sfârşit printre sughiţuri şi hohote de râs îţi dă de veste că junghiul s'a şi înfipt între coastele aceluia pe care-l urmăreşti cu ura ta...
— Mâine dimineaţă mergem... Continuă femeia.
— De ce nu acum?
— E drumul prea lung chiar cu taxicoul. Apoi uliţile de pe acolo sunt pline cu zăvoi ca viţeii.
— Dar dacă maşina ne lasă chiar în poarta ei?
— ...fi ceva.
M'am îmbrobodit ca pentru seara geroasă a începutului de iarnă. Paşii călcau cu iuţeală pe asfaltul înzăpezit.
Am sunat la poarta unei case cu ferestrele înnecate în lumină. Prietenul care mi-a deschis a avut un zâmbet de nedumerire.
— S'a întâmplat ceva?
— Vreau să iau un interview în noaptea asta unei „vrăjitoare". Ne întovărăşeşti tu cu maşina.
— Hotărât, ţi-ai pierdut minţile...
— Nu interesează ce gândeşti despre mine, dacă am să dau peste material interesant.
Şi-am pornit cu mica maşină de sport, cotrobăind prin uliţele din preajma morii lui Ciurel.
— Moaşa Axintia — am întrebat oprind din treacăt pe cineva.

gură, căci port har sfânt in mine. Am ceasuri când stăpânesc din duhurile văzduhului şi lor le dau însărcinarea ce trebue să facă.

— Dar cu toată puterea care spui c'o ai, s'ar fi cuvenit să-ţi vindeci întâi boala.

— Cu mine-i lucru greu.

Oi fi ispăşind vre-o greşeală. Când eram tânără tot aveam năravul să aţipesc noaptea când era cald prin grădină. M'oi fi aşezat poate pe vre-o masă a ielelor, căci ele cam au obiceiul să-şi aştearnă bucatele pe sub pomi.

Am simţit e drept într'o noapte cum peste toată partea asta dreaptă, care acum mi-e bolnavă, s'a lăsat ceva greu. Dar n'am prea dat multă atenţie întâmplării. Ca moaşe am intrat apoi în serviciul d-rului M... De pe-atunci câte-un cârcel îmi prindea câteodată piciorul de nu-l mai puteam mişca.

— Să-ţi faci injecţii moaşe... îmi tot spunea doctorul.

Om cu carte, ce putea şti el de ceia ce-i dincolo de privirile noastre. Isbuteam să-mi pun piciorul la loc numai cu descântece. Şi cu ele a fost o poveste destul de curioasă. Le învăţam singură din vis. Parcă mi le şoptea cineva. Cu ele lucrez şi-acum când trebue s-aduc vr'un fugar la casa lui, sau „fac de urât", ori să'mplânt junghiul între coastele cuiva. Ştiu o groază şi fac mult bine — încheie bătrâna.

Acum să mă trudesc să-ţi vin în ajutor d-tale. Trebue să-mi cumperi o inimă de purcel o sticlă cu rachiu de drojdie, câteva cepe ş'un pachet cu mangal. Inima şi cepele le ard pe frigare până se fac scrum şi cu ele ai să ungi trei dimineţi dearândul poarta pe unde iese sau intră bărbatul plecat.

— Dar rachiul?

Bătrâna înghiţi în sec.

— Lasă, ai să vezi d-ta...

*

In timpul şedinţei de vrăjitorie n'a permis decât prezenţa mea în interiorul încăperii. Bătrâna paralitică a fost ajutată să se întindă jos la pământ. Frigul care venea prin crăpăturile uşii îi sgâlţâia partea sănătoasă a trupului.

Odată mangalul aprins făcu de câteva ori cu frigarea semnul crucii pe deasupra lui. Apoi înfipse în ea inima şi câteva cepe. Odată cu sfârâitul cărnii trăsăturile chipului fură apucate de convulsii.

— Toarnă în ceşti rachiul pentru spirite... ţipă ea cu vocea cavernoasă. Şi întorcându-se ca un vierme spre cele patru zări strigă pe nume bărbatul plecat.

Ingrijitoarea turna rachiul în nişte ulcele de lut aşezate pe tocul ferestrii.

— Dă-mi şi mie un gât, să mai prind puteri... ţipă ea cu ochii înroşiţi.

Apoi începu să îngâne ceva care semăna ca un cântec înăbuşit de scândurile unui sicriu.

Am păşit pragul locuinţei ei, afară la aer, cu un fior de spaimă în spate, ca peste câteva clipe să isbucnesc în râs.

— Bătrâna vrăjitoare e o biată saltimbancă, care-şi joacă de minune rolul. A abordat domeniul misteriosului, îndrăgit de fiecare din noi, când judecata ne-o înăbuşim de multe ori voit.

MARGARETA NICOLAU

CONCERTUL D-LUI MATEI SOCOR

Este concertul simfonic dela 10 Decembrie al Filarmonicii condus de tânărul dirijor Matei Socor, de curând sosit din Germania unde şi-a făcut studiile de specialitate.

Independent de frumoasele calităţi ale acestui tânăr, acordarea concertului — în urma strălucitei probe depuse în faţa maestrului George Georgescu — constitue un frumos şi promiţător început în mişcarea muzicală dela noi: încurajarea elementelor tinere, dornice de muncă şi de creaţiune.

Programul concertului cuprinde bucăţi clasice şi moderne (Beethoven, Bela Bartok, Hindemith etc...) şi va da, publicului bucureştean, cunoscător şi amator de muzică, ocazia să aplaude un tânăr talent mult apreciat în cercurile muzicale.

D. Matei Socor a fost la început elevul maestrului Castaldi, iar apoi după 3 ani de studii la Leipzig, a luat diploma conservatorului de muzică din acel oraş cu specialitatea dirijor.

„Din viaţa drumului de fier"

D. George Carara a publicat recent volumul „Din viaţa drumului de fier".

Sunt o serie de schiţe, reportagii şi note de drum, extrem de agreabile.

D. George Carara

TEX HARDING

Dispărut

15) Pe urmele colonelului Fawcett, dispărut de opt ani în pădurile braziliene

„Porcărie"

A venit timpul ca Jimmy să-şi ia rămas bun. Imi părea rău că trebuia să se întoarcă acasă fără victoria pe care a visat-o, deslegarea enigmei expediţiei Fawcett. Ce poţi povesti despre o despărţire? Am băut împreună mult whisky şi de dimineaţă, pe când eu eram încă adormit, Jimmy se şi afla plin de vioiciune în avionul său. Era şi vremea să plece căci desigur curând vameşii ar fi descoperit că aci în Nictereuy se găsia un avion fără autorizaţie. Pentru desagramentele cu vameşii cari de bună seamă aveau să vie, eram bucuros, căci oricum nădăjduiam să-l revăd curând pe Jimmy. Dacă aş fi ştiut că în această dimineaţă dau pentru ultima dată mâna cu Jimmy, m'aş fi comportat altfel, dar cine poate şti ce aduce viitorul?

Când Tana înţelese în cele din urmă că Jimmy „a sburat în soare", a plâns foarte tare. Am încercat s'o îndrept cât de bine am putut, şi avea doar destule apucături care trebuiau schimbate. Imi părea destul de curios, când mă gândiam că sub acoperişul meu se afla un om pe care l-am răpit din pădurea seculară braziliană. Fără îndoială după drepturile primitive ale pădurii seculare, eu, sau mai bine spus eu împreună cu Jimmy, eram stăpânul acestei făpturi. Dar în Rio de Janeiro legile pădurii nu prea au valoare. După legile din Rio, Tana era supusă statului brasilian. Dar statul nu se interesase de ea, cât timp trăia în inima pădurii seculare. Până la triburile din care făcea parte Tana nu pătrunsese încă nici un misionar sau vreun trimis al ministerului de domenii pentru indieni, dar eram sigur, că statul îşi va întinde mâna spre Tana, dacă va afla de existenţa ei. Ce va face statul cu ea? O va da pe mâna învăţaţilor. Invăţaţii îi vor măsura trupul după toate regulele artei, şi datele le vor trece apoi într'o carte. Vor supraveghia felul ei de a vorbi, şi tot ce vor putea prinde din acest limbaj, vor scrie sub dimensiunile fetei. Dece mi-era antipatic gândul de a o preda pe Tana în mâinile învăţaţilor, nu ştiu. Ştiu numai că aveam sentimentul că aş fi făcut o a doua nedreptate dacă procedam astfel. Invăţaţii se vor strădui s'o înveţe pe Tana limba ţării. Asta putea să înveţe fata şi la mine, şi la mine o avea şi pe Susi. Susi era o femee voinică, bună, care se purta ca o mamă cu mica indiană. Vor putea oare învăţaţii să procure o asemenea femee pentru Tana, cum era Susi?

In concluzie am decis să ţin pe Tana la mine, cât timp îmi va fi posibil. Un prilej ca s'o dau în mâini sigure se va prezenta mai târziu. S'a găsit mai curând decât am crezut. Aceasta devansează povestea mea, dar dece să nu spun depe acum că după un an, am „dăruit-o" pe Tana d-nei W., o femee liniştită, fără copii, cu oarecari preocupări ştiintifice. Dânşii îi apartin plantaţii mari de cafea în Brazilia, care-i sunt foarte bine administrate. D-na W. este de naţionalitate engleză şi desigur că n'ar fi trăit în Brasilia, dacă n'ar fi înclinaţiile ei ştiinţifice. Ea colecţiona cu pasiune păsări pentru împăiat şi am cunoscut-o, fiindcă vreo câţiva prieteni mi-au atras atenţia că aş produce multă plăcere bătrânei englezoaice oferindu-i leşurile de păsări care putreziau fără rost în lada mea. Ea m'a vizitat de atunci foarte des, ca să se poată orienta — cu ajutorul meu — asupra exemplarelor necunoscute din colecţia ei. Mult nu-i puteam ajuta, dar văzusem vii în pădurea seculară, parte din păsările pe care ea le avea moarte. Invăţaţii au stabilit că în pădurea seculară există treizeci de mii de specii de fluturi. Câte specii de păsări există în pădurile seculare, n'a putut stabili încă nimeni. Sigur că nu sunt treizeci de mii. Dar totuş trebue să fie o cifră uimitoare. Pentru cunoştinţele mele de profan, colecţia d-nei W. era uimitor de mare, căci conţinea peste o mie de păsări. D-na W., a văzut pe Tana la mine acasă, şi după vizita a doua, când a aflat soarta fetii, a căpătat o înclinaţie pentru ea, pe care altcineva ar putea-o considera exagerată, însă eu o consideram foarte fericită. D-na W. a adoptat-o pe Tana şi fata trăeşte şi azi la ea. Dacă soarta fetei ar fi fost mai bună, în cazul că aş fi dat-o savanţilor din Rio, mă îndoiesc, fără a fi considerat orgolios.

Când s'a aflat că sunt iar în Rio, prietenii au început să mă înconjoare iar, şi viaţa în soloanele doamnelor din Rio ar fi putut începe din nou. Dar acum aveam un plan de viaţă, bine stabilit. In pădurile brasiliene, mi-a venit o idee, privind şerpii uriaşi, că n'a reuşit încă nimeni să aducă în grădinile zoologice ale civilizaţiei un şarpe mai lung de şapte sau opt metri. Experienţe cu şerpii am avut destule, şi astfel m'am decis să mă experimentez un timp ca vânător de animale vii.

Am reuşit chiar să închei un contract. Ca teren de vânătoare, pe care voiam să încerc, mi-am ales Guyana franceză. Puteam deci să plec spre Guyana, imediat ce nu mai aveam grije de viitorul Tanei.

Deocamdată însă Tana se afla la mine şi trăiam clipele minunate prin care trec mamele văzând copiii lor ridicându-se şi devenind oameni de sine stătători. Să nu râdă nimeni de mine. Simţimintele mele pentru mica indiană erau din cele mai complicate şi mai deosebite.

Poate că nu se înţelege atât de bine, căci eu spun numai simplu, că vedeam cum devenea de sine stătătoare. Ca să povesteşti miile de detalii ale acestor întâmplări, s'ar forma o carte groasă, voluminoasă, şi pentru altcineva n'ar avea valoare, căci un album cu o mie de fotografii ale unui sugaciu nu are valoare decât pentru mama lui. Noi ceilalţi căscăm când am ajuns abia la pagina treia a acestui album, dar mama stă lângă noi şi întreabă cu ochii strălucitori de bucurie: nu-i un copilaş dulce?

Astfel era şi Tana pentru mine. Nu învăţa pe zi decât patru sau cinci cuvinte. Dar cum învăţa aceste cuvinte!

I-am adus din oraş o pereche de ghete. Când i le-am pus în picioare, am spus „Zapato", am spus foarte domol „Za-pa-to". Am repetat de atâtea ori până când Tana a spus după mne: „Za-pa-to". A exprimat întâi încet, apoi tare. A cântat cuvântul şi apoi a tăcut zâmbind fericită fiindcă se credea în posesia unui nou secret. După câtva timp am găsit-o în grădină, şezând pe jos. Am apucat-o de picior şi m'am uitat la ea foarte întrebător. Faţa ei arăta la început nedumerire, apoi se cufundă într'o meditare adâncă şi însfârşit înţelese ce am vrut şi spuse: „Za-pa-to".

La fel cu acest cuvânt s'a întâmplat şi cu o sută altele, cu cinci sute şi cu mai multe. Supriza pentru Susi şi pentru mine însă erau cuvintele pe care le învăţa singură.

Unul dintre aceste cuvinte m'au adus apoi pe urma secretului cel mare, pe care Tana-l ascundea în inima ei fără ca ea să ştie că pentru mine şi pentru lume era un secret.

Nu vorbesc de altceva decât despre soarta expediţiei Fawcett.

Intr'o zi eram jos, la strand Tana şi cu mine. Tana sta culcată pe halatul meu de bae şi eu înnotasem departe, în larg. Cum se întâmplă întotdeauna când înnoţi, te laşi dus peste toate valurile care-ţi vin împotrivă. Astfel nu observi ce departe ai mers. Abia după ce în jurul meu nu era decât cer şi apă, mi-am dat seama că trebue să mă întorc. Când m'am întors, strandul pe care sta Tana, nu se vedea decât ca o linie. Am respirat adânc şi am început să înnot înapoi cât de repede puteam, căci mă gândiam că Tana se va fi speriat şi apoi începusem să mă îngrijorez de ea. Innot atât de iute încât începe să mă doară capul şi când strandul începe să se distingă mai bine, văd cum Tana stă în picioare şi priveşte în larg, după mine. Mă ridic din apă şi dau un ţipăt ascuţit. Ea, aude şi-mi face semne. Am spus oare că oricine o vedea pe Tana, o lua drept persană sau egipteană? Aşa era: nimeni nu bănuia că ea era o indiană albă.

Tana şedea pe halat şi când mă apropiai de ea vreau să mă trântesc în nisip, văd că ea a desenat nişte semne în jurul halatului, pe nisip. Rămân ţeapăn şi nemişcat şi fixez nisipul. Apoi o privesc pe Tana. Ea priveşte spre mine, pe jumătate înfricoşată, pe jumătate triumfătoare. In nisip este desenat un cerc de monograme şi fiecare monogram e un „R" dublu, aşa cum am găsit noi pe cutia de tutun prin tăciunii stinşi ai focului de tabără din pădurea seculară. De aproape douăzeci de ori a scris Tana în nisip: R. R. Este acelaş R. R. din pădure, nu încape nici o îndoială, chiar dacă scrisul Tanei e mult mai stilizat decât monogramul pe care l-am găsit noi.

Mă aşez lângă fată şi o apuc de umăr. Imi zâmbeşte fericită că m'am înapoiat. „Tana", spun, „ce-ai scris aici?" Aş fi putut să-mi economisesc această întrebare căci ea tot nu mă înţelege. Trebue să încerc altfel şi îi spun destul de tare:

„Raleigh Rimell".

Repet numele de trei ori. Se uită la mine mirată şi neştiutoare. O scutur brutal de umăr, spre a o face să-şi răscolească amintirile. In acelaş timp îi spun mereu:

„Ralaigh Rimell, Ralaigh Rimell, Ralaigh Rimell!"

Se strânge, pentru c'o doare, dar ochii ei nu trădează că ar fi auzit vreodată acest nume. „Tana", spun şi arăt cercul monogramelor.

Se uită lung la mine şi pe faţa ei se vede agitaţia. Apoi ochii i se luminează şi spune:

„Porcărie!"

Ce mai înseamnă şi asta! Toată ziua mă gândesc când şi cu ce ocazie am spus eu „porcărie". Expresia germană nu e o raritate în gura mea, lucru pe care trebue din păcate să-l recunosc, dar când i-am spus Tanei „porcărie?" Acum ştiu: Am spus odată „porcărie" când am îmbrăcat un costum alb, ca să ies la plimbare. Eşind pe uşă, îmbrăimbrăcat în haine albe şi însoţit de Tana se deslănţuia tocmai o furtună. Am trebuit, cu toate că eram grăbit, să mă înapoiez ca să-mi schimb hainele. Atunci am spus desigur: „Porcărie!" Poate că ea înţelese prin „porcărie" o furtună sau orce altceva pe cer căci eu desigur că m'am uitat spre cer când am spus „porcărie".

Mă gândesc mai departe şi seara îmi amintesc de altceva. Odată am împrumutat un automobil ca să fac cu Tana o excursie. Maşina s'a oprit brusc şi în necazul meu pentru această pană pe care nu mi-o puteam explica, am alergat de vreo câteva ori în jurul maşinei şi am întrebuinţat de mai multe ori cuvântul „porcărie". Apoi m'am urcat iar în automobil, am pornit din nou şi motorul a început deodată să funcţioneze . La asta voiu fi spus încăodată: „Ei ce porcărie"!

Ştiu ce impresie i-a făcut Tanei automobilul. Imi mai amintesc destul de bine ce figură mirată şi nedumerită a făcut, când m'a văzut alergând în jurul maşinei stricate şi ce fericită era când motorul a început din nou să funcţioneze. N'o fi „porcărie" pentru ea, orice e neexplicabil?

In dimineaţa următoare ne plimbăm amândoi prin grădină. Tana poartă o rochie albastră de vară şi în ea are o înfăţişare de frumuseţe exotică, nici de cum de sălbatecă. Ea imită o pasăre. Asta îmi e cel mai dragă: când imită vocile animalelor. Ea ştie că mă bucură şi nu conteneşte să imite toate sgomotele şi vocile animalelor din pădure seculară. Poate să urle ca o turmă de maimuţe, să sbârnâie ca un colibri sau să fluere ca o panteră. Cunoaşte strigătele de momeală ale tuturor păsărilor, ştie să fluere melancolic cum fac păsările în stuf, fericită ca tenorii înaripaţi ai aerului.

Mă plimb cu ea prin grădină şi mi-am făcut un plan. Mă aplec brusc şi desemnez cu degetul în nisip monogramul: R. R. Se uită la mine şi spune: „Porcărie".

In felul acesta n'ajungem la nici un rezultat. Cum vom putea rezolva enigma, nu ştiu. In acea zi nu mă mai pot interesa de asta, căci trebue să plec la Rio. Când mă înapoiez Tana nu doarme încă. Ea şade în camera mea şi ţine în mână o trestie de bambus, lungă de

o jumătate de metru. In acea trestie a sgâriat cu cuțitul tot felul de semne în așa fel, încât semnele stau în relief ca pe o stampilă. Tana avea lângă ea o ceșcuță cu un terciu negru. Observ apoi că acest terciu e făcut din funingine și apă. Ea îmi întinde bastonul de bambus. Vreau să-l studiez cu deamănuntul, dar mi l-a și smuls din mână și-l unge cu conținutul negru al ceșcuței. Apoi ridică bastonul în mâna dreaptă, își ridică rochia și-l răsucește peste picioare. Picioarele ei sunt mânjite acum cu heloglife negre, semne curioase, deosebit de curioase, dar pe care trebue să le fi văzut vreodată, poate pe mormintele incașilor. Semne asemănătoare avea și indianul — însă vopsite în roșu— pe pieptul său, indianul pe care l-am capturat pe malul lui Rio Morto. Asta toate nu sunt de mirare, de mirare e numai faptul că la baza acestor hieroglife se găsește mereu monogramul RR. Se ridică în sus pe picioarele Tanei, împreună cu celelalte semne. După ce și-a imprimat bine pielea cu culoarea neagră, ridică privirile spre mine, zâmbește fericită și spune: „Porcărie".

Ce să înțeleg oare din această expresie afurisită de surugiu care are un sunet atât de curios în gura sălbatecei mele?

„R. R." Ce înseamnă?

Țin în mână bastonul de bambus cu hieroglifele. Este bagheta magică pe care nu trebue decât s'o ridic spre a lămuri un mister adânc? Când Tana doarme, iau bastonul, îl ung cu terciu de funingine și-l vălțuesc pe o coală mare de hârtie. Bastonul tipărește de minune. Se disting semnele ondulate și în dreapta și stânga apare tot mereu monogramul „R. R."

De atunci port întotdeauna la mine bastonul de bambus al Tanei, ca un dirijor bagheta sa. Chiar de nu știam ce să fac cu bastonul l-am îndrăgit totuș, era o jucărie foarte plăcută.

Intr'o zi am plecat cu Tana să mă plimb. Ședea lângă mine la volan, și între noi sta bastonul. Mașina s'a oprit lângă bordura trotuarului. Era în fața unei catedrale mari, și am coborît să-mi cumpăr țigări. Când m'm întors, Tana ținea bastonul în mână. Am vrut să merg mai departe, dar ea îmi puse mâna pe genunchi și scutură capul. Apoi arătă cu bastonul crucea bisericei și spuse: „Porcărie!"

I-am luat bastonul din mână și am făcut o figură foarte supărată, ca să-i arăt că nu trebuia să mai spună așa ceva. Nu m'a înțeles. Mi-a rupt aproape bastonul din mână, se bătu cu el peste genunchi, arătă apoi ar crucea și strigă „porcărie". Am pus motorul în funcțiune, căci mica noastră luptă pentru bastonul de bambus a atras atenția trecătorilor, și chiar dacă „porcărie" era exprimat în nemțește, se putea totuș ca unul sau altul dintre ei să priceapă înțelesul acestui cuvânt. Nu trebue să fi atât de bigot ca să iei în nume de rău o asemenea insultă oficială a simbolului creștinătății.

Când am ajuns iar acasă, mi-am construit din lemn o cruce și m'am apropiat cu ea de Tana. Apoi am întins mâna în care țineam crucea și am exprimat de trei ori cuvântul „fetiș". Am exprimat cuvântul de atâtea ori până când a învățat să spună singură „fetiș".

E lesne de înțeles pentru ce am ales tocmai cuvântul „fetiș" ce simbol al crucei. Tana nu știa nimic de religia noastră, dar o cunoștea pe a ei. Nu există popor fără religie. Pentru simbolurile și semnele religiei indiene îmi părea mai nimerit cuvântul „fetiș" decât oricare altul. Trebuia să lămuresc Tanei că pentru noi creștinii crucea e un „fetiș", e ceva sfânt.

Pe seară eram cu ea în grădină. Soarele apunea: Cum stam și priviam spre soare, îmi veni în minte legenda Amazonas, și mă gândiam că foarte multe popoare din Amazona consideră soarele ca sfânt.

M'am ridicat brusc depe banca pe care ședeam. Tana mă privi speriată și scoase un strigăt când mă văzu căzând în genunchi, cu mâinile spre soare. Ea strigă mereu: „Fetiș, fetiș!"

Apoi m'am ridicat din nisip și m'am întors uitându-mă la Tana. Figura ei nu mai era speriată ca mai înainte. Se uita gânditoare la mine și expresia figurii ei era pacinică și fericită.

In ziua următoare am mers iar cu Tana la catedrală. Când m'am oprit în acelaș loc ca eri, am ridict bastonul de bambus arătând spre cruce și am șoptit cuvântul „fetiș". A înțeles oare Tana acum? Mi-a smuls bastonul din mână, l-a legănat în sus și în jos și spuse „fetiș". Ridică bastonul în sus, arătă spre cruce, spuse „fetiș", apoi se dădu jos din mașină, bătu cu bastonul de bambus pe capota radiatorului și spuse iar „fetiș".

Tana era minunată și eu eram un măgar. Am vrut s'o fac să înțeleagă ceva și când colo ea m'a învățat pe mine să înțeleg ceva. Șirul gândurilor mele s'a încheiat. Am înțeles că pentru Tana „fetiș" era acelaș lucru ca și „porcărie". M'a auzit prima dată când am exprimat cuvântul „porcărie", în momentul când se deslănțuia furtuna. M'a mai auzit spunând „porcărie" când încercam în zadar să remediez o pană la automobilul meu. Cu inteligența ei subtilă a dedus că întrebuințez cuvântul „porcărie" când se întâmplă ceva neprevăzut, care pentru ea era deasemenea ceva neprevăzut ba chiar mai mult. Ea credea desigur că „porcărie" era sinonim cu un cuvânt care exprimă minunea, inexplicabilul, supranaturalul, ceva magic. Automobilul era ceva minunat, era deci „porcărie" căci eu spusesem doar „porcărie" când mașina s'a oprit. Hieroglifele pe care le-a sgâriat în bastonul de bambus erau desigur pentru dânsa tot ceva supranatural, deci o „porcărie".Ințelesese desigur că pentru mine și pentru semenii mei clădirile în vârful căror se află o cruce înseamnă ceva din purtarea celor cari intrau în biserică și poate a înțeles din caracterul muzicii care pătrundea în stradă prin portalul bisericii.

O înțelesem bine pe Tana? Am ridicat bastonul de bambos, l'am ridicat în dreptul soarelui și am întrebat: „porcărie"? Tana râdea fericită, dădu din cap și strigă: „Fetiș, fetiș, porcărie!"

Ne-am înapoiat acasă și mi-am luat hârtia pe care am făcut încercările mele de tipărire cu bastonul de bambus. I-am arătat Tarei amândouă rândurile de monograme „R. R." „Fetiș"? am întrebat-o. „Fetiș" răspunse ea. Existau două posibilități. Ori că monogramul „R. R." pe care-l găsisem pe cutia de tutun în pădure, era un semn pe care un oarecare Garimpairo l-ar fi văzut la vreun indian și că din distracție l-ar fi sgâriat în cutia de tutun ca să vadă dacă-i rămăsese în minte aceste semne. Sau în cele din urmă cealaltă posibilitate că într'adevăr acel „R. R." pe care l-am găsit sgâriat în tabacheră, să fie monogramul lui Ralaigh Rimmel și că indienii au învățat monogramul lui Ralaigh Rimmel? Dar dece monogramul — dacă această din urmă posibilitate ar fi adevărată — să fie un semn vrăjitoresc? Dece avea pentru Tana aceeaș valoare ca semnul crucii, ca fulgerul și tunetul, ca minunea automobilului?

In săptămânile care urmară vraja monogramului se stinse din ce în ce. N'aveam timp să mă ocup de chestiuni atât de puțin importante, fiindcă o altă întrebare devenise actuală, anume aceea dacă să plec să prind șerpi în Guyana franceză. Am primit pe neașteptate o întrebare telegrafică din partea unui agent al fraților Ringling (proprietarii circului Barnum & Bailey) dacă într'adevăr pregătesc o expediție pentru prinderea șerpilor, și în caz afirmativ dacă primesc o propunere din partea lor. Am răspuns telegrafic că sunt gata să stau cu ei de vorbă și apoi am început o corespondență care în cele din urmă, fiindcă agentul a venit în persoană, s'a transformat în tratative verbale. Când a sosit la mine, agentul m'a întrebat dacă există șerpi de 10 metri lungime. I-am arătat pielea șarpelui „Tiki". Pielea aspră, lucioasă și urât mirositoare a format obiectul discuției noastre. In cele din urmă am stabilit să plec pe propriul meu risc în indiferent ce ținut în care trăesc șerpi, și că agentul se obligă, în cazul că voi aduce un șarpe viu, de cel puțin zece metri, într'un port stabilit dinainte să-mi plătească pentru fiecare metru peste zece, o mie de dolari. Era o ofertă destul de avantajoasă. Eram ferm decis să întreprind această expediție și începui preparativele.

In acest timp, d-na W., mama adoptivă de mai târziu a Tanei, a venit pentru prima dată la mine, și a cunoscut-o pe Tana. Fata o fascinase atât, încât de atunci venia aproape în fiecare zi. Mie îmi părea foarte bine, căci din purtarea d-nei W. am observat îndată că nu trebuia să mă mai îngrijez de viitorul Tanei, și fiindcă fata îi arăta aceeaș încredere d-nei W. am admis ca dânsa să predea mai departe Tanei lecțiile de portugheză. Puteam deci pleca liniștit, fără să fiu îngrijorat de Tana, puteam să întreprind și o călătorie la Sao Paolo, la institutul de șerpi și să rămân o săptămână în Sao Paolo, într'un cuvânt puteam să uit penru vreo câteva săptămâni tot ce mă lega de lunile petrecute în pădurea seculară, cu Jimmy Burnes și mai ales de toate prin care trecusem. Priviam înainte, într'un viitor nou, căci puteam spera atunci că-mi voi putea orândui întreaga viață cu totul altfel dacă-mi va reuși prima mare expediție, pentru prinderea animalelor.

Azi știu că toate aceste speranțe erau prostii înșelătoare. N'am devenit celebru în prinderea animalelor. In Guyana franceză, unde am plecat, m'am îmbolnăvit de friguri galbene și am fost atât de distrus, încât doctorii n'au găsit al remediu decât să mă trimiată înapoi în clima patriei mele, în aerul Europei. Azi stau, un om bolnav, într'o mansardă din Europa și știu că singurul meu viitor e amintirea.

(Sfârșitul în numărul viitor)

Humor

— „Bunăziua d-le Georgescu, ce mai faci? Nu-i așa că și d-ta cunoști familia Marinescu?"
— „Vedeți"

— „A, mai sunteți certați cu ei?"
— „N'aș putea..."

— Desigur, Marinescu nu s'a lăsat încă de băutură?"
— „Credeți-mă, doamnă..."

— „Și fără îndoială că fata lor tot purtarea aia ușuratecă o are!"
— Dar, stimată doamnă..."

— „Apropos, băiatul lor care a dat examen la școala militară a căzut desigur?"
— „Păi, să vedeți..."

— „Tot harpagoni sunt, nu-i așa?"
— „Trebue să spun că..."

— „Mă iartă te rog, sunt cam grăbită și trebue să plec. Oricum îți mulțumesc că mi-ai dat știri despre Marinești".

— „A, ce întâmplare fericită! D-l și d-na Marinescu! Adineauri am văzut pe domnul Georgescu care mi-a dat vești despre dv.!"

— „Tratamentul e foarte ușor de urmat: bolnavul n'are voie să mănânce absolut nimic, și să ia o linguriță din această doctorie după fiece masă".

— „N'am bani ca să-ți plătesc ziarul azi..."
— „Nu-i nimic, o să-mi plătiți mâine!"
— „Ei și ce-o să faci dacă mor la noapte?"
— „Ei, n'ar fi atât de mare paguba..."

Majoritatea fotografiilor publicate de noi în numărul trecut și înfățișând pe membrii noului guvern ne-au fost puse la dispoziție de cunoscutul atelier „Foto Luvru" București, str. Edgar Quinet.

Pagina Jocurilor

Problema I-a (Cuvinte incrucişate)

Problema de Marian

ORIZONTAL: 1) Din închisoare sau din vedere. 8) Ca Anibal şi ca cel din figură! 9) Păreri în aceeaş... octavă. 10) Tânăr fără... picioare! 11) ...Kiralina. 13) Locuitor de aci sau din Africa. 15) Ca o felină. 16) Ai mei sau ai furnicii. 17) Particulă a optalină. 16) Ai mei sau ai furnicii. 17) Particulă a optativului. 19) Prefix, pentru ceva nou. 20) Monedă romană. 21) Mănâncă orice, trăeşte oricum şi n'are idee de... botanică! 27) N'a avut nici un regret părăsind civilizaţia pentru a trăi într'o insulă, cu toate că n'a dorit aceasta. 28) Orient. 30) Copacii, favoriţi lui Eminescu. 32) Societatea Naţiunilor! 33) Lună ebraică. 34) Mă urc pe cal. 38) Voce bărbătească. 40) Rudă cu omul, trăeşte în pădurile virgine ale Africei. 41) Materie de păr de cămilă cu firele lipite cu clei. 43) Pronume posesiv. 44) Strămoşul tribului, adorat şi venerat. 46) Chiar cu pericolul vieţei, încearcă să convertească pe sălbateci. 49) Zeu! Pieilor-Roşii. 50) Cu o mână plină, poţi cuceri bunăvoinţa oricărui pigmeu. 51) Pronume personal. 52) Sgomotul armei care se descarcă.

VERTICAL: 1) Afară de săgeţi. 2) Ţara făgăduinţii. 3) Copac. 4) Tace chitic sau nu zice nici... 5) Băştinaş. 6) Semi-rănire. 7) Pachiderm african. 11) Explorator român în Africa. 12) Care crede în D-zeu. 14) Consoanele din deosebi. 18) Sălbatecii călăresc fără ea. 21) Emisari. 22) A. B! 23) Cel mai celebru explorator al Africei. 24) Ban sucit! 25) Sediul belciugului, puţin turtit! 26) Intreg. 29) Ins dintr'un trib de Piei-Roşii. 30) Ceeace e declarat sacru, la sălbateci. 31) Mama tuturor sălbatecilor. 32) Sultan. 35) Regiuni în Africa, motiv de litigiu, între marile puteri europene. 36) Indicat. 37) Măsură în Imperiul galben. 39) De moarte sau de plăcere. 43) Notă muzicală. 45) Ţâşnesc ca un vulcan. 46) Zece sute (art.). 47) Da, Hitler! 48) Armă primitivă.

Câştigătorii sunt rugaţi să-şi trimită fotografia pentru a fi publicată în revistă. Premiile se vor expedia în urma unei c. p. cu adresa exactă. Cei din Capitală se vor prezenta personal.

PROBLEMA II-a: (ŞARADĂ)

Prima parte-i lemn
Folositor
La 'ncălzitul sobelor.
Partea doua, aferim!
Ţine locul lui poftim.
Cea de-a treia-i
Folosită pentru a spune
Domnitorilor
Românilor
Pe nume.
Tot cuvântul-i un oraş
în România.

D. GHEŢU
Tecuci

PROBLEMA III-a: GOLF de CUVINTE

Să se ajungă pe calea cea mai scurtă dela soldatul care a primit un ORDIN până la momentul în care s'a URNIT din loc, schimbând pe loc câte o literă...

M.

Numele premiaţilor

Prin tragere la sorţi sau distribuit următoarele premii:

1) Lei 200, **în numerar, d-lui Cici Popescu, Dobriceni (Romanaţi).**

2) Un aparat „AGFA-BOX", d. Grişa Grunberg, Leon (Cahul).

3) UN ABONAMENT pe 1 lună la „Realitatea", d-rei Livia Eftimiu, str. Lt. Col. Langa, 15 (Iaşi).

Deslegătorii jocurilor din Realitatea Ilustrată Nr. 356

Au deslegat două jocuri:

Magda Covaci, Timişoara; Lazăr Woinowski, Ochiuri, Angela lt. Matica, Văscăuţi; Maria Metaxa, Loco; Liza Silberman, Loco; Julien Brucker, Loco; Lucia Constantinescu, Loco; M. Vergulescu, Loco, Alice Monean, Galaţi; maior Popovici Pompiliu Anibal, Arad; Tina Eftimiu, Iaşi; Livia Eftimiu, Iaşi; George Nicolescu, Caracal; Poenăreanu Mircea, Loco; Cici Popescu, Dobriceni-Romanaţi; Ion Borangic, R. Vâlcea; Olimpia Săvulescu, Craiova; Moscu Boili, Bacău; Joannide Ulysse, Loco; Traian V. Popa, Brăila; Reiss Robert, Făgăraş; I. Evtuşenco, Ismail; Dobrescu Nicolae, Loco; Mimy Florian, Loco; Sizi Florian, Loco; Auel Nană, Tg Mureş; Horia Buzeşteanu, Roşiori de Vede; C-tin Teodor Canciu, Loco; Cornelia M. Cordian, Loco; Anţica lt. M. Gregorian, Giurgiu; Silva Florian, Loco; Ionel Clement Schahman, Loca; Lelia Popovici, Loco; Lisette Filotti, Loco; Valentin Petcovici, Câmpina; Tudor M. Popescu, Loco; Davidovici Paul, Vaslui; Costin Murgescu, Vaslui; Maria Russu, Braşov; Chivulescu Mircea Craiova; D. Gheţu, Tecuci; Lenuţa Mihail, Loco; Crişa Griunberg, Leova-Cahul; Petriţa Blagoe, T. Severin; N. Gheorghiş-Colin, Loco; Nina Tomescu, Loco; Ilie T. Lupiţa, Caracal; Ionel I. Andreescu, Feteşti-Ialomiţa; Mathilde Rufel Dărmăneşi-Bacău; Lenny Barbieru, Braşov; Christofor Dan Samsonic, Salina; Nicu Constantinescu, Loco; Izi Cogan, Gh. Druţu, Bacău; Sergiu Grigorescu, Bacău; N. I. Rădulescu, Buzău; Olga Diaconescu Iaş; Dr. Emilia F. Drăcea, Boziaş; Nicu Slava-Sfinx, Câmpina; Nicu Brebeanu, Nybre. Câmpina; Maria Erdös, Gherla; Zoe Melchisedec, Loco; Duduia Margareta, Arad; Ştefania Aurora, Iaşi; Tanţi Constantinescu Vedea, Slatina; Alex. P. Ionescu, Timişoara; Letiţia P. Simionescu, Gherla; Racovitză Gh., aşi; Theodor Stehli, Iaşi Păpuşa şi Silviu Codreanu, R. Sărat; Al. N. Vasilescu-Vasal, Loco; Landru Magula, Loco; Şt. Gh. Ştefănescu, Piteşti; Dan Titus Sochianu, Gherla; Margueritte Giurgescu, Loco; Em. Vinogradov, Cozmeni-Bucovina; Steluţica Iancu şi Viorel Truţă Grădină, Pui-Hunedoara; Blum Jean, Loco; Gelu Drăghescu, Loco; Cezar Petrescu Scarlat, Loco; Aristiţa Petrescu, Loco; Lucreţia şi Margareta Pallade, T. Măgurele.

Au deslegat un joc:

Ausch Ernst, Sibiu; Dionisie Colan, Loco; Christescu A. Pompiliu, Steierdorf, Caraş; Ion I. Nanu, Bacău; Lăzărescu olan, Loco; Johany Raffles, Loco; Sofia M. Racovitză, Budeşti-R.-Sărat.

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 3-8430
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevărul" S. A.

După demisia d-lui Sarraut, preşedintele republicii franceze d. Lebrun, a însărcinat pe d. Chautemps cu formarea cabinetului. In fotografia noastră (sus) noul guvern Chautemps.

Actualităţi

Televiziunea a fost pare-se definitiv pusă la punct. In fotografia noastră (jos) un aparat de televiziune în timpul funcţionării. Sus, ecranul pe care se proiectează imaginea.

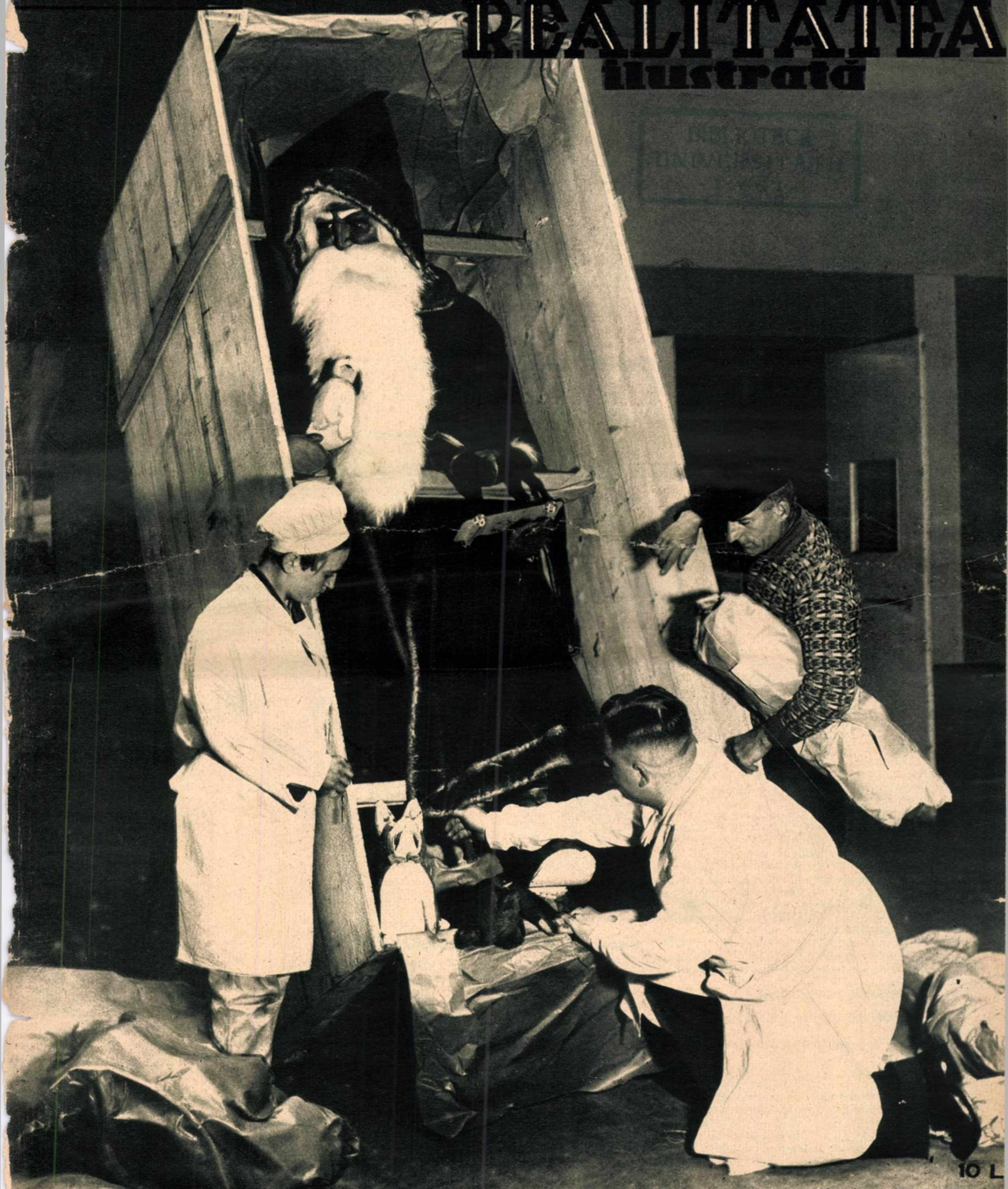
Anul acesta Moş Crăciun aduce pentru mic şi mare cel mai frumos şi mai eftin dar: „Realitatea Ilustrată" în 110 pagini, frumos colorată precum şi un calendar al „Realităţii Ilustrate" gratuit.

CUPON DE JOCURI
No. 358

14 DECEMBRIE

REALITATEA ilustrată

10 L

Moș Crăciun este despachetat din ladă pentru a aduce tuturor cel mai frumos dar de sărbători, numărul special de Crăciun al revistei „Realitatea Ilustrată"

Studenții se distrează luptându-se cu ...făină.

PENTRU CE ne înscriem la UNIVERSITATE?

Pentru ce ne inscriem la facultate?. — O anchetă printre studenţi şi studente

ÎMI răsfoesc notiţele măzgălite în grabă pe un colţ de bancă. Peste o sută de păreri, peste o sută de concepţii şi idealuri.

Având în vedere proporţia majorităţii numerice a studentelor faţă de studenţi, şi interviewurile mele au fost luate în aceiaş proporţie.

STUDENT DE OCHII LUMII

Primii întrebaţi, au fost doi buni prieteni. Amândoi îmbrăcaţi în costume îngrijite, amândoi în necazul primilor fulgi de zăpadă au arborat blăni luxoase; iar automobilul unuia, ştiu că-l aşteaptă afară în faţa Facultăţii în permanenţă. L-am luat deoparte pe cel mai scund.

— „Pentru ce te-ai înscris în Facultate?

— „I-auzi întrebare! Dar ce era să fac?

— „Averea tatălui D-tale, e destul de considerabilă, după câte ştiu, aşa că ţi-ai fi putut crea o situaţie şi fără să fie nevoie să-ţi pierzi timpul aci la Facultate.

— „Doamne fereşte! După ce cu chiu cu vai am isprăvit cele 8 clase liceale, să-i fi spus tatălui meu „acum stau acasă", m-ar fi desmoştenit şi pe urmă în saloane când aşi fi fost întrebat „D-ta ce urmezi" — şi aş fi răspuns „nimic", ar fi însemnat ca să roşesc până dincolo de urechi, iar societatea în care m'aşi afla să-mi zvârle anateme ca unui netrebnic. Ce să faci! Aşa e obiceiul îţi trebue o patalama, o spoială, un titlu ca să te ridice în stima celor cu care vii în contact, indiferent de felul cum ai reuşit să obţii acea patalama.

— „Şi d-ta nu te revolţi împotriva acestei ipocrizii?

— „Dacă n'ar fi tata la mijloc.

O studentă care s'a înscris la facultate pentru a dobândi libertate.

Un student care s'a înscris de frica tatii.

NU AVEAM CE FACE ŞI M'AM INSCRIS LA FACULTATE!

— „Dar D-ta pentru ce te-ai înscris în Facultate?" îl descos pe celălalt prieten.

— „Uite ce este, după câte ştii, eu sunt bogat, destul de bogat ca să am cu ce trăi şi încă bine de tot. M-am înscris la Facultate ca să am ce face; iar astăzi continui să frecventez Facultatea fiindcă sunt un mare iubitor de viaţă studenţească. Nici nu ştii câtă veselie, câtă camaraderie, petreceri, tinereţe, chiar chefuri. Mă complac grozav în societatea camarazilor mei studenţi. Cu învăţătura însă stau cam prost, în trei ani n'am reuşit încă să-mi iau examenele de anul întâi. Când m'oi plictisi de Facultate, m'apuc de politică, ca şi tata.

VREAU SĂ FIU „CINEVA"

Am trecut mai departe. Colegul meu de bancă se vede rar prin Facultate. totuşi element excelent, şi-a trecut în fiecare an examenele în mod strălucit.

— „Pentru ce te-ai înscris la Facultate?

— „Fiindcă vreau să fiu „cineva". — Ştiu, ai, să-mi spui, că sarcina

Un grup de studenţi.

Două studente studioase.

mea va fi uşoară fiindcă mă voi servi de faima şi averea tatălui meu. Ei bine, tocmai pentru asta vreau să fiu „cineva”. Il ador pe tata, dar m'aş simţi nenorocit, distrus, ca în viaţă, în toate împrejurările, să mi se deschidă uşi şi suflete cu cheia trecutului tatălui meu. „Prin mine însumi” — şi te rog să mă crezi nu sunt un orgolios, sunt un mândru, sunt mândru de numele ce-l port şi vreau să-l cinstesc precum se cuvine”.

Iată că vine lângă noi, unicul fiu al unui mare proprietar.

— „Pentru ce te-ai înscris în Facultate?

— „Pentru ca să învăţ.

— „Ce? Drept şi articole de lege? ce ai să faci cu ele în ziua în care singura D-tale ocupaţie va fi cultivarea holdelor moşiei tatălui D-tale?

Tânărul rămase perplex; la asta nu se gândise.

— „Dar ce era să fac? Să stau la ţară şi să fac pe logofătul tatei?!?

— „Nu m'ai înţeles. D-ta trebuie să reprezinţi ştiinţa, alături de experienţa practică a tatălui, bunicului şi străbunicului D-tale. Pentru asta locul D-tale era la Academia agricolă, la Chimia industrială chiar, în nici un caz la Drept şi nici la Medicină, etc. Greşeala D-tale este greşeala majorităţii meseriaşilor. Fii de viticultori care urmează „Bele arte”, fii de agricultori cari învaţă „Dreptul”, negustori cari fac „Flosofie”. Rezultatul? Du, á ani de muncă se întorc la meseria tatălui, fiindcă nu sunt capabili să întreacă prin meseria pe care şi-au impus s'o înveţe, veniturile gata create din îndeletnicirea de ani de zile a părinţilor.

Primul care mi-a ieşit în cale, după aceea, a fost un soi de omuleţ, negru la piele, cu figura îmbătrânită şi mustăţile „pe oală” — cum se spune.

— „Pentru ce te-ai înscris la Facultate?

— „Sunt băiat de ţăran, de ţăran chiabur. Am fost trimis la carte împins de tendinţa firească, naturală, de a-mi schimba treapta socială.

— „Pentru ce?!?

— „Din spirit umanitar.

— „Cum asta?!?

— „Noi suntem datori să reîmprospătăm păturile orăşeneşti degenerate”.

„TOCILARII”...

Pentru ca să obţin un răspuns din partea unui element silitor — din cei care tocesc — aşa li se spune în limbajul special studenţesc, a trebuit să mă scol într'o zi cu noaptea în cap şi dela 7 jumătate dimineaţa, după o luptă eroică cu mulţimea studenţilor să ocup un loc în banca I-a.

Vecinii mei de bancă, îi ştiu pe toţi. Sunt băieţi muncitori, totdeauna atenţi la explicaţii. Ei se strâng dela 7 dimineaţa în faţa uşilor încuiate ale Facultăţii, ca să aştepte în căldură, în frig, pe ploaie sau ninsoare, deschiderea sălilor, pentru a ocupa astfel un locşor în banca I-a.

Aceasta deoarece dela banca a patra încolo, aspectul sălii în timpul cursurilor este foarte curios, se vorbeşte, se lucrează, se citesc jurnale, ba chiar se joacă cărţi şi zaruri.

— „Pentru ce te-ai înscris la Facultate”? îndrăznesc să întreb într'un târziu pe vecinul meu din dreapta.

— „Ca să parvin în meseria pe care mi-am ales-o — dacă voi fi capabil, bine înţeles —. De nu, mă întorc în sat la noi, să iau şi eu coarnele plugului ca toţi ai mei din moşi strămoşi.

— „Dar dacă n'ai să reuşeşti, ai să regreţi timpul pierdut şi energia şi chiar banii cheltuiţi?

— „Nu. Suntem datori să conlucrăm la progresul ţării noastre. Pentru aceasta ar trebui ca dela cel mai umil până la cel mai de sus, să acumuleze cât mai multă învăţătură, pentru a ridica nivelul cultural al ţării noastre.

Mă revoltă până la lacrimi desfiinţarea şcolilor de fete şi băeţi pe motiv că sunt prea mulţi elevi.

Cât mai multă carte cât mai multă lumină. Numărul exagerat de elevi, eleve, studenţi şi studente, trebue să ne bucure nu să ne îngrijoreze. Să se deschidă larg porţile şcolilor. Cei aleşi să meargă mai departe, ceilalţi să se întoarcă de unde au venit şi acolo fatal vor fi la rândul lor factori de progres, căci individul cu un oarecare grad de cultură, nu va mai accepta starea de promiscuitate, pe care a apucat-o din moşi strămoşi.

*

— „Dar d-ta dece te-ai înscris în Facultate? întreb la ieşire pe unul dintre colegii cei mai mediocrii din clasă.

— „Ca să-mi iau licenţa.

— „Ce să faci cu ea?

— „Ce-oi putea. Sau carieră, sau să-mi dea Statul de lucru.

DE CE SE INSCRIU STUDENTELE

— „Pentru ce te-ai înscris în Facultate?!?

De data aceasta am în faţa mea o fetiţă zburdalnică cu ochi negri strălucitori, cu figura inteligentă.

— „Pentruce?, îmi răspunde ea impasibilă, ca s'o fac şi pe asta.

— „Şi dece s'o faci?

— „Doamne! Câte nu faci în viaţă?... şi după ce ai făcut, peste o săptămână, o lună, un an, la bătrâneţe chiar, te întrebi singur dece ai făcut”?

Să fie răspunsul acesta o decepţie pentru mine? Sau să găsesc în el o adâncă filosofie?

Majoritatea studentelor pe cari le-am iscodit cu întrebarea mea mi-au răspuns clar:

— „Ne-am scris în Facultate pentru ca să avem o carieră şi să ne putem câştiga viaţa. Vremurile grele în care trăim ne-au dictat asta”.

— „M-am înscris în Facultate, mi-a răspuns una dintre studente cu figura transfigurată de emoţie, ca să-mi realizez idealul şi fericirea vieţii mele.

Iubesc; dar sunt săracă şi el este sărac ca şi mine. Urmez medicina. Când voi ajunge doctoriţă, pot pe drept cuvânt să-mi socotesc meseria drept zestrea de care aşi fi avut nevoe ca să mă pot mărita cu alesul inimii mele!

— „Ştii pentru ce m-am înscris în Facultate?

Ca să fiu mai liberă. Eu sunt din provincie. Acolo n'aveam voe nici să ies singură în oraş, nici să merg la cinematograf cu prietenele, nici să mă duc la ceaiuri, nici nimic. Atunci am luat o hotărâre. M-am înscris la Facultate. Acum sunt liberă, fac ce-mi place şi petrec cât pot. Părinţii încetul cu încetul se vor desvăţa să mai vadă în mine un „baby” — inconştient şi neputincios şi atunci toate vor intra în normal fără să mai fie nevoe de simulări. De meserie n'am nevoe, dar nici nu strică.

*

Tot de „libertate” mi-au pomenit şi alte colege; dar nu de libertatea aceasta banală.

Multe mi-au pomenit de libertatea faţă de societate.

— „Vreau să-mi fac o carieră ca să pot să-mi asigur o independenţă desăvârşită, mă asigura cea mai bună prietenă a mea. Până

când să stăm împletind ciorapi să-l aşteptăm pe Făt-Frumos ca să binevoiască să vină să ne ia de nevastă? Vrem libertate şi egalitate.

— „Şi totuşi poate ai să te măriţi odată!...

— „Nici nu vreau să aud. Eu vreau să fiu eu şi să nu datorez nimănui nimic, înţelegi?

— „Draga mea, i-am răspuns, te-aud; dar nu vreau să te înţeleg. Şi eu muncesc, pentru mine activitatea febrilă a ajuns a doua natură; dar vreau să parviu pentru a-mi asigura o altfel de independenţă „independenţa personalităţii mele".

Femeia trebue să-şi facă datoria de femee. Mai presus de toate femeia trebue să-şi întemeieze un cămin; iar munca prin care a parvenit să ajungă la cariera pe care şi-a ales-o îi va servi, ca să fie sprijinul moral, colaborator, iar nu sclavă ca odinioară, în căminul pe care şi l-a creiat. Munceşte, cinste pentru tine — dar asta să nu te îndemne a călca legile firei, legile sociale.

Liliana Delescu Stanimir

100 DE EXCURSII GRATUITE LA SINAIA

Succesul pe care l-a avut ideea de-a acorda cititorilor călătorii gratuite, ca premii, a întrecut aşteptările noastre.

Ni s'a făcut însă de către mulţi obiecţia că n'au putut participa la acest concurs pentru motivul că — în cazul că sorţii le-ar fi fost favorabili — n'ar fi putut lipsi o vreme atât de îndelungată, cât durează călătoriile acordate cu premii.

Deaceea am hotărît să instituim o nouă serie de premii: 100 de excursii gratuite pe două zile la Sinaia: *drumul clasa II-a cu trenul dus şi întors şi întreţinere completă la hotel Caraiman, la data de Sâmbătă 6 (Boboteaza) şi Duminică 7 Ianuarie 1934. Ambele aceste zile sunt sărbători legale şi deci cititorii pot lipsi dela ocupaţiile lor.*

Câştigătorii premiilor vor putea — după voinţă — să plece din oraşul lor de domiciliu Vineri după amiază sau Sâmbătă dimineaţa şi să se înapoieze Duminică seara sau Luni dimineaţa.

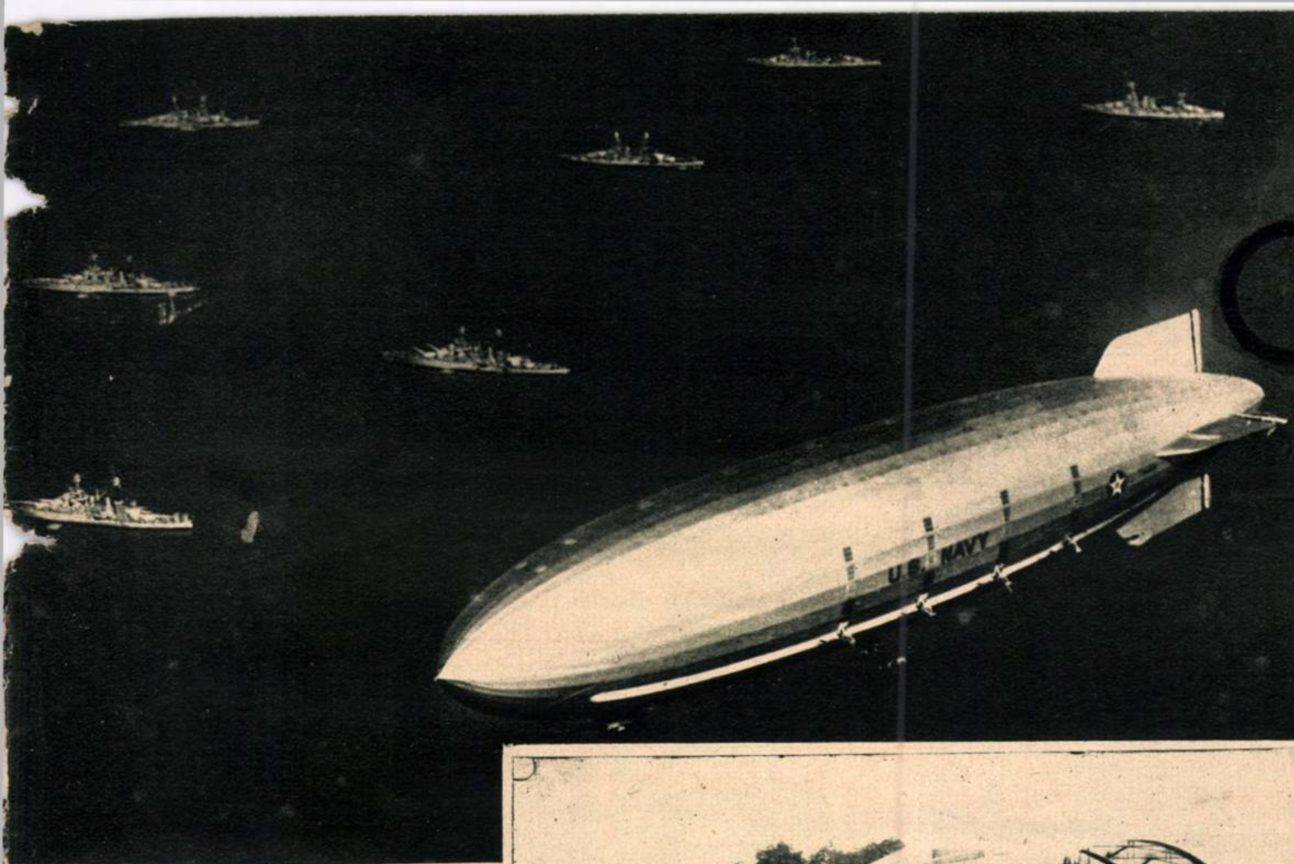
Atât călătoria — indiferent oraşul de domiciliu — cât şi întreaga întreţinere la Sinaia, a premiaţilor, e complet gratuită.

Participă la tragerea premiilor oricine trimete la redacţia revistei noastre: Str. C. Mille 12, numele şi adresa exactă însoţită de suma de lei 20.

Va primi în schimb revista cu detalii amănunţite referitor la excursia proectată precum şi bonul de participare.

Tragerea premiilor se va face în faţa autorităţilor şi va fi publică.

din toată lumea

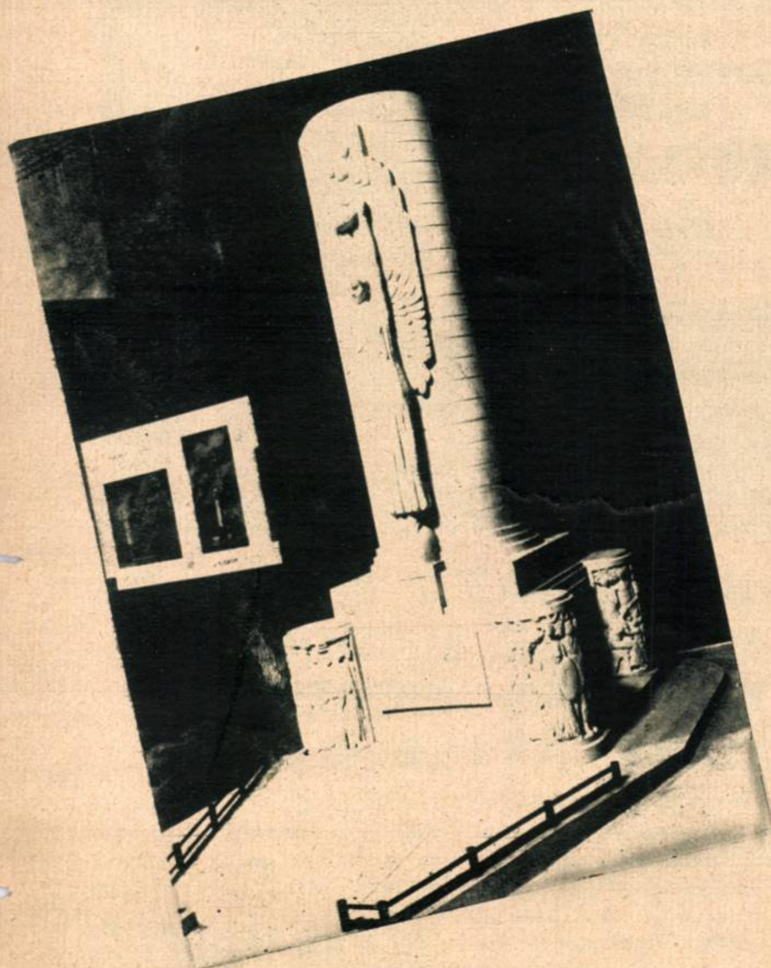

La manevrele flotei americane care au avut loc recent la San Francisco, Amiralul D. Pellers şeful flotei americane, a inspectat operaţiile de pe bordul unui dirijabil având astfel perspectiva asupra întregii regiuni în care s'au desfăşurat manevrele.

In Franţa, la Castelmoron Lot s'au făcut încercări pentru noul pod construit. Arcul este cel mai lung din lume având 146 m. 40. Podul a fost încercat cu 400 tone de nisip şi 200 tone de material mobil.

La Aurillac oraşul natal al fostului preşedinte Paul Doumer s'a organizat un concurs pentru un monument comemorativ. Primul a fost ales monumentul pe care-l publicăm mai jos, opera arhitectului Labral şi a sculptorului Martial.

CONCURSUL DE SPEAKERI

SOCIETATEA de Radio-Difuziune a fost câteva zile în şir obiectul de pelerinaj al câtorva sute de bucureşteni. Ea vestise — în urma unei fericite inspiraţii — un concurs de speakeriţe şi speakeri. Condiţiunile ce se cereau participanţilor la concurs erau minimale: glas radiofonic şi, în afara limbii române, cunoaşterea limbilor franceză şi germană.

Un grup de concurente.

Poştaşul săptămânal al postului de Radio-Bucureşti, pe 394 m. lungime de undă, considerând de-a sa datorie să răspundă diverşilor corespondenţi interesaţi în cauză, a mai pus două condiţii concurentelor de sex frumos: să nu se dea cu rouge pe buze şi să nu aibă pistrui pe obraz; căci — susţinea părinteşte şi sentenţios domnia-sa — „la ten frumos, glas frumos— sau — tenul face muzica..."

La ora 2 — deşi concursul era fixat pentru ora 3 — palatul Societăţii de Radio ia aspectul Bastiliei, asediat de tot ce Bucureştiul are mai „roccooco".

Un domn, îmbrăcat în livrea albastră cu fireturi de aur, face onorurile casei, îndemnând pe asediatori să se liniştească şi să ia loc în sala de sus, din stânga, rezervată în alte împrejurări concertelor de gală ale fanfarelor militare.

Rând pe rând, sexul frumos — de diferite vârste şi dimensiuni — se aşează pe scaunele orânduite jur-împrejurul pereţilor tapetaţi cu pânză de sac, de culoare cafenie. Contrastul dintre aceşti pereţi şi blănurile preţioase ale candidatelor, dau salonului un aspect de sărbătoare, de vis halucinant, cu femei venite din altă planetă.

Bărbaţii, în majoritatea lor tineri, imberbi, stau în picioare, în spatele duduielor, într'o aparentă linişte.

Incet-încet, figurile amorţite şi ceremonioase încep să capete un aer uman, să se mişte, să devină comunicative. Se aud şoapte, râsete mai mult sau mai puţin cristaline, se schiţează zâmbetele discrete şi cochete îndreptate spre cele patru puncte cardinale. Rouge-urile şi pufurile reintră cu frenezie în funcţiune. Oglinzile atârnate pe pereţi devin insuficiente. Mişcarea se înteţeşte; parfumurile se amestecă. Atmosfera devine moleşitoare. Ai senzaţia că te afli într'un buduar şi că în curând se va deslănţui un dans sardanapalic...

Iţi vine să te 'ntrebi ce i-a îndemnat pe aceşti oameni să solicite slujba ingrată de speaker, atât de asemuitoare cu aceea de sufler, — sortit să trăiasc asfixiat în cuşca lui de lemn.

Am încercat atunci o explicaţie. Generaţia noastră e plină de abnegaţie şi muncită de nostalgia apostolatului şi a muceniciei. Tinerimea e sătulă de petreceri şi de larmă. Aci îşi va găsi, însfârşit, un cuib liniştit, un fel de schit, de unde va preveni universul de răutăţi şi de molimi. De aci va predica lumii: „Te doare capul? Ia Capol! Te doare nasul? Ia Nasol!" De aci te va sfătui părinteşte să consumi muştarul „Flora" şi pâinea „Herdan". De aci va avertiza pe cetăţeanul radiofonist — bine 'nţeles cu toată discreţia — să se ferească de anumite indigestii din menu-ul conferinţelor. Şi toate astea le va spune cu glas angelic, departe de ochii lumii, surdă la clevetirile semenelor şi semenilor depe acest pământ...

Dar aceste reflexii ale mele au fost turburate de apariţia unui domn înalt, cu o cutie la subţioară, al cărei conţinut l-au ghicit desigur şi cetitorii acestor rânduri: cutia cu numerele de ordine. Cât ai clipi, domnul înalt a fost înconjurat de sutele de braţe întinse spre el şi puţin lipsia să fie linşat, cu toate asigurările lui profetice că: „degeaba se năpustesc asupra lui".

In cele din urmă, spiritele s'au potolit. Fiecare candidat e în posesia unui număr predestinat, care poate însemna reuşita la concurs.

O domnişoară sfioasă încearcă un schimb de număr cu vecinul ei, dar renunţă speriată:

— Vai, ce mare! Credeam că ai un număr mai mic decât al meu.

La scurte intervale se tuşeşte în surdină; se dreg glasurile; se sug bomboane: de mentă, de lămâie, de eucalipt — zeci de kilograme!

O Evă cu glasul răguşit se plânge:

— Vai, ce ghinion, ma chère, să răcesc tocmai acum. Toată săptămâna am solfegiat ca o nebună şi am mâncat ouă crude. Dar ce să fac, aşa sunt eu; mă urmăreşte ghinionul.

De câte ori am vrut să iau parte la un concurs de frumuseţe, mă apuca câte-o criză de ficat, care mă ţintuia la pat două-trei zile...

— Eu, dragă, — îi răspunde tovarăşa de suferinţă, cu falca umflată — am căpătat un abces la măseaua minţii. Noroc că, comisia e într'altă cameră şi nu vede, altminteri eram pierdută...

Un tânăr cu alură de diseur, cu fularul tras peste umărul stâng, măsurând sala în lung şi 'n lat, rosteşte patetic şi fără 'ntrerupere:

— Aici Radio-Bucureşti! Aici Radio-Bucureşti!

In faţa unei oglinzi, o fată cu ochi de foc îşi strânge bluza de mătase pe talie pânăce îi ies nurii în evidenţă; apoi se adresează — cu vădită durere în glas — unui grup de tineri oacheşi:

— Ce idee, să nu apari în faţa comisiei! Cine ştie ce babă o să reuşească, de-o să le fie frică să se apropie de ea!

Un grup de studente şi studenţi îşi mărturisesc confidenţial că: Duca a intervenit personal pentru o blondă cu ochi negri; că Titulescu şi-a plasat o licenţiată în teologie; că Vaida şi-a dat demisia din partid în urma refuzului de a-şi plasa ca speakeri doi amici din „Garda de fier"; că totul nu-i decât o farsă şi că atât speakeriţele cât şi speakerii sunt sorociţi de mai 'nainte!

Juriul.

In fine... un speaker în carne şi oase anunţă cu glas de stentor:

— No. 1 la microfon, No. 2 să aştepte...

Pe feţele tuturor e din nou zugrăvită încordarea. Numai o ingenuă, emoţionată, suspină cu milă şi compătimire:

— Săraca de ea...

AD. BUNEA

UN asasinat fantastic

Patru bandiţi americani încearcă în repetate rânduri să suprime un vagabond, pe viaţa căruia contractaseră o asigurare

New-York, Decembrie.

CELE ce urmează par mai curând produsul absurd al unei imaginaţii de nebun, decât o întâmplare adevărată care s'a încheiat luna trecută cu condamnarea la moarte a patru criminali.

Victima era Michael Malloy, un bărbat de vre-o patruzeci de ani, fost mecanic, dar care în ultima vreme avea aierul unei epave umane, cu un picior în groapă şi întotdeauna gata să bea până la pierderea cunoştiinţei — dacă bineînţeles — se găsea cineva să-l „cinstească".

Suprimarea acestui individ cu organismul ruinat de băutură, părea un fleac şi nu era nevoie decât de foarte puţină dibăcie pentru a nu trezi bănuelile autorităţilor. Cei patru conspiratori plus un al cincilea care a fost ucis înainte de deschiderea procesului, erau foarte potriviţi fiecare pentru rolul său. Unul din ei, Anthony Marino ţinea o cârciumă în Bronx — cartier new-yorkez — unde Malloy era veşnic de găsit încercând „să tapeze" pe clienţi fie cu ţigări fie cu băuturi. Un altul era Joseph Murphy chelner în această cârciumă. Al treilea şi unul dintre cei mai importanţi era Frank Pasqua, antreprenor de pompe funebre care se însărcinase nu numai cu înmormântarea victimei după ce prietenii săi îi vor fi făcut de petrecanie dar şi cu obţinerea unui certificat medical din care să reiasă că moartea se produsese în condiţiuni naturale. Cel de al patrulea criminal, Daniel Kriesberg, un negustor de fructe, care terorizat de Anthony Marino a fost mai mult o unealtă, şi-a căpătat în cele din urmă libertatea.

Malloy n'avea nici familie şi nici alte rude mai îndepărtate. Era inutil atât pentru alţii cât şi pentru el însuşi. Dar pe cadavrul său s'ar fi câştigat ceva dacă ar fi putut fi asigurat. Acest lucru apărea ca singura dificultate reală. Această bandă care se specializase în acest gen de expediente, a mai încercat odată să-l asigure, cu vre-o patru ani înainte. Dar atunci, nefiind destul de bine pregătit, Malloy a spus medicului societăţii de asigurare că nu vroia să fie asigurat aşa că societatea le-a refuzat cererea.

Anul acesta au reînoit încercarea, schimbându-i numele din Malloy, în Mallory pentruca societatea să nu-şi mai amintească de refuzul precedent şi de data aceasta au reuşit să-l asigure pentru 1.788 dolari (vre-o 200.000 lei) plătibili lui Murphy. Malloy a acceptat în cele din urmă să se preteze acestei comedii sperând probabil că avea să obţie drept răsplată, băutură gratis dela prietenul său chelnerul şi în sfârşit, de data aceasta dădu răspunsurile necesare. Dar cele ce au urmat, au dovedit că fiziceşte era un risc de primul ordin.

Criminalii au început prin a-i servi cantităţi de alcool atât de mari încât a căzut la un moment dat în ceeace se numeşte „coma alcoolică". Dar în loc să moară, el se deşteptă mai însetat decât oricând. Reluară atunci încercarea cu rachiuri tari şi chiar cu spirt pur, dar rezultatul i-a dus la concluzzia că metoda aceasta avea să-i coste mai mult decât puteau câştiga în cele din urmă prin moartea vagabondului.

Experienţa următoare a fost o farfurie de stridii îmbibate cu alcool metilic şi nişte sardele special preparate, care fuseseră umplute cu tinichea pisată. Malloy le mâncă fără să simtă umplutura metalică, probabil pentrucă le-a înghiţit pe nemestecate. Şi iarăşi nici un rezultat! Victima avea aierul că-i priia de minune acest regim.

Conspiratorii pierdură speranţa de a-l mai suprima cu ajutorul băuturii sau al otrăvii.

Anthony Marino, cârciumarul, avu atunci o nouă idee. Pneumonia o boală foarte frecventă şi absolut naturală. Să-l facem deci să moară de pneumonie. Era în Februarie, anul trecut, zăpada căzuse din belşug şi sufla un vânt îngheţat. Mai întâi, îl îmbătară pe bietul vagabond până la inconştienţă, apoi, îl duseră cu maşina într'o grădină publică şi după ce-l desbrăcară până la brâu îl întinseră pe o bancă şi turnând apă pe el îl lăsară să îngheţe astfel toată noaptea.

Inchipuiţi-vă acum consternarea lor când îl văzură în dimineaţa următoare intrând pe uşa cârciumii fără să aibe măcar un guturai, şi cerând whisky.

Criminalii hotărîră să recurgă la ceva mai drastic, şi anume să aranjeze lucrurile în aşa fel încât Malloy să fie ucis de un automobil. Soluţia era cu atât mai bună cu cât pentru o moarte prin accident societatea de asigurare convenise să plătească un plus de 1.600 dolari.

Dar dacă se întâmplă adesea ca un şofeur să lase în urmă-i un individ pe care l'a rănit şi să se facă nevăzut, nu e tocmai simplu să-l convingi a călca pe cineva cu tot dinadinsul. Toţi şofeurii cărora li s'a făcut propuneri în acest sens au cerut dela 500 de dolari în sus. In cele din urmă dădură peste un anume Harry Hershey Green, în etate de 24 de ani, care conveni să le facă acest serviciu pentru 150 de dolari.

Il luară deci pe Malloy, care, ca de obicei, era într'o stare de perfectă inconştienţă, şi-l duseră într'un cartier periferic şi întunecat. Ajunşi aci, scoborîră cu toţii — în maşină nemai-

5. In cele din urmă, au reuşit să-l ucidă asfixiându-l cu gaz aerian.

1. In speranţa că avea să se otrăvească cu alcool, banditii i-au dat lui Malloy cele mai tari rachiuri până la alcool pur.

2. Apoi i-au servit stridii îmbibate cu alcool metilic.

3. L'au despuiat până la brâu şi i-au turnat apă rece, în mijloc de iarnă, pe o noapte de viscol şi ger.

4. L'au ţinut înaintea unui automobil care l'a călcat de vre-o câteva ori, dar a scăpat şi de asta.

rămânând decât șofeurul. In vreme ce bandiții îl sprijineau pe bietul idiot, șofeurul dădu înapoi mașina, apoi se repezi înspre grup. Dar tocmai în acel moment o femee apăru la o fereastră și prinse a-i privi, așa că nu mai îndrăsniră să continue. Luară deci victima și porniră afară din oraș, spre câmp. Aci nu mai avea cine să-i împiedice și când taxiul ajunse la un metru distanță de ei, criminalii cari-l țineau pe Malloy săriră în lături. Se întâmplă însă ceva neașteptat: o momentană scânteiere de luciditate îl făcu pe Malloy să sară după ei. Dar această clipă trecu făcând iar loc întunerecului și la a doua încercare Malloy fu călcat. Capul îi fu spart și părea ca și mort, dar Green, șofeurul, după ordinile bandei, mai trecu vre-o câteva ori cu mașina peste trupul lui. In dimineața următoare, însă, în zadar căutară în jurnale vestea că victima lor murise. Malloy se afla în spitalul Fordham, de unde ieși după vre-o lună într'o stare de sănătate pe care n'o mai cunoștea de câțiva ani.

Așteptând ca Malloy să le cadă în mâini, conspiratorii hotărîră să-i caute un înlocuitor care să nu se cramponeze de viață cu atâta încăpățânare. Omul ales în acest scop a fost Patrick Murray care rătăcea prin oraș căutând în zadar de lucru. După spusele acestuia, un individ îi făgădui un post și-l atrase în cârciuma lui Marino, unde-i dădu o țigară și un whisky. Băutura conținea însă un narcotic, așa că singurul lucru de care-și mai amintea în urmă, în legătură cu seara aceea, era că s'a trezit la spitalul Lincoln.

Hersey Green, șofeurul și mașina sa, fuseseră angajați să-l calce, dar nu putuse duce lucrul la bun sfârșit, pentrucă, apăruse la fața locului un anume William Jenkins. Murray fu foarte uimit când se văzu înregistrat la spital sub numele de Mallory.

Când adevăratul Mallory reapăru la cârciuma lui Marino, Green șofeurul se afla în pușcărie, așteptând să fie judecat, pentrucă Jenkins notase numărul mașinei și-l reclamase la poliție. Și cum această metodă dăduse greș în două rânduri, banda se gândi să caute ceva mai pozitiv.

Ultimul proect le-a realizat în sfârșit dorințele. Inchiriară o cameră și după ce-l îmbătară pe Mallory până la inconștiență, îl întinseră pe pat. Murphy luă apoi un tub lung de cauciuc pe care-l fixă cu un capăt la rezervorul de gaz aerian, introducându-l pe celălalt în gura lui Mallory și-i înfășură fața într'un șervet pentruca gazul să nu se piardă, apoi deschise robinetul.

Murphy a spus în urmă, la proces, că, chiar în aceste condițiuni, i-au trebuit lui Malloy 15 minute ca să moară și că se întrebase ce anume făcuse ca pielea acestuia să devie trandafirie. In dimineața următoare, după ce se aerisi bine camera, Pasqua, antreprenorul de pompe funebre, veni să-și facă partea. Trimise după un doctor, Frank Manzella care examină superficial mortul și după ce puse câteva întrebări, eliberă un certificat în care declară că Malloy murise de pneumonie.

Inșelate de certificat, autoritățile permiseră lui Pasqua să înmormânteze rămășițele nefericitului bețivan. Dar tot acestui Pasqua îi mai incumba să îmbălsămeze cadavrul cu o substanță care să facă cu neputință constatarea că Malloy murise prin asfixie cu gaz. El s'a gândit însă că n'avea să se mai facă nici o investigație și că deci, cheltuiala ar fi fost cu totul de prisos. Economia aceasta s'a dovedit însă fatală, pentrucă societatea de asigurare a avut imediat bănuieli. Malloy a fost deshumat și la autopsie se descoperi că era vorba de un omor. Criminalii făcură în scurt timp mărturisiri complete, cu excepția lui Anthony Marino care a fost împușcat de către un alt gangster, cu puțin înainte de descoperirea crimei.

La proces, Green a declarat că se învoise cu bandiții să-l ucidă pe Malloy în schimbul sumei de 150 dolari, dar că primise numai 20 dolari, deoarece nu reușise.

Procurorul îl întrebă:

— „Atâta prețuește la d-ta o viață de om — 150 de dolari?"

— „In vremea aceea, atâta prețuia" a recunoscut Green.

— „Și dacă ai fi eliberat, ai încerca iar să ucizi, dacă cineva te-ar plăti s'o faci?"

— „Poate, la ce nu te împinge nevoia de parale?"

In drum spre aripa destinată condamnaților la moarte, a închisoarei Sing Sing, cei patru criminali au cântat cu mult antren, „*My Gal Sal*".

La poliția din Hollywood s'au luat amprentele digitale ale celui mai tânăr „star" Baby le Roy partenerul lui Maurice Chevalier. Aceasta pentru a se ușura găsirea lui în cazul unei eventuale răpiri.

Cunoscutul actor și regisor Firmin Gémier a murit la Paris în vârstă de 68 de ani în urma unui atac de cord. In fotografia noastră, îl vedem pe Gémier în rolul „Napoleon" din piesa lui Mussolini.

Cecile Sorel a inaugurat la Paris, scara monumentală care va ornamenta „Salon du la qualité Francaise".

din lumea ARTIȘTILOR

Cunoscutul star cinematografic Albert Préjean, care a divorțat de prima lui soție se va căsători cu Gretel Berndt de la Teatrul din Praga. In fotografiile alăturate, Albert Prejean și Grell Berndt.

Mistinguett va reapare pe scenă. In fotografia noastră o vedem în cursul unei repetiții, întreținându-se cu șeful de orchestră.

Ucigaș DIN MILĂ

Stanislawa Uminska, actrița care și-a ucis iubitul din milă

Ministerul de Justiție german propune instituirea unei legi care să dea drept incurabililor la Euthanasia (o moarte fără suferințe)

EUTHANASIA, adică moartea fără dureri care să puie capăt suferințelor unui bolnav incurabil, a fost de curând anunțată ca unul din punctele programului noului guvern nazist.

Acest proect de lege, emis de Ministerul de justiție, a fost întâmpinat cu aprobări și dezaprobări, — împărțite. Faptul că unele ziare au avut permisiunea de a critica această nouă idee, ne arată că dictatorul Hitler intenționează să sondeze opinia publică mai înainte de a pune legea în vigoare. Printre vocile ce obiectează este și cea a „Germaniei" un ziar romano-catolic care s'a grăbit să spuie:

„Religia catolică obligă pe adepții săi să nu accepte această metodă de a scurta suferințele celor torturați de boală".

Reprezentanții bisericei protestante au declarat și ei că „Numai Dumnezeu are dreptul că ridice o viață omenească".

Concomitent, diferite cercuri laice au ridicat obiecțiunea că persoane lipsite de scrupul s'ar putea folosi de acest privilegiu pentru a suprima bolnavi cari au încă înaintea lor largi posibilități de vindecare. Cu alte cuvinte, o astfel de lege, ar face asasinatul legal.

Guvernul răspunde însă la toate acestea prin argumentul că singur pacientul va cere așa ceva dacă mai e în stare s'o facă; altfel, numai cea mai apropiată rudă a sa, și, în orice caz, viața va fi ridicată de către medicul curant. Se vor chema apoi doi medici oficiali, cari vor ancheta cazul, examinând pacientul mai înainte de a elibera un certificat permițând euthanasia.

„Pentru ce n'ar avea și omul dreptul la mila de care se bucură un câine sau un cal?" este unul din cele mai frecvente argumente ce se aduc în favoarea euthanasiei. Oricare dintre dvs. va avea cruzimea să lase viu un animal după ce s'a convins că nu se va mai vindeca niciodată, va avea de furcă cu vecinii și chiar cu autoritățile.

Drept e că nu există încercare mai sfâșietoare decât să auzi o ființă scumpă — pentru care nu mai există scăpare — că-ți cere otravă, revolver sau orice altceva îi poate aduce moartea liberatoare.

Aceste argumente umanitariste n'au reușit însă să calmeze obiecțiunile ridicate de biserică, după care, oricât ar fi de binefăcătoare euthanasia, ea calcă o lege dumnezeiască și ca atare, constitue un păcat. S'a răspuns însă la aceasta că aceleași proteste religioase au interzis și întrebuințarea anestezicelor în chirurgie, pe motivul că Dumnezeu a dat durerea pentru ca omul să sufere și că deci, nimeni n'are dreptul să calce intențiile Divinității, care a menit pe cineva să-și ispășească astfel niște greșeli personale sau strămoșești. Această idee pare astăzi fantastică și absurdă; ea predomina însă pe vremea când s'a descoperit fericita acțiune a anestezicelor.

Aproape fără nici o opoziție, s'au făcut legi se prohibeau vânzarea și întrebuințarea anestezicelor în chirurgia umană, deși, ca și în actuala problemă a euthanasiei, ele erau administrate animalelor. Dar ceeace trebuia să se întâmple, s'a întâmplat. Substanța interzisă a început a circula prin contrabandă, putând fi întrebuințată la început numai de către cei bogați, cari se operau la domiciliu, în cel mai strict secret, așa că faptul n'avea cum să ajungă la cunoștința autorităților. Dar multă vreme sărăcimea a suferit cumplit sub bisturiul chirurgului.

După o vreme s'a văzut că poliția ezita să ia notă de aceste infracțiuni, iar în tribunale era aproape cu neputință să mai obții o condamnare pe această temă. Legile au rămas totuși și mari scandaluri s'au iscat când s'a descoperit că personagii dintre cele mai proeminente recurseseră la anestezice pentru a scăpa de durerile unei operații. Mulți pacienți refuzau anestezicele convinsi că ar fi comis un păcat, iar legile prohibitive le făceau atât de scumpe încât nu puteau fi utilizate de oricine.

In cele din urmă, s'a găsit chiar în Biblie exemplul unei operații făcută prin adormirea pacientului, — și aceasta este crearea Evei din coasta lui Adam, pe care Dumnezeu l-a făcut mai întâi să cadă într'un somn adânc.

In baza acestei justificări, Regina Victoria a Angliei a născut un copil sub acțiunea cloroformului și a avut curajul s'o anunte în public. Vestea aceasta s'a întins ca fulgerul în toată lumea, distrugând toate opozițiile.

Chestiunea euthanasiei e însă cu mult mai gravă și mai complicată. „Ucigașul din milă" ar putea avea motive personale s'o facă — vre-o moștenire sau dorința de a pune capăt cheltuelilor cu tratarea unui bolnav. Dar chiar dacă motivele ar fi pur umanitariste, ucigașul se poate înșela asupra cazului, care poate fi mai puțin disperat decât își închipuie el.

Deaceia, așa numitele cazuri de „omucidere din milă" sunt analizate cu mare băgare de seamă de către autorități, dar se întâmplă totuși foarte rar să fie pedepsite. Unul din cele mai celebre a fost cazul d-rei Stanislawa Uminska, o frumoasă actriță poloneză, care și-a împușcat iubitul într'un spital din Paris, unde zăcea suferind de cancer și tuberculoză. Ea a declarat înaintea juraților că nefericitul îi reproșase în atâtea rânduri faptul că-i prelungise agonia dându-i din propriul ei sânge pentru transfuzii, încât la un moment dat, n'a mai putut rezista rugăminților lui. Descrierea momentului final petrecut între cei doi, în camera sanatoriului, a fost poate cea mai dramatică povestire din câte s'au auzit vreodată în sala unei curți cu juri.

„Stanislawa, iubito, pune capăt acestei agonii", se ruga tânărul. „Dacă e păcat, o să fie al meu, nu al tău. Pune-mi pistolul în gură!"

Plângând, fata îi îndeplini ruga și-l auzi șoptind „Adio, scumpa mea. Acum, apasă pe trăgaci"....

Mișcat, juriul i-a cerut achitarea cu unanimitate de voturi.

La fel s'a încheiat procesul unui anume Richard Corbett, care-și împușcase mama îndelung chinuită de un cancer.

Un juriu englez a refuzat să condamne un tânăr tată care-și înecase fetița în vârstă de trei ani — cufundând-o într'o baie plină cu apă, după ce doctorul îi spusese că intrase în agonie.

D-na Ruth B. Weimer din Los Angeles și-a ucis sora respinsă de ospiciu, dată fiind incurabilitatea idioției sale.

Un caz care a făcut mare vâlvă a fost cel al D-rului H. J. Haiselden, din Chicago, și al copilului Ballinger — idiot din naștere — căruia o operație i-ar fi salvat viața, dar nu i-ar fi remediat insuficiența intelectuală. Inaintea unei astfel de situații, Haiselden a refuzat să opereze, și un juriu format din medici legiști l-a achitat.

Dar să vedem cum ar efectua statul euthanasia.

O metodă propusă de medici e să se administreze o doză de morfină destul de puternică pen-

tru a asigura un somn adânc, dar nu îndeajuns pentru a cauza penibilele simptome ce însoțesc uneori o doză fatală. In cursul acestui somn, pacientul ar trebui dus apoi într'o cameră ermetic închisă, unde s'ar pompa treptat monoxid de carbon, care ar face ca bolnavul incurabil să treacă direct din somn în moarte.

Dar dacă e să afirmăm cu certitudine că această moarte e într'adevăr ușoară — ne oprim intimidați de lipsa experiențelor. Subiectele umane, ies fără îndoială din discuție și s'a descoperit de curând că efectele pe care vedem că anumite substanțe le au asupra animalelor inferioare, cum sunt câinii și pisicile, nu se produc și asupra oamenilor, datorită deosebirilor de psichologie, structură nervoasă de receptivitate a simțurilor, etc. Ceeace ar fi, în ipoteză, o moarte ușoară pentru om, ar constitui cea mai crudă tortură pentru un câine sau pisică și viceversa.

Astfel, mulți din cei cari au studiat științificește această chestiune, spun că în afară de electrocutare, de care nu se prea poate face uz, singura moarte ușoară e să împuști animalul în cap — adică să-i sbori creerii. Asta, o știu toți veterinarii, dar nu au curajul s'o propuie, pentrucă stăpânul animalului protestează violent, mijlocul părându-i-se brutal. Și dacă iei o asemenea atitudine când e vorba de un animal, cu atât mai mult te vei opune când va fi vorba de o mamă, sau de un copil.

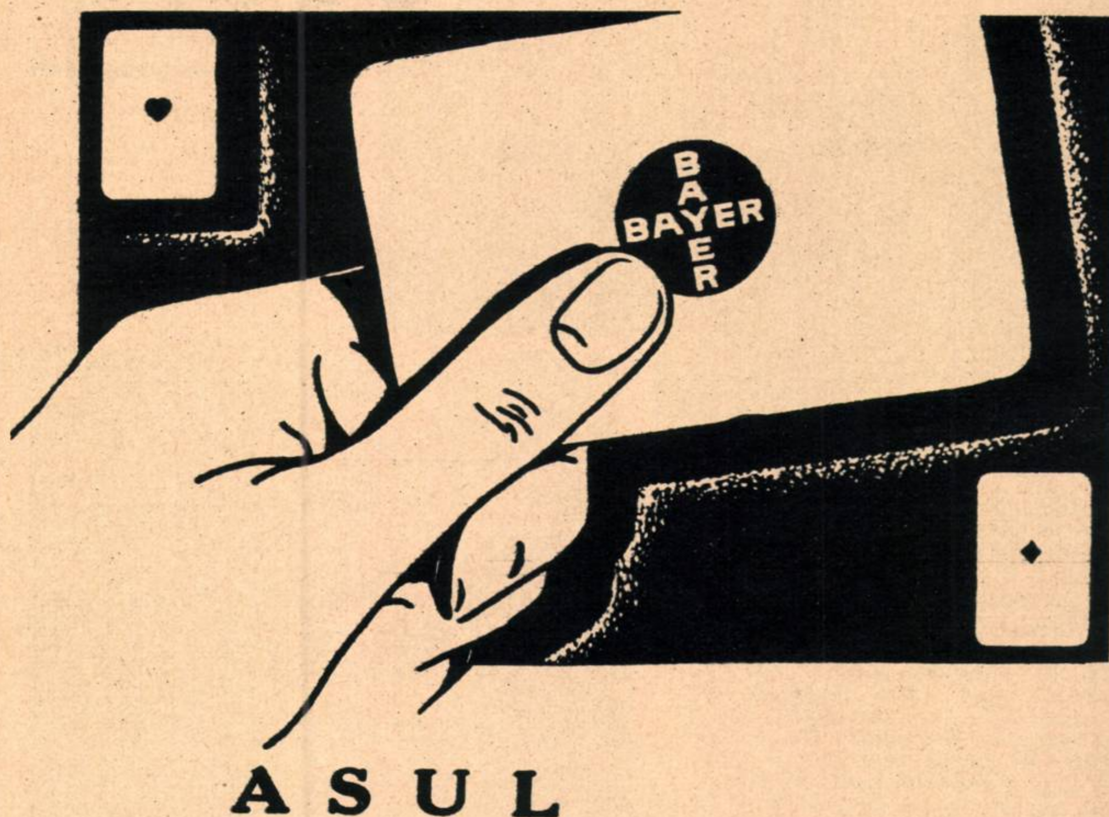
Veterinarii cari au încercat să întrebuințeze anestezice în operațiile pe care le făceau animalelor au avut ocazia să constate că aceste soporifice aveau cu totul alt efect decât asupra oamenilor. Pentru om, al cărui simț olfactiv e relativ puțin desvoltat, emanațiile de eter și cloroform nu sunt tocmai neplăcute, dar pentru un câine, în special pentru cei de vânătoare, cari, după elefant, au cel mai fin miros, aceste miresme sunt mai mult decât detestabile.

Animalul îngrozit luptă să scape de aceste mirosuri, căutând să rămâie treaz. Dar ceeace-i mai rău, creerul său diferă de cel omenesc atât de mult încât îi trebuie mult mai multă vreme până să-și piardă cunoștința, chiar atunci când n'ar încerca să reziste.

In Anglia și în multe alte părți ale lumei există societăți animate de sentimente umanitariste care ucid animalele introducându-le într'o cameră ermetic închisă, unde le asfixiază cu gazul ce iese prin eșapamentul unui motor cu benzină. Elementul ucigător din acest gaz este monoxidul de carbon, pe care mirosul omenesc nu-l descoperă atunci când e amestecat cu aer. S'a constatat însă că pisicile și câinii îl recunosc imediat și că fac tot ce pot pentru a fugi de el.

Pe de altă parte, automobiliștii cărora li s'a întâmplat să cadă amețiți într'un garaj, de gazele năvălite pe țeava de eșapament a unui motor, au declarat la deșteptare că senzația nu fusese neplăcută.

In Nevada, prizonierii condamnați la moarte au drept la un fel de euthanasie, fiind executați prin gaz în locul spânzurării sau al împușcării. Camera de asfixie e prevăzută cu niște ferestre care permit spectatorilor să urmărească sfârșitul condamnatului, fără însă ca acesta să poată privi prin ele la lumea de afară.

JURNAL DE BORD
din raidul Bucureşti-Malakal (Africa)

Stânga: Prima cataractă a Nilului în Asswan.
Jos: Aerodromul Asswan.
Apus de soare în pustiu: deşertul Nubiei.

ASSWAN

29 Octombrie. — La orele 7,10 dimineaţa, în prezenţa domnului ministru Cuţarida, decolăm din Cairo cu direcţia Asiud. E ceaţă. Sburăm la 200 metri înălţime, paralel cu Nilul. Din când în când câte o spărtură în ceaţă ne înfăţişează două aspecte deosebite: dacă e lângă Nil, o vegetaţie bogată, dacă e mai depărtată niţel, pustiul nesfârşit. Ceaţa se formează în fiece dimineaţă, din pricina vaporilor de apă din Nil, deoarece soarele de îndată ce răsare e arzător. Dar după o oră-două, ceaţa dispare.

Am decolat destul de greu din Cairo, e cald şi vântul uşor ne e favorabil, căci îl avem din spate.

Când ceaţa se ridică, cerul e perfect senin şi vizibilitatea de doi până la trei kilometri. Dealungul Nilului satele se ţin lanţ: la fiece kilometru câte unul sau două. Unele din aceste sate sunt inundate, altele se găsesc pe ostrovuri mici, în mijlocul fluviului. Casele egiptene sunt cubice, joase, făcute din lut şi nevăruite. Intre case uliţe înguste, aşa încât privind de sus, ai impresia că nici nu există drumuri prin aceste sate. O reţea de irigaţii înconjură aceste sate.

La orele 9,40 aterisăm la Asiud. Terenul e întins şi destul de bun, deşi puţin în pantă şi nisipos. Aici e şi mai cald ca la Cairo. Procedăm repede la alimentarea avioanelor şi la ora 11 decolăm din nou, cu direcţia Asswan. Continuăm sborul dealungul Nilului şi aspectul terenului e neschimbat: inundaţii, canale de irigaţie, ţinut neregulat şi râpos. Cu multă greutate luăm 500 metri înălţime: din pricina căldurii, atmosfera e rară, iar motoarele îşi pierd din putere şi consumă mai mult decât în aerul nostru.

Pe ambele părţi ale Nilului se întinde pustiul, totuş la El-gara terenul de aterisare, chiar dacă e mic, e bine marcat, spre a fi utilizat la caz de nevoie.

La un moment dat, Nilul face o curbă mare, ocolind Valea Regilor, spre a trece pe lângă Luxorul plin de mistere. Noi îl lăsăm spre stânga şi simţim acum vântul puternic în coastă. Avionul abia se menţine cu 1750 ture. Deaceea, cu mare greutate am străbătut distanţa între Luxor şi Asswan, neputând lua înălţime mai mare de 600 metri.

După trei ore şi 45 de minute, aterisăm la Asswan. Terenul nu e tocmai mare, e în triunghiu, în pantă, şi situat între stânci şi o linie de drum de fier. E nisipos. La ora la care aterisăm, sunt remou-uri mari, aterisajul e dificil, fiind nevoiţi să ne strecurăm printre stânci, ca să putem utiliza terenul în lungimea lui cea mai mare; viteza din pricina căldurii, care a rarefiat aerul, e mare şi se cere — dat fiind sguduirile — mare atenţie la manevrarea motorului. Reducându-l prea mult rişti ca să se oprească înainte de a avea siguranţa că prinzi aerodromul; cu viteză prea mare poţi să-l depăşeşti. Noroc că pământul e moale şi nisipos şi avionul deşi filează mult, pentru motivele arătate mai sus, se opreşte relativ repede, frânat de nisip.

Câteşi trele avioane ateriseazǎ destul de bine, dar căldura e sufocantă, mai ales că stâncile de granit, încinse de soare, dogoresc toate în jurul terenului. Un ofiţer englez ne spune că azi, temperatura e de 60 grade. Benzina în rezervoare fiind caldă, hotărîm să facem alimentarea spre seară.

Plecăm în oraş. In Asswan găsim prima cataractă a Nilului, iar hotelul numit al cataractelor pare că e unul dintre cele mai elegante din lume. Bineînţeles că nu tragem la el. Ne adăpostim într'un hotel mai modest, însă confortabil.

Un aspect pitoresc îl prezintă trupele arabe care locuesc în corturi albe, curate şi confortabile.

La orele 5 seara, soarele apune şi imediat se face întuneric.

30 Octombrie. — La orele 4 dimineaţa suntem pe aerodrom, pentrucă voim să decolăm cât mai devreme. Cu o atmosferă mai rece, sborul se poate face în condiţiuni mult mai bune. Deşi la Cairo am lăsat multe din bagajele ce nu ne trebuiau, suntem încă destul de încărcaţi, mai ales faţă de pierderea de calitate a motorului în condiţiunile atmosferice noui.

Poate că aici ar fi locul să dăm câteva date sumare ale avioanelor şi motoarelor noastre:

Motorul 92 H. P. Avion Monoplan de două locuri. In afară de încărcătura şi normală, avionul cuprinde următoarele obiecte indispensabile:

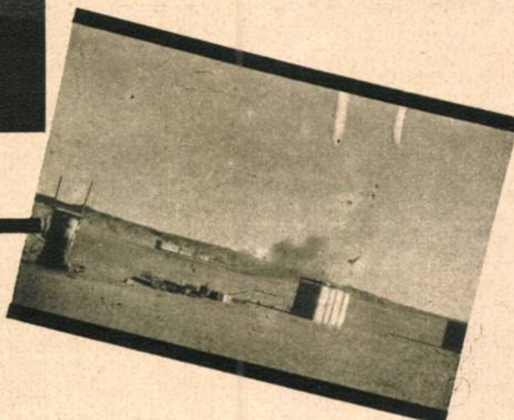
Un rezervor de aramă cu capacitatea 56 litri benzină. Instalaţia acestui rezervor cu pompa şi dublu manipulator la pilot şi observator; câte două bombe fumigene de fiecare avion, în greutate de un kilogram şi jumătate; huse pentru ampenaj, în afară de husele normale; un tren de aterisaj complet, de rezervă; o elice de rezervă; o roată de rezervă; câte o trusă de medicamente de circa 6 kilograme; câte o valiză cu piese de schimb, adică scule, panouri de semnalizare; câte patru termose în capacitate de un kilogram; un cilindru de rezervă complet; pistoane de rachetă cu câte 15 rachete fiecare; câte un revolver Steyer cu douăsute de cartuşe; câte două facle de răşină; hrana de rezervă pentru opt zile, de fiecare avion; câte trei burdufe de apă în capacitate de trei kilograme fiecare, de fiecare avion; câte trei tirbuşoane cu frânghii pentru ancorat avioanele; câte trei saci goi, spre a fi umpluţi cu nisip, în ţinuturile pustii, pentru ca avioanele să fie apoi ancorate de ei; precum şi bagajele

Telegraful staţiei 6-a.

Staţia 6-a. Echipajul în baracă.

Locuinţa şefului staţiei 6-a. In fund se văd avioanele.

destul de reduse ale fiecărui pilot şi observator.

Bineînţeles că toate aceste lucruri, deşi absolut necesare, supraîncărcau avioanele şi la dificultăţile de atmosferă, randamentul motorului era redus cu aproximativ 30%. Consumul de benzină creştea, iar raza de acţiune a avionului era diminuată.

STAŢIA No. 6

Decolăm dela Asswan la ora 6 dimineaţa, şi ca să ne putem înălţa rulăm aproape întreg terenul. In urma noastră lăsăm un nour de nisip şi pe cei doi negri cari au făcut de pază. Ne strecurăm cu greutate printre stânci şi virăm cum putem mai repede către partea mai degajată a aerodromului; căutăm să luăm înălţime. Isbutim să ne ridicăm la 600 metri. Vizibilitatea e proastă fiindcă e ceaţa de dimineaţă. Ne urcăm mai sus la 1.100 metri, acelaş lucru. Cu toate că e ora 6,20, chiar la 1.100 metri e totuş foarte cald. In jurul nostru pustiul, dune de nisip şi stânci înnegrite de soare. La 8,25 aterisăm la Wady-Halfa, pe un aerodrom bun. Aci, lucru curios, jos e mai răcoare şi deşi localitatea e situată mai la sud de Asswan, căldura e mai mică. Vântul uşor ne înviorează. Un ofiţer englez, care vorbeşte o franceză impecabilă, ne confirmă şi el că eri la Asswan s'a înregistrat 60 grade. La Wady-Halfa, în comparaţie, fiindcă nu e mai cald decât în Iulie la noi, pare răcoare.

Wady-Halfa e punct de frontieră între Egipt şi Sudan; ni se fac deci formele obicinuite de vamă şi la orele 10 decolăm, spre a urma exact calea ferată. Această recomandaţie ce ni s'a dat pretutindeni, ne-a fost de mare folos.

Sburăm la 1.400 metri, înălţime pe care am luat-o uşor, şi vreme de două ore suntem în pustiu. Nu se vede nicăeri nici un om, nici o vietate, nici o plantă. Nici pe sus nu întâlnim vreo pasăre. In depărtare, la un moment dat, ajungem un tren care abia se distinge din nisip.

In dreptul staţiei numărul 8 — cam la 260 kilometri dela locul de unde plecasem — observăm în faţa noastră şi mult mai sus ca noi, o dungă fumurie. Nu ne dumiriam ce să fie, socotiam la un moment dat că este o pâclă formată din pricina căldurii, dar apropiindu-ne mai bine, am înţeles că nu era decât o furtună de nisip la 2500 metri înălţime. Punem motoarele în plin şi urcăm cât putem de repede la 2200—2500 metri. Ne dăm însă seama în acest moment că nisipul e mult mai sus decât noi şi ne-ar fi mult mai greu să trecem deasupra lui. Avionul din frunte, ia o hotărîre, ne face semn şi întoarcem brusc, stânga împrejur, dealungul liniei ferate, către staţia 6 (80 kilometri îndărât). După cum e indicat pe hartă, aci se află un aerodrom.

După 40 minute ajungem la staţia 6, unde aterisăm. Nisipul e atât de moale şi mărunt, încât avionul refuză să ruleze cu două persoane în el. A fost nevoie ca unul dintre noi să se coboare, spre a putea trage avioanele la postul de alimentare Shell, lângă girueta indicatoare de vânt.

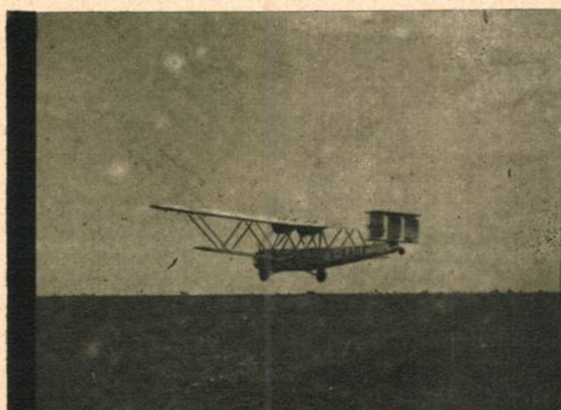
E cald cum numai în plin deşert poate să fie şi se pare că cercuri de fier ne încercuesc capul. Fără voie gândul ni se îndreaptă spre ţară şi ne cuprinde nostalgia.

Motoarele sunt supraîncălzite, însă spre satisfacţia noastră presiunea uleiului se menţine aceeaş dela plecarea din Bucureşti.

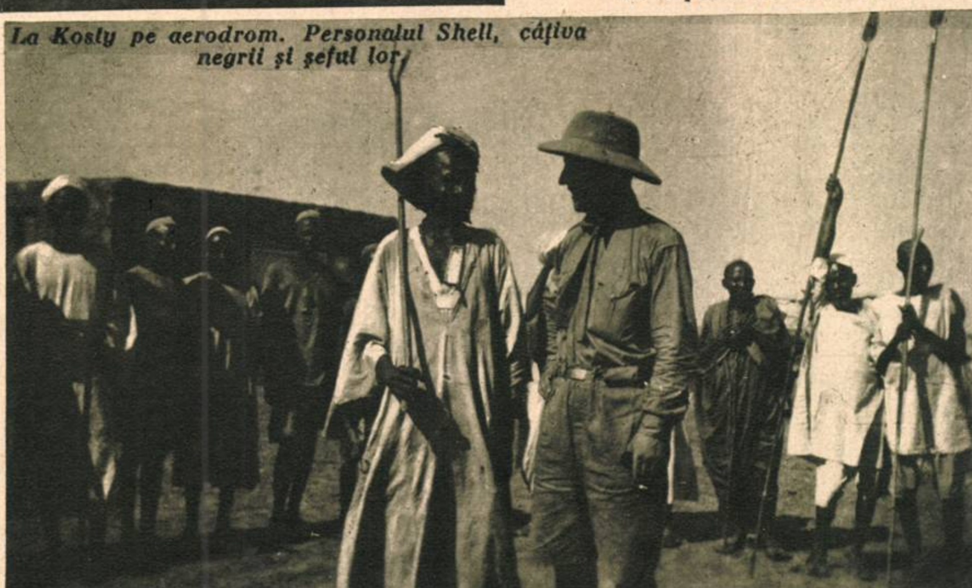
O decolare la această oră ar fi imposibilă şi hotărîm să rămânem noaptea în mijlocul deşertului, neputând face altceva mai bun. Ne aşezăm lângă mica baracă a organizaţiei Shell, în care este depozitată benzina. E făcută din tablă ondulată. Şeful staţiei, care este şi reprezentantul lui Shell, un arab foarte cumsecade, ne primeşte cu entuziasm, căci pentru dânsul o aterizare în acest loc, înseamnă o adevărată zi de sărbătoare. Cine ar aterisa aci de plăcere? Ne înţelegem prin semne, căci nu vorbeşte nici engleza, nici franceza... Dânsul ne invită mereu să mergem până'n staţie, care se află la 500 metri de aerodrom şi e făcută din scânduri. Il ascultăm.

La staţia numărul 6, am întâlnit un bărbat atât de frumos cum nu ne-a fost dat să vedem. Era un negru, telegrafist al staţiei. Cum l-a asvârlit soarta tocmai aci, departe de oameni, în pustiul Nubiei. Trăsături impecabile, cu o atitudine de prinţ şi cu priviri fascinante. Turbanul lui mare şi alb îi mărea încă distincţiunea.

Seara alimentăm avioanele, pe lună. Lumina e ca ziua. Liniştea care ne înconjoară e impresionantă. Cerul e atât de instelat, cum n'am văzut nicicând,

Avionul Handley-Pege care face cursa Cairo-Capetown, 4 motoare a 525 H P. Are 24 locuri şi o rază de acţiune de 2000 km.

La Kosty pe aerodrom. Personalul Shell, câţiva negrii şi şeful lor.

Curioşii în jurul aviatorilor români.

şi cum desigur numai aci se poate vedea.

Luăm masa de seară, cu şeful staţiei şi „banchetul" e destul de frugal: câte 6 ouă de porumbel şi un ceai. Amfitrionul e însă cât se poate de atent cu noi: dânsul ne oferă ospitalitatea cu toată inima. Noi îi dăm ţigări, care au darul să-l fericească.

Noaptea dormim sub aripile avioanelor, pe nisipul care nu s'a răcit încă. A fost o noapte perfect de linişitită, pe care n'o vom putea uita.

Către revărsatul zorilor simţim frig, dar soarele îşi face curând apariţia şi decorul, când stăpânul deşertului se urcă pe cer, este cu adevărat feeric...

In dimineaţa zilei de 30 Octombrie, la orele 5,30, decolăm. Urmăm de aproape calea ferată, fără să ne depărtăm de ea. După o oră şi jumătate, Nilul — pe care-l părăsisem dela Wady-Halfa, ne întâmpină iar, şi ajungem curând la cotul dela Abu Ahmed. De aci Nilul se întoarce către dreapta spre Atbara.

Dela Abu Ahmed înainte cerul ni se înfăţişează întunecat, plumburiu. Vom avea deci să trecem prin ploaie. Totuş, până la Eskisheir, printr'un capriciu al naturei, cerul se luminează în faţa noastră, când nu mai aveam decât 8—10 kilometri de nourul de ploaie. Avem astfel drum liber şi puţini stropi de apă udă parebrise-ul avionului.

După trei ore şi douăzeci de minute, aterizăm la Atbara. Şi aerodromul acesta, la fel cu celelalte, este mare, degajat, cu puţin nisip, însă acoperit de pietricele mărunte, de mărimea unei alune. Rulând pe pământ se şi aude sgomotul lor făcut de isbirea în ampenaj, aruncate fiind de curentul elicei.

Ruinele unui templu vechi din Asuan.

Organizaţia Shell şi de data aceasta dovedeşte promptitudinea ei, alimentându-ne la timp.

La orele 9.20 plecăm dela Atbara, cu direcţia spre oraşul important Khartum.

Vizibilitatea e proastă şi redusă. Deşi avem înălţimea de 1.000—1200 metri, aspectul e neplăcut, căci în jurul nostru e numai pâclă şi ai impresia că eşti înconjurat de un cerc de nisip sau de ploaie. Străbatem însă drumul până la Khartum, fără dezagramente.

LA KHARTUM

Când zărim oraşul, ne strângem în formaţie de trei, iar la apariţia deasupra aerodromului trecem în formaţie de linie, cât mai apropiaţi, spre a face o impresie bună celor cari ne aşteaptă jos.

Aerodromul e militar şi pe el se găseşte o escadrilă engleză, deci aviatori buni şi cunoscători în executarea sborului de formaţie. Aterisăm cât se poate de corect şi disciplinat, şi tragem la hangare, unde întreaga escadrilă, trupa şi ofiţerii prezenţi pe aerodrom, ne întâmpină şi ne ajută, ţinând de planuri ca să putem trage lângă hangare.

Urmează prezentările şi mici informaţiuni asupra avioanelor, construcţiei lor, puterii care o au, etc. Căldura şi aci e înnăbuşitoare.

De îndată ce avioanele se află în linie lângă hangar (în hangare nu era loc) ne luăm bagajele şi cu o maşină militară — pusă la dispoziţie de ofiţerii englezi — suntem conduşi la casinoul ofiţerilor.

Englezii sunt un popor perfect organizat. Casinoul te uimeşte. O intrare somptuoasă, cu alee şi parc minunat, cu flori de tot felul, cu plante exotice şi cu palmieri. In interior, o curăţenie sclipitoare, tablouri, covoare grele, mobilă de lux. Comandantul escadrilei, un maior prezentabil şi simpatic, împreună cu câţiva ofiţeri de diferite grade, se poartă cu noi camaradereşte şi par a fi bine dispuşi de venirea noastră. Ne tratează cu ţigări, cu bere, cu whisky. In casino e foarte plăcut, căci ventilatoarele fixate pe plafon, produc o temperatură răcoroasă.

După vreo oră, ne luăm rămas bun, mulţumindu-le călduros, şi cu aceeaş maşină cu care am venit, suntem conduşi la hotelul unde vom rămânea.

Hotelul este situat chiar pe malul Nilului, la 50 metri de grădina zoologică, unde în fiece noapte, aproape la aceeaş oră, ne deşteaptă răcnetul unui leu. Curând vom intra în jungla care e patria lui.

Am rămas două zile în Khartum. In acest timp ne-am revizuit motoarele şi avioanele, am pregătit multe lucruri necesare şi am cumpărat caschete speciale de sbor, chiar din depozitul escadrilei militare engleze, care a cerut telegrafic aprobare la autorităţile din Cairo, ca să ni le poată vinde. Asemenea caschete nu se găsesc în comerţ şi ele se confecţionează numai în Anglia.

Tot la Khartum facem o modificare importantă la avionul Cernescu-Manolescu. Helicea de rezervă, la plecarea din Bucureşti, fusese montată pe partea dreaptă a fuselajului. Din pricina ei, fileurile de aer veniau neregulate la ampenaj, şi-l făcea astfel să trepideze destul de mult. Am scos deci helicea din locul unde se găsia şi am fixat-o deasupra pe fuselaj, unde a mers mult mai bine. Dacă n'am fi făcut astfel, am fi fost nevoiţi să renunţăm de a o mai lua pe avion.

Staţia 6

In ziua de 2 Noembrie, la aerodromul din Khartum era mare fierbere, căci se schimba guvernatorul. Dealtfel, întregul oraş e în sărbătoare, pavoazat. Avioanele se ridică în formaţii impecabile, din toate forturile bubuie tunul, soldaţii defilează.

Noi vizităm instalaţiile dela aerodrom. Hangarele sunt imense, metalice. Se găsesc tot felul de instalaţii, ateliere cu maşini moderne, încât ai impresia unui arsenal şi nu a unei escadrile. Dormitoarele, sălile de mese, casinourile trupei şi subofiţerilor sunt amenajate confortabil, şi de o curăţenie excepţională. La etaje sunt cantine cu băuturi răcoritoare, gustări, dar fără alcool; terase cu chaise-longue-uri elegante. Prin sălile casinourilor tot soiul de jocuri pentru distracţie şi în unele nu lipseşte nici pianul.

Tot aci la Khartum suntem invitaţi la locuinţa generalului Buttler, comandantul trupelor sudaneze. Generalul a fost timp de doi ani ataşat militar la Bucureşti, şi a ţinut să ne vadă. In întrevederea pe care am avut-o, ne-a declarat că păstrează o amintire frumoasă din timpul pe care l-a petrecut în ţara noastră şi c'a recomandat tuturor prietenilor săi să viziteze România, unul dintre cele mai frumoase ţinuturi.

Numai cine a avut prilejul să se găsească în ţară străină şi să audă lăudându-i-se patria, poate şti căldura care ne-a cuprins sufletele la vorbele unui om însemnat, cum e generalul Buttler.

(Sfârşitul în n-rul viitor)

Publicăm mai sus un instantaneu luat la Sevilla în timpul alegerilor din Spania în cursul cărora s'au înregistrat turburări serioase.

Sus dreapta: Președintele Roosevelt urează drum bun d-lui William G. Bullitt trimis special al Statelor-Unite la Moscova.

La Tokio s'a instalat un nou local de poștă construit după ultimele cerințe ale tehnicei moderne. In fotografia noastră *(stânga mijloc)* vedem noul palat al poștelor din Tokio.

La Philadelphia au evadat din închisoare 75 de deținuți. Poliția i-a urmărit pe străzile orașului reușind să-i prindă. Fotografia noastră *(jos stânga)* a fost luată în timpul turburărilor care au avut loc pe stradă în cursul arestării evadaților.

In vederea Crăciunului pădurile de brazi au fost tăiate ,iar arborii încărcați în vagoane și transportați *(jos dreapta)* la oraș pentru a furniza tradiționalul pom de Crăciun.

Actualități

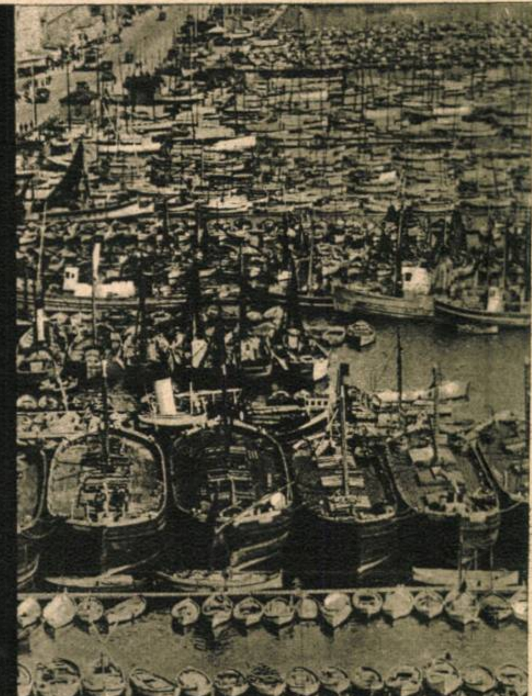
marsilia PORTU ŞI·AL·

NU există oraş în Europa, care să se poată asemui din punct de vedere al varietăţii vieţii de desfrâu, cu Marsilia, portul din sudul Franţei. Un oraş în care bogăţia cea mai strălucitoare şi mizeria cea mai neagră, frumuseţea şi depravarea, traiul modern şi cel medieval, stau alături. Nu degeaba a fost intitulată Marsilia: poarta Orientului. Sub bolţile ei se desfăşoară o activitate vie şi variată, viaţa a două lumi, care se ciocnesc la tot locul, în zorii zilei sau în miez de noapte.

Marsilia este de fapt cel mai vechi oraş din Europa, care nu datează numai din timpul Romanilor, ci din zilele primilor marinari şi primului popor de negustori: fenicienii. De aproape 3000 de ani, au stramutat aceşti marinari îndrăzneţi obiceiurile lor asiatice la Marsilia, unde se mai găsesc chiar astăzi, pe stradele retrase, urme din epoca antică.

Marele scriitor francez Flaubert şi-a făcut aci primele studii pentru puternicul lui roman „Salambo". Viaţa variată, de un colorit interesant, a inspirat o mulţime de literaţi, pictori şi istorici. Numai unul din marile porturi asiatice Shanghai sau Calcuta, oferă un material atât de pasionant. Alături de clădirile mari şi frumoase ale Marsiliei, o mulţime de case care zac în murdărie şi infecţie, rămase aşa din epoca veche şi medievală şi servind azi drept locuinţe oamenilor care duc cea mai mizeră dintre vieţi. Douăzeci de paşi dela „La Carnebière", una din cele mai frumoase străzi din lume, începe „poarta veche" cu uliţe înguste

St.: *Cişmea nu ex tierul mizeriei. F spală rufele în bo fântâni.*

O vedere general

Dreapta: *Ceva sp liei: piaţa de*

de câţiva paşi .In aceste stradele, duc o viaţă chinuită, apaşii tuatele. In cârciumile murdare, întâlneşti o lume cosmopoli mântătoare, compusă din criminali, apaşi, traficanţi de carne nari alcoolici, vânzători de opium, contrabandişti şi prostitu tia nu stau numai în cârciumă. Ei se plimbă şi pe stradă, aşte întregi trecerea unui exotic din sud sau răsărit, care s'a av viziteze cartierul. Ei tabără asupa lui şi încep un târg odios în liberării. Unii dintre ei mai stau în stradă pentru a vesti poliţie. Când se aude sirena, ei dau un semnal, pentru c se poată ascunde. Pentru poliţia criminală este foarte greu pe cineva în acest cartier. Dacă agenţii mai se aventurează fac din pricina criminalilor şi excrocilor internaţionali car să se ascundă printre băştinaşi. Căci această poartă a Orien acelaş timp o poartă a libertăţii. O razzie are totdeauna ca urn derea unui număr important de cunoscuţi ai poliţiei.

Fotografiile noastre reprezintă: Dela stâng la dreapta:

O mulțime de curioși pentru care mizeria este o senzație ce înghesuie pe stradele Marsiliei.

Străzile sunt atât de înguste încât razele soarelui nu pătrund decât în lunile de vară. Pe străzi miroase a lene și putregai.

Piața de flori și struguri în cartierul săracilor din Marsilia.

De sus în jos:

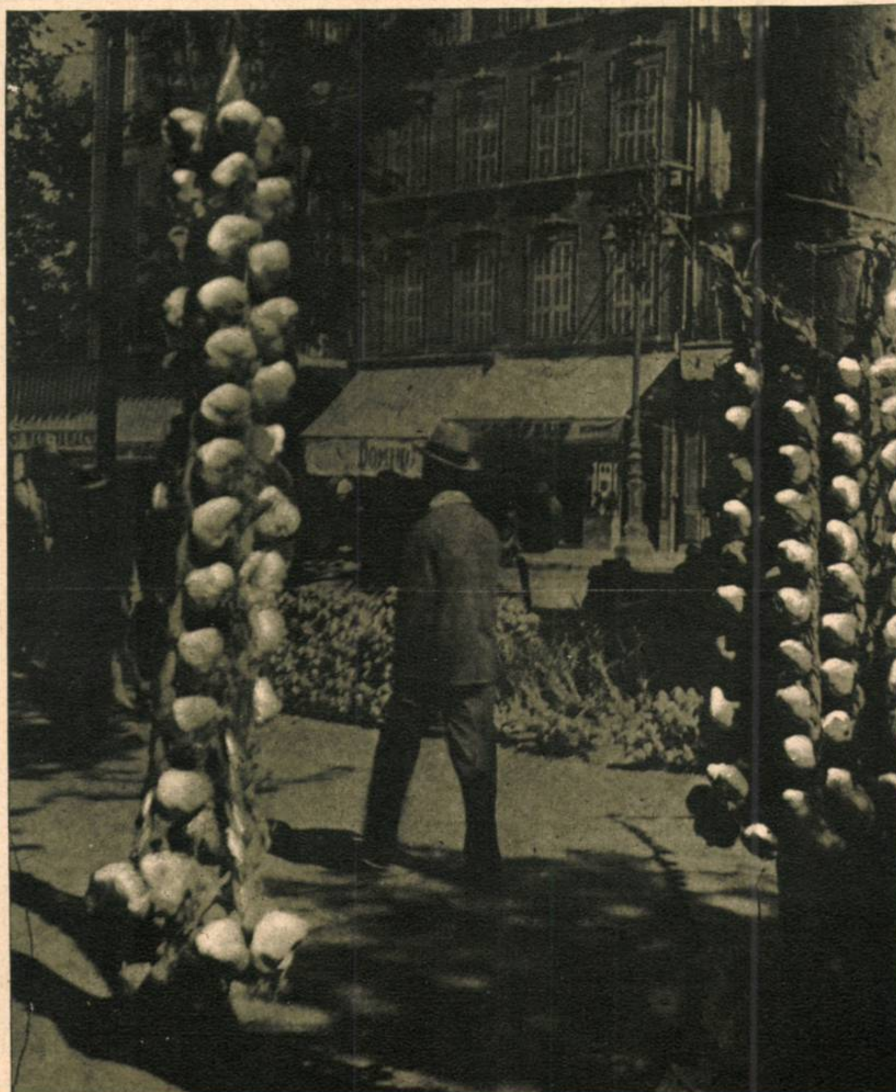
O parte din vechiul port al Marsiliei. Cei mai mizerabili contrabandiști se tărăsc toată ziua și toată noaptea pe bănci.

Soldați coloniali la taraba unui vânzător ambulant a cărui marfă este de cele mai multe ori furată.

Foarte aproape de centrul orașului sunt străzi atât de mizere, cu case atât de dărăpânate, încât pentru a se menține în picioare, ele trebue să fie sprijinite cu stâlpi.

L·VICIULUI
IZERIEI·

istă în car- emeile își ..inul unei

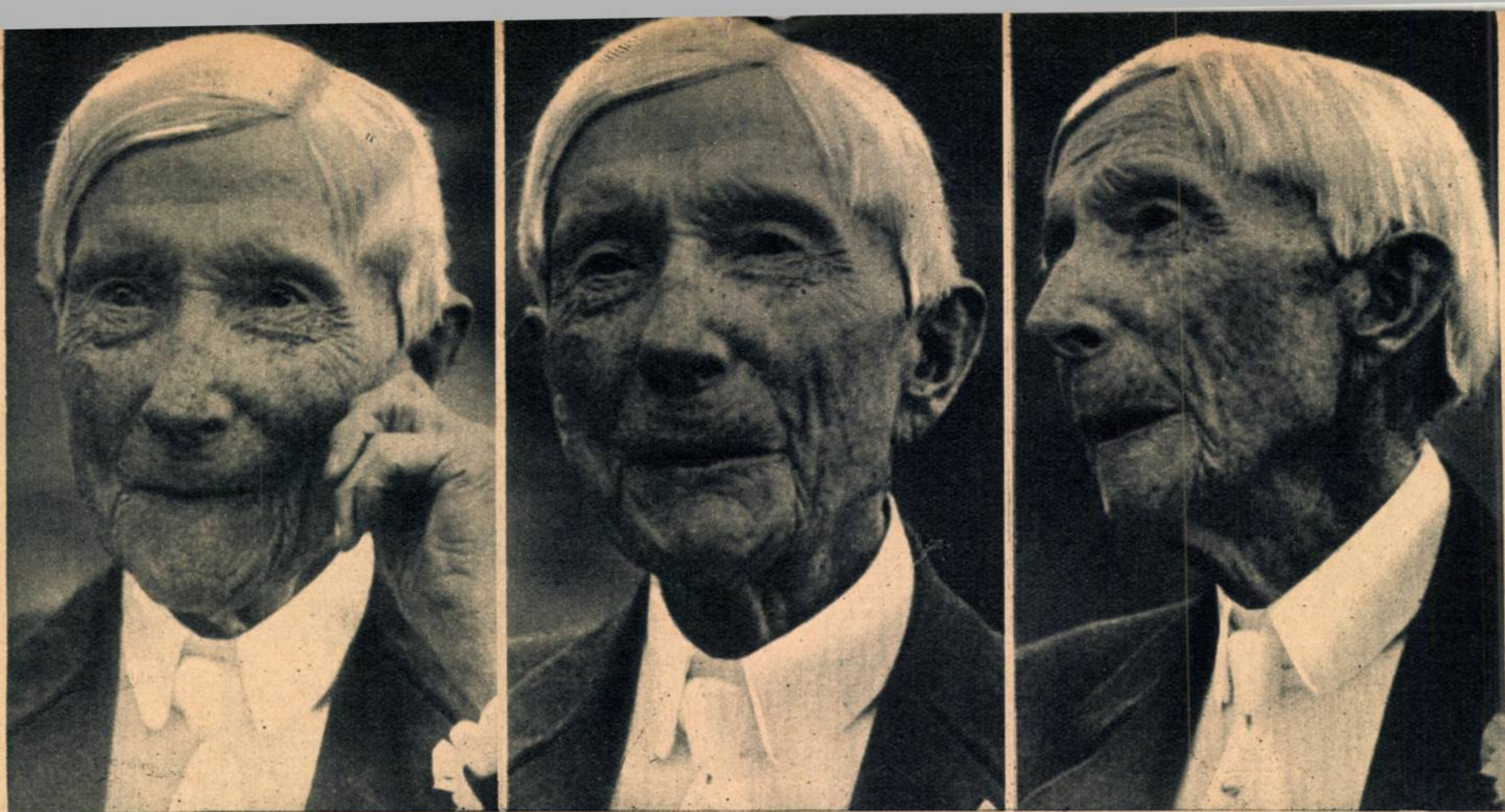

a portului.

ecific Marsi- usturoi.

și prosti- ă, înspăi- vie, mari- ate. Aceș- ptând ore nturat să schimbul apropierea rașii să a prindă pe aci, o încearcă .. este în nare prin-

ROCKEFELLER

UN GENIU FINANCIAR
LUPTA PENTRU AUR
DANSUL MILIARDELOR

Ne îndoim dacă viaţa puţin aventuroasă dar plină de izbutiri a lui Rockefeller ar putea da suficient material pentru un esseu semnat de Stefan Zweig. Nu e viaţa cu belşug de fapte răscolitoare ca a unei Mary Baker-Eddy, de pildă. Nici asemănătoare celei trăite de un Basil Zacharoff, alt stăpân al lumii.

E o viaţă de burghez liniştit, retras în dosul unei mese de lucru de ajutor contabil, — aşa cum debutase în viaţă ,— şi însemnând biruinţele pe cari, poate, i le aducea în dar doar simplele capricii ale întâmplării.

Un om care înfruntă viaţa cu o mie de dolari, — şi aceştia împrumutaţi cu dobândă oarecum uzurară, — care, în 1911, poate fi socotit, — numai pe temeiul foilor de impozit, — posesorul unei averi de 500 milioane dolari, — ca până la marele războiu suma să sporească până la proporţii menite să înspăimânte şi sângele rece, în materie de cifre, a astronomilor, — un asemenea om nu poate fi trecut în galeriile geniului?

La această întrebare Rockefeller însuşi s'a crezut dator să răspundă cu o modestie pe care, de-altminteri, a afişat-o statornic în viaţă. *„Ca să devii bogat,* — declară John D. Rockefeller, — *îţi trebuesc trei lucruri: noroc, iar noroc, întotdeauna noroc".* Suntem ispitiţi să adăugăm că, poate, genialitatea omului de afaceri stă tocmai în prompta folosire a acestui noroc care, în cazul lui Rockefeller, s'a arătat din belşug.

*

Se mai cuvine, spre lauda lui John D. Rockefeller, să mai adăugăm şi sigura lui intuiţie în materie de afaceri. Acest lucru să nu constitue, şi el, un sâmbure de genialitate? Ne-am obişnuit să catalogăm pe aceşti glorioşi izbutiţi ai vieţii, pe toţi răsfăţaţii soartei drept produşi ai hazardului, lipsiţi, prin urmare, de orice merit. Fie-ne îngăduit să credem că, de esenţă poate diferită, intuiţia bunului om de afaceri, capacitatea lui de cântărire promptă şi fără greş a posibilităţilor de reuşită, aplicarea sub porunca tuturor condiţiilor de moment a prevederilor sale, — toate acestea pot fi ridicate la rangul ostenelilor la cari se supune savantul emiţând ipoteza şi verificând, în laborator, datele. Rezultatul bun dobândit de fiecare, fără îndoială că oferă satisfacţii de intensitate egală.

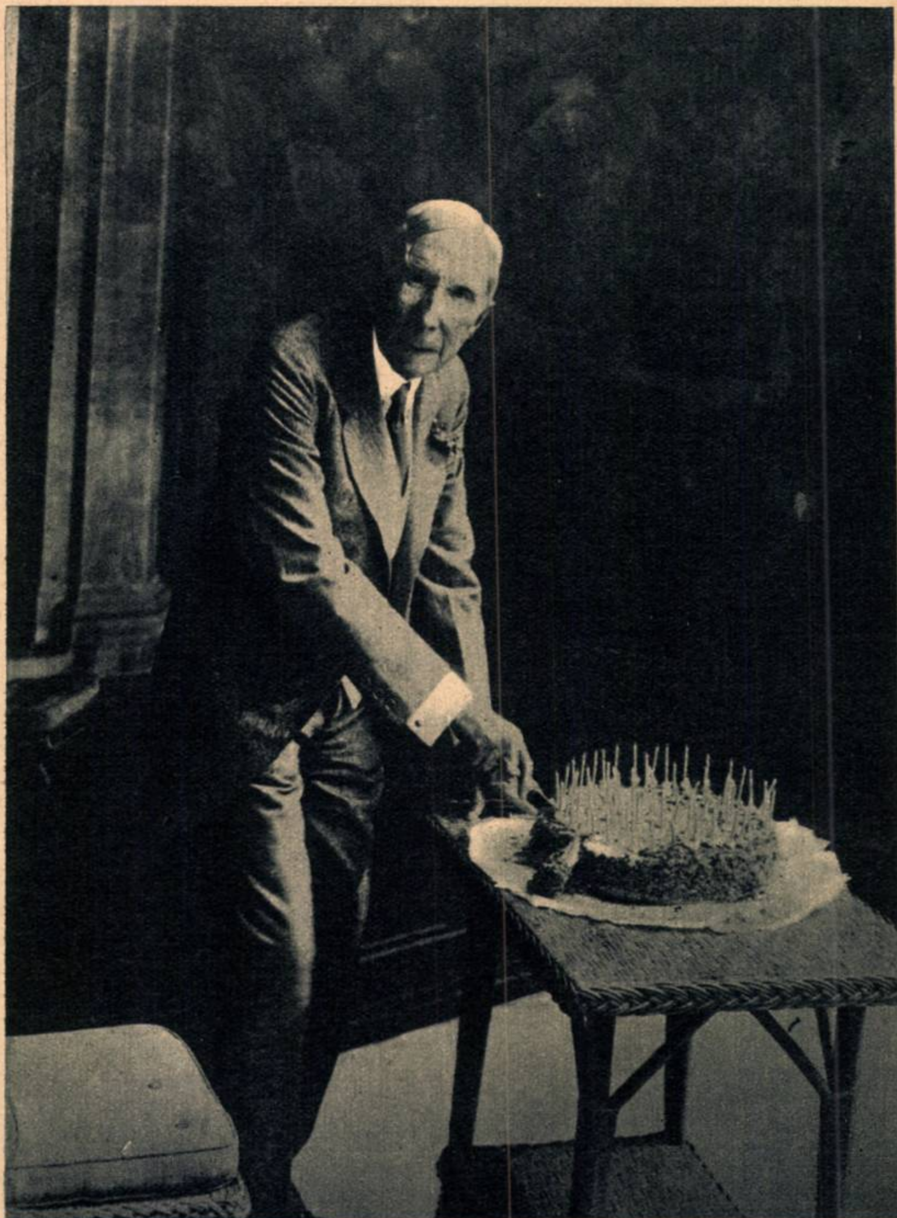
Şi să recunoaştem că John D. Rockefeller nu s'a înşelat decât foarte arareori, — ceeace-i omenesc — şi a reuşit mai întotdeauna în direcţia în care fericitele prevederi îi călăuziseră paşii.

*

E vrednică de povestit viaţa lui, cu etapele ei mai însemnate, ca să ne dăm seama cât de meşteşugit a ştiut acest suflet de pastor să subjuge norocul.

Până la vârsta de 16 ani, — o copilărie trăită lângă o mamă cu credinţa în Dumnezeu, — (dela ea, de bunăseamă, a moştenit religiozitatea) — şi alături de un tată mistuit de dorul aventurii.

Dacă însă există cu adevărat un spirit al negoţului, — aşa cum se presupune că există cel juridic sau „bossa clinică", — atunci,

Rockefeller la aniversarea a 80 de ani, dinaintea torței cu lumânări.

Sus: *Rockefeller și Edison.*
Dreapta: *Moștenitorul lui Rockefeller.*

cu siguranță că John D. Rockefeller a fost învrednicit cu el încă de timpuriu. Așa, de pildă, a putut agonisi ceva bănet numai de pe urma acestei simple operații: cumpăra găini din sat și le vindea în oraș — ca din oraș să cumpere lucruri de băcănie pe cari să le vândă în sat. Debutul, firește, nu e de talia omului de mai târziu. E, însă, un prețios indiciu.

Dar, la vârsta de 16 ani, începe să înfrunte viața pe planuri mai vaste.

E foarte adevărat că inițierea în tainele marelui negoț n'a venit din vânzarea găinilor din Richford. A fost nevoit, pentru asta, să intre în slujba firmei Hewit și Tuttle cu salariul de 4 dolari pe săptămână ca numai într'un răstimp de 15 luni să își vadă leafa sporind la 40 de dolari pe lună. Marii făuritori ai vieții însă, — ca și marii ei învinși, — sunt pesemne, mistuiți de focul neastâmpărului ce-i mână sau la măriri nebănuite ori la liberarea prin glonte ca un Ivar Kreuger ori mai puțin eroic în temniță, ca un Gualino. John D. Rockefeller face parte din prima categorie dar nu a fost lipsit de acest neastâmpăr ca să-l numim așa, creator. Pentrucă, orice om aflat pe linia comună s'ar fi mulțumit cu un salariu de 40 dolari pe lună, dobândit atât de repede. S'ar fi mulțumit cu acest început de ascensiune birocratică sortită să-i deschidă perspective din ce în ce mai surâzătoare. E doar acesta idealul lefegiului de meserie. Nu însă și de temperament. John D. Rockefeller a socotit că devreme ce risca să fie permanent în această stare de quasi-sclavie, supus hotărîrilor capriciose ale unor stăpâni socotiți de el nedrepți, nimic mai simplu decât să devină propriul lui stăpân.

Din această clipă începe viața, de proporții epice, a lui John D. Rockefeller.

*

Are 19 ani, — și o mie de dolari împrumutați dela tatăl său, care, în autentic om de afaceri, îi încarcă o dobândă de 10%. Lui John D. Rockefeller lucrul i se pare firesc și dobânda deloc cămătărească.

Prima închegare: *„Casa de comision și expediție Moriss B. Clark și John D. Rockefeller"*. O asociație menită să dăinuie, — devreme ce numai după câteva luni de funcționare John D. Rockefeller izbutește să încheie primul acord financiar și o bancă din Cleveland să-i deschidă un credit de 2000 dolari. Apoi al doilea an dela întemeiere înregistrează o cifră de afaceri de 100.000 de dolari.

Îi trebuia și lui însă o „lovitură" în stil mare. Dar acest articol nu se găsește în orice clipă și pe toate drumurile.

Să speculeze cu terenuri?

Ar fi poate, un început.

Dar, iată că se vorbește de un produs, scos din fundul pământului, asupra căruia John D. Rockefeller a avut inspirația să-și oprească atenția. Un colonel Drake avea o societate, — *Oil Company* — încă din 1857. Petrolul se cunoștea și aplicarea lui era doar farmaceutică. Se vindea în sticle și, pare-se, își găsia cumpărători acest leac împotriva tuberculozei, surmenajului, bătăturilor, durerilor de cap, tremurăturilor — așa cum se scrie pe prospectele tuturor specialităților și a firmelor de medici posesori ai panaceului universal...

Producția societății lui Drake era de o tonă pe zi.

Iată însă că un tehnician descoperă și o altă proprietate a petrolului: iluminatul.

Din acest moment suntem în plină „febră petroliferă". Nu e „goana după aur" ci „goana după terenul petrolifer", — tot atât de crâncenă ca și cea dintâi.

Pe John D. Rockefeller îl vedem asociat cu technicianul Andrews, cu Clark și cu doi frați ai săi.

Iarăși o idee pe care îndrăznim s'o numim de geniu. Averea nu se poate face prin găsirea terenului și exploatarea lui. E mai simplu și mai sigur procedeul de a cumpăra produsul obținut prin truda altora și a-l revinde distilat.

Firma *Clark, Andrews, Rockefeller et Co.*, întemeează distilerii.

E prima etapă. John D. Rockefeller se leapădă de comerțul său de comision ca să se ocupe exclusiv de petrol.

Afacerile merg atât de bine încât John D. Rockefeller a socotit că poate face singur treaba și s'a descotorosit de tovarășii care au început să-l supere prin încăpățânata lor prezență la încasarea beneficiilor.

Pân'acum, Rockefeller se dovedi un admirabil organizator și un excelent cârmuitor.

Va avea prilejul să se arate și un destoinic luptător.

*

Prima industrie pe care trebue s'o îngenunchie: transporturile. Și aceasta, în vederea scăderii prețurilor cu care va putea bate piața. E o luptă nespus de aspră pe care Rockefeller știe s'o înceapă și, mai ales s'o ducă la bun sfârșit. Va constitui pipelinele și, ca să nu fie pus în inferioritate de firme concurente, va ști să se pună în legătură și cu alte distilerii ca, astfel, în fruntea unui grup mai puternic să-și impună mai lesne și cu mai multă temeinicie punctele de vedere. În această acțiune trebue văzut sâmburele temutului trust de mai târziu.

Noui distilerii sunt cumpărate sau înglobate, — la Baltimore și Brooklin, — canalizări noui și perfecționate se săvârșesc și concurența împotriva adversarilor ce se ivesc în calea lui Rockefeller merge până la nimicirea lor. Nici un mijloc nu i se pare nedemn, nimic nu-l oprește să zdrobească un concurent prea încăpățânat și prea zelos de libertatea lui.

Si astfel, ajungând în preajma anului 1870, drept urmare a politicii urmate cu tenacitate, se înregistrează o nouă schimbare de firmă. Componenții sunt toți acei cari, mai mult siliți decât de bună voie au fost înfeodați organizației lui Rockefeller. Capitalul de data aceasta e un milion de dolari. Și firma, — *Standard Oil Company of Ohio*. Din acest moment Rockefeller va deveni putere în stat nu numai la el acasă ci și oriunde firma își va face apariția de-alungul globului. Va fi o atotputernicie pe care fostul slujbaș dela Hewit și Tuttle nu va voi s'o împartă cu nimeni — nici chiar atunci când i se va ivi în cale un om ce nu se lasă înspăimântat de luptă, — un Deterding.

Va continua să înglobeze societăți de petrol, va face tranzacții peste tranzacții, va lupta contra lui Wanderbilt și Morgan, se va cointeresa în companiile de drum de fier ca toate mijloacele să-i stea la dispoziție. Va cumpăra canalizări, va instala noui rafinerii, va înființa o flotă particulară ca transporturile și pe această cale să nu-i fie o piedică, nu se va da în lături să uzeze și să abuzeze de tot ce-i stă îndemână, — conrupție în primul rând, — ca îngenunchierea tuturor în fața lui să fie completă.

Și așa s'a născut trustul, — acea organizație comercială, în care, firește, Rockefeller era director, — contra căruia Statul a luptat atâta ca să sfârșească prin a deveni, și el, un îngenunchiat.

*

Se cuvine să însemnăm biruințele notate pe registre înaintea întemeerei puternicului trust. Așa, de pildă, de unde capitalul fusese

de un milion de dolari în 1870, îl vedem sporit, — numai după doi ani, — la 3.500.000 dolari. Cifra de afaceri se ridică la 25.000.000 dolari.

Criza ce a bântuit în 1876, şi care a nimicit industriile mici, a avut darul să ajute lui Rockefeller.

Şi, în 1882, — exact în ziua de 2 Ianuarie a acestui an: dată de mare însemnătate în istoria capitalismului mondial, — ia naştere trustul al cărui şef atotputernic e Rockefeller. Capitalul iniţial e de 70 de milioane dolari ca, puţin mai târziu, să devină de 95 de milioane dolari. Nouăsprezece societăţi şi 26 filiale le vedem întrunite. Şi, de frica morţii, multe altele nu întârzie să se alăture.

Şi, poate, acum intervine un moment pe care „jurnalul" lui Rockefeller, — presupunând că acest om ordonat şi-a înscris, undeva, însemnările lui zilnice, — l-a notat, fără îndoială, cu nespusă şi îndreptăţită mândrie. Ceea ce n'au izbutit mari State, cari se luptă şi azi, pentru cucerirea Chinei, a izbutit, — pentru scopurile lui, bine 'nţeles, — John D. Rockefeller. O cucerire lentă dar sigură, fără vărsări de sânge, dar cu o destoinicie ce ar fi pilduitoare chiar şi celui mai iscusit om de arme. Acest lichid bun pentru luminat, devreme ce e produs în massă poate fi dat pentru consum tot în massă.

O avalanşă de prospecte, o propagandă ce nu cruţă nici o cheltuială, introducerea lămpii, gratuit, în fiecare casă, tindea să înlocuiască uleiul prin petrolul venit în cisternele lui Standard Oil. Lupta a fost câştigată şi dacă, înaintea introducerii electricei, locuitorii marelui imperiu mongol au putut să-şi lumineze nopţile altfel decât prin candele, lucrul se datoreşte lui John D. Rockefeller.

*

Fireşte, ivirea electricei în folosirea industrială şi pentru luminat ar fi putut primejdui toată întocmirea vastă a planului lui Rockefeller. Superstiţioşii însă, ar putea spune că Rockefeller a venit pe lume sub o stea fericită. Toate prevederile, toate socotelile oamenilor de afaceri, toate pronosticurile tindeau să dovedească nici mai mult nici mai puţin că electrica, — mai mult chiar decât adversarul lui, preşedintele Roosevelt, — va nimici puternicul trust. Fenomenul prevăzut de economişti nu s'a realizat, — ceeace dovedeşte încă o dată, netemeinicia profeţiilor, mai cu osebire când e vorba de John D. Rockefeller. In 1925, spre uimirea tuturor, consumul petrolului sporeşte şi producţia lui Standard Oil se ridică la 145 milioane de tone. Şi încă această cifră e inferioară nevoii manifestată de piaţă. Suntem departe de acea producţie a unei singure tone a colonelului Drak...

Nu a fost însă unica neplăcere a lui Rockefeller această ivire a unui concurent aflat pe o simplă sârmă. Trustul lui Rockefeller a mai avut de luptat şi cu o tenace cârmuire. A lui Roosevelt în primul rând. Ideea de trust e înfrântă dar izbuteşte să trăiască în practică. Va fi chiar arestat, — împreună cu directorul său administrativ H. R. Rogers, — dar va ieşi din temniţă mai de temut. I se aplică nici mai mult nici mai puţin de 1462 amenzi şi fiecare în valoare de 20.000 dolari, — ceea ce face, în total, frumoasa sumă de 29.240.000 dolari. Inmulţiţi cu coeficientul respectiv ca să aveţi, în monedă românească, aproape patru miliarde lei. Deci patru miliarde lei amendă ar fi trebuit să plătească Statului Standard Oil. Ar fi trebuit, — dacă statul cu pricina n'ar fi fost cel american şi Standard Oil n'ar fi fost însuşi Rockefeller care cunoştea cât de acomodant e acest nou creditor nesolicitat.

Incă o luptă de pe urma căreia fostul vânzător de găini din Richford n'a ieşit înfrânt.

Nu se va putea vorbi de o eventuală înfrângere decât atunci când i se va opune de bătrânul continent un trust cel puţin tot atât de bine întocmit şi un om, pe care, deasemenei nu-l înfricoşează lupta. Lui *Standard Oil* i se va opune *Royal-Dutch* şi în faţa lui John D. Rockefeller va apare Sir Henry Deterting.

Dar aceasta, e altă poveste ce se cuvine spusă cu alt prilej.

Nu e însă mai puţin adevărat că, pentru a nu săvârşi o nedreptate, trebue să însemnăm faptul că această nouă luptă îl găseşte pe John D. Rockefeller când puterile îi apun. Incă din 1895, — când nu are decât 56 ani, — nu mai îl vedem preşedintele lui Standard Oil. Omul de luptă de ieri devine sfătuitor şi ceea ce a făcut pe planul industriei mondiale, va încerca să săvârşească în domeniul filantropiei. Pentru Rockefeller şi mila trebue cheltuită cu socoteală. Ca şi petrolul, caritatea trebue distribuită organizat. Obsedat de ideea trustului, chiar şi binefacerea trebue chibzuită de un trust, — pentrucă nu e suficientă metoda de a câştiga banul. Ea trebue completată cu aceea de a şti să-l şi cheltueşti. Nu va săvârşi, Doamne fereşte, păcatul de a dărui întreaga avere ca un Nobel de pildă. Va întemeea, în America şi dincolo de hotarele ţării lui, fundaţii, laboratoare, şcoli primare, spitale, — dar va centraliza totul într'o „acţiune comună". E drept, că tot bănetul cheltuit a fost înregistrat şi nici un dolar n'a luat vre-o destinaţie care să-l abată dela scopul propus. In acest chip, John D. Rockefeller a cheltuit până în 1908 peste o sută de milioane de dolari. Fundaţiile lui se evaluau până la izbucnirea războiului la 180 milioane de dolari. Iar până azi, John D. Rockefeller a cheltuit mai bine de 600 milioane dolari.

Dacă n'ar fi fost decât acest fapt, vrednic de pildă pentru toţi biruitorii vieţii, încă numele lui John D. Rockefeller va fi pomenit cu recunoştinţă. I se vor uita şi ierta deci chiar păcate.

BOGDAN VARVARA